

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 3 april 2017

§ 2 Interpellation om stadens sjuklöneansvar (nr 2016:42)

§ 3 Interpellation om den ökande sjukfrånvaron inom stadens verksamheter (nr 2016:43)

Anförande nr 1

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag ber att få hänvisa till det utskickade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Jag ska först be att få tacka borgarrådet Lindblom för svaren som jag tycker är väl genomarbetade och seriösa. De innehåller dock inte i alla delar det jag hade hoppats att de skulle innehålla, nämligen svar på de frågor jag ställer. Men ibland får man vara glad för det lilla här i världen.

Det är också så att verkligheten, som då och då springer väldigt fort, har sprungit ifrån åtminstone några små delar i en av dessa två interpellationer, det som specifikt handlade om de nya reglerna för sjuklöneansvar. Jag tänker därför inte uppehålla mig så mycket vid den i diskussionen utan snarare om den andra, som handlar om den ökande sjukfrånvaron bland stadens medarbetare.

Den är mer bekymmersam, och det är också den som handlar om frågor som vi faktiskt äger i den här lokalen i stor utsträckning.

Det finns nämligen en del problem dels med svaren, dels med situationen i stort. Bland annat skriver borgarrådet Lindblom i svaret så där lite slängigt att det mål fullmäktige satte för sjukfrånvaron under tidigare majoritet aldrig har bedömts som realistiskt för våra medarbetare som arbetar nära människor.

Detta föranleder några funderingar. Vad är innebörden i begreppet ”aldrig”? Var arbetade våra medarbetare om inte nära människor, och framför allt, hur vet borgarrådet Lindblom detta?

Vi uppfattade att de mål vi satte var fullt realistiska, målsättningar som var värda att arbeta efter. Ni gör en annan bedömning, och det beklagar jag. När vi tittar på hur det faktiskt ser ut kan vi också se att det som en gång i den här salen för inte så hemskt länge sedan av borgarrådets borgarrådskolleger kallades för sjuknärvaro och som hon då uttalade sig föraktfullt om, nämligen den förskräckliga Alliansens styre som tvingade människor att gå till jobbet fast de var förkylda, nu inte föreligger längre, och det är bra.

Det är dock inte den sjukfrånvaron som ökar. Korttidsfrånvaron ligger nämligen relativt konstant. Det som ökar är långtidssjukfrånvaron, och det är det som är problematiskt. Den fortsätter att öka. Det totala för stadens nämnder och bolag är nu

Yttranden 2001-02-19

en sjukfrånvaro på i snitt 6,6 procent. Det är en ökning med 0,7 jämfört med 2014, när den låg på 5,9 procent. Det kan finnas olika skäl till detta; det behöver inte nödvändigtvis allihop hänga samman med en skiftande majoritet. Men jag finner inte i borgarrådet Lindbloms svar någon väldigt djup insikt i att det faktiskt är viktigt att borra i skälen till detta. Det här är nämligen inte någonting nytt, utan det händer varje gång det är majoritetsskifte och vänstern tar över.

Varför blir det så här? Varför ökar sjukfrånvaron, inte som ett brev på posten, för det kommer inte så många brev på posten, men varför ökar sjukfrånvaron varje gång?

Anförande nr 3

Borgarrådet L i n d b l o m (V): När det gäller hur vi sätter mål och indikatorer i Stockholms stad menar jag att det är viktigt att de ses som mål som ska vara styrande och motiverande för verksamheten. Sätter man mål som är så låga att de inte är möjliga att uppnå så kommer det att innebära att man också ute i verksamheterna inte är motiverade att jobba med dem. Man känner att man ger upp nästan på förhand.

Det är också ett problem att sätta upp mål som är lika för alla verksamheter. Vi ser nämligen att det är väldigt stora skillnader mellan till exempel fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar, och jag tycker att det är viktigt att målen både är realistiska att uppnå om man verkligen anstränger sig, att man liksom häver sig upp över klippkanten som vår personaldirektör brukar uttrycka det, och även att de just är anpassade efter de faktiska förutsättningarna inom verksamhetsområdet.

Nu ska vi prata lite specifikt – borra i skälen som Cecilia Brinck pratade om – och det är precis det som jag har ägnat de här två åren åt att göra. Jag är sociolog i botten, och att i grunden leta efter mekanismer, vad det är som driver olika utvecklingar, är egentligen det mest intressanta.

Det vi kan se gällande sjukskrivningstalen är att de började öka redan 2012. De senaste två åren har de dock legat i princip stilla, och det är någonting som är väldigt positivt. Vi ser också att de riktigt långa sjukskrivningarna har minskat.

Den stora utmaningen ligger ändå i att vända trenden, att faktiskt få sjukskrivningarna att gå ned, och det jag skulle vilja säga är att många av våra offentliga system, både i Stockholms stad och i Myndighetssverige överlag, är konstruerade för att hantera problem i stället för att förebygga dem. I Stockholms stad har vi en väldigt välfungerande rehabiliteringskedja, men det vi behöver göra nu och det vi behöver fokusera på ännu mer längre fram är det förebyggande arbetet, både den fysiska arbetsmiljön men framför allt den psykosociala.

När det handlar om att vända trenden är det tre områden som är särskilt viktiga: systematiskt arbetsmiljöarbete, att förbättra den psykosociala arbetsmiljön och att skapa förutsättningar för närvarande ledarskap. Vad gäller det systematiska arbetsmiljöarbetet har redan mycket gjorts. Det handlar om ett stadsövergripande stöd

Yttranden 2001-02-19

för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vi har tydligare riktat den upphandlade företagshälsovården mot förebyggande arbete och stöd i förvaltningars systematiska arbete. Det handlar om utbildning, stöd och handledning både till HR-funktioner och till chefer liksom ett nytt dialogforum för att utveckla arbetet med rehabilitering.

Mycket arbete pågår också ute i verksamheterna. Det handlar om handlingsplaner för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsvillkor, utvecklingsarbetet inom hemtjänsten och möjligheten att anställa administratörer som kan avlasta cheferna och underlätta för dem att utöva närvarande ledarskap. Det fanns en indikator förut som omöjliggjorde detta. Den har vi nu tagit bort, vilket gör att cheferna får förutsättningar att skapa sina egna organisationer.

Jag återkommer, för jag har mycket mer att säga på det här området.

Anförande nr 4

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Jag tvistar inte med borgarrådet Lindblom om de åtgärder man sätter in och det aktiva arbete som personalavdelningen centralt och personalansvariga i nämnder och förvaltningar lägger ned, för det här är viktiga frågor. Problemet är att vi uppenbarligen inte är riktigt överens om verklighetsbilden. Borgarrådet säger nämligen här att sjukfrånvaron började öka redan 2012, och sedan har den gått ned. Men det är ju det den inte har.

Från 2014 till 2016 gick sjukfrånvaron från 5,9 procent till 6,6 procent. I min värld är det en ökning och inte en liten ökning heller. Den totala sjukfrånvaron ökade från 2014 till 2015 med 0,6 procentenheter, och långtidsfrånvaron, alltså sjukfrånvaro som varat 60 dagar eller mer, ökade med 2,7 procentenheter. Det är inte heller någon liten ökning.

Det är klart att om majoritetens företrädare har uppfattningen att utvecklingen är på väg åt rätt håll så säger det ju en del om energinivån i de åtgärder man sätter in. Men det styrks alltså inte av tillgängliga uppgifter.

Jag håller fullständigt med om att det är viktigt att sätta realistiska mål. Jag kan påpeka att det är ju inte riktigt det som den nuvarande majoriteten gör i andra sammanhang, och det var ju inte heller så att de mål vi hade, vilket Clara Lindblom nyss tycktes säga, omedelbart uppfattades som orealistiska och att man därför gav upp alla försök att uppnå dem. Det gjorde man inte, för man fick ju faktiskt ned sjukfrånvaron. Det funkade alltså.

Det återstår väl att se om det åtgärds paket som nu sätts in kommer att fungera, men jag tror att vi måste vara överens om hur utvecklingen faktiskt ser ut.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 5

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tror också att vi måste lyssna på vilka svar interpellanten får och vad jag faktiskt säger. Det jag säger är: Sjukskrivningarna började öka 2012, men nu har ökningstakten avstannat. Det vill säga vi ligger kvar på en alltför hög nivå, men ökningstakten har inte fortsatt.

Det vi också ser är att för de sjukskrivningar som är 60 dagar eller längre, och nu mäter vi enligt lagens krav, var siffran för 2015 51,3 procent, det vill säga att 51,3 procent av sjukskrivningarna var 60 dagar eller längre. För 2016 så var det 50 procent.

Sjukskrivningstalen ligger alltså på väldigt höga nivåer, men ökningstakten har åtminstone brutits, och för de långa sjukskrivningstalen ser vi en positiv utveckling. Men allt det jag pratade om i mitt anförande handlar om hur vi ska vända trenden. Jag kan fortsätta att prata om det, för det handlar som sagt var om det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Överlag när det gäller arbetsmiljöarbetet är arbetet med den fysiska arbetsmiljön väldigt utvecklat, och det gäller inte bara Stockholms stad utan det gäller arbetsgivare i största allmänhet. Det vi måste göra nu är att titta särskilt på den psykosociala arbetsmiljön, och något som är väldigt viktigt är balansen mellan krav och individens resurser. Det här är särskilt tydligt inom socialtjänsten. Där tror jag att handlingsplanen för att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetssituation är väldigt viktig. Det handlar om att kontinuerligt följa upp ärendemängden. Det handlar om att förbättra förutsättningarna för närvarande ledarskap, medhandläggarskap för att individen inte ska behöva stå med så tunga ärenden helt själv men också olika typer av administrativt stöd för att biståndshandläggare och socialsekreterare ska få rimligare arbetsbelastning och kunna ägna sig åt det som de är utbildade för att göra, det vill säga arbeta socialt.

Utbildningsarbetet inom hemtjänsten är också jätteviktigt. Det finns evidens för att anställda som upplever att de har låg kontroll över sitt eget arbete i kombination med höga krav löper en ökad risk för besvär från till exempel nacke och övre rörelseapparat. Just de här muskuloskeletala sjukdomarna står för 29 procent av alla sjukskrivningar, så just fysiska besvär i nacke, rygg och axlar får vi heller inte glömma nu när vi tittar väldigt mycket på den psykosociala arbetsmiljöns stress, ångest och depressioner. Där tror jag att utvecklingsarbetet inom hemtjänsten är helt rätt väg att gå. Det handlar om att ge anställda en ökad möjlighet att använda sitt yrkeskunnande i det dagliga arbetet och faktiskt påverka sin egen arbetssituation.

Sedan handlar det återigen om chefers arbetsvillkor. Att vi tog bort den här indikatorn är otroligt viktigt för att cheferna ska kunna få administrativt stöd, men jag vill ändå gå vidare och förbättra deras arbetsvillkor ytterligare. Det får jag återkomma till.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 6

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! En oönskad konsekvens av att sambehandla interpellationer är att man inte får tre plus tre inlägg, utan man får nöja sig med tre. Men borgarrådet Lindblom och jag har kommit överens om att vi är helt nöjda med detta.

Jag tänkte börja lite grann där Clara Lindblom slutade, alltså med situationen för dem som jobbar i hemtjänsten. För oss var det också viktigt att ge hemtjänstmedarbetarna ökade möjligheter att påverka sitt arbete genom att se till att det fanns alternativa arbetsgivare att gå till. Detta är en möjlighet som den nuvarande majoriteten i stort sett stänger helt genom att strypa möjligheterna för andra än kommunen att verka på den arenan. Det beklagar vi, men det är delvis en annan debatt. Dock har det bäring på arbetsmiljö och arbetssituation, och jag vill faktiskt ha det sagt i den här debatten: Ett av de större problemen med kommuner och landsting som arbetsgivare är att man under en väldigt lång tid har verkat som monopolarbetsgivare inom stora områden och därför inte haft något särskilt påtagligt behov av att förbättra arbetssituationen för sina medarbetare.

Så är det inte längre, även om utvecklingen här och nu går åt fel håll igen.

Sedan noterar jag också, inte nödvändigtvis med förvåning, att borgarrådet Lindblom i sin uppräknings av siffrorna om långtidssjukfrånvaro, alltså mer än 60 dagar, inte nämnde siffran för 2014. Då var den nämligen 48,6 procent, och den har då ökat till 51,3 procent. Det är en rätt tydlig ökning, och jag säger det igen.

Anförande nr 7

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag kan garantera Cecilia Brinck att hon kan sova gott om natten, för vi har 124 privata aktörer inom hemtjänsten plus 45 kommunala enheter, så det finns väldigt gott om arbetsgivare att välja emellan.

Vad gäller att välja och kunna påverka sitt eget arbete är det mycket mer än att kunna välja driftsformer eller enheter. Det handlar om att kunna påverka i den dagliga arbetssituationen, och i dag har vi en situation där hemtjänstpersonalens arbete är detaljstyrt, av biståndshandläggarna, av själva beställningarna som är väldigt detaljstyrda men också av väldigt tuffa scheman. Den här situationen ser likadan ut i hemtjänsten även i andra kommuner, och jag tror att vi måste fundera på hur vi styr våra välfärdsverksamheter. Vilka förutsättningar ger vi till välfärdens professioner att faktiskt ägna sig åt det de är utbildade för att göra? Där tycker jag att Tillitsdelegationen som regeringen har tillsatt tillsammans med Vänsterpartiet är ytterst viktig, för det handlar faktiskt om att man ska kunna påverka och använda sitt yrkeskunnande i det dagliga arbetet, det vill säga mycket, mycket djupare än att bara välja mellan arbetsgivare A eller arbetsgivare B.

Yttranden 2001-02-19

Det här går igen. Vi måste se till att socialsekreterare, biståndshandläggare, undersköterskor, lärare och så vidare faktiskt kan ägna sig åt det som de är utbildade för att göra, och det handlar både om att se över dokumentationen och om att se till att de faktiskt får tillgång till administrativt och organisatoriskt stöd.

Ta cheferna till exempel. En viktig förutsättning för att förebygga sjukskrivningar är att man tidigt kan fånga upp riskindivider men också indikationer på till exempel psykisk ohälsa, och då är det ytterst viktigt att cheferna faktiskt har förutsättningar att utöva närvarande ledarskap. Men hur ser det ut för chefer inom offentlig sektor och inom välfärden överlag, för det är faktiskt likadant oavsett om det är en privat eller en kommunal aktör inom välfärden? Man har väldigt stora kontrollspann, ungefär 55 medarbetare under sig, visar forskning, jämfört med 20 medarbetare under sig om man tittar på tekniska förvaltningar, och det handlar också just om det administrativa stödet. Jobbar du inom det privata näringslivet utanför välfärdssektorns område är det väldigt vanligt att du har bemanningsassistenter, löneassistenter, schemaläggare och olika typer av organisatoriskt och administrativt stöd.

Det här var våra chefer i Stockholms stad förvägrade under flera år, eftersom ni hade en indikator som skulle mäta administrationens totala andel av kostnaderna. Detta gjorde förstås inte att administrationen försvann, utan den smetades ut på alla anställda eftersom man var tvungen att kicka administratörer. Ursäkta det ungdomliga uttrycket, men det var faktiskt håll i huvudet! Människor måste ägna sig åt det som de är utbildade för att göra, och det handlar om administrativt stöd, rimliga kontrollspann för chefer, det handlar om att vi måste se över dokumentationen men också olika typer av sammantagna styreffekter. Hur styr vi våra verksamheter?

Det här är inte bara viktigt för att vi ska få ut bästa möjliga resultat för stockholmarna: att man faktiskt ska ägna sig åt barnen i förskolan, äldre i äldreomsorgen och sina medarbetare. Det är också ytterst viktigt för att vi ska kunna förebygga sjukskrivningar.

Yttranden 2001-02-19

§ 4 Interpellation om ledighet under muslimska högtider (nr 2016:45)

Anförande nr 8

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Yttranden 2001-02-19

§ 5 Interpellation om bidéer i nybyggen av bostäder (nr 2016:46)

Anförande nr 9

Borgarrådet L i v h (V): Jag hänvisar till det utdelade svaret, kanske med en liten kommentar. Jag vill absolut inte inskränka debatten i den här församlingen, men ibland undrar jag vilka ämnen som faktiskt är relevanta att diskutera.

Yttranden 2001-02-19

§ 7 Interpellation om underskotten i Farsta stadsdelsnämnd (nr 2016:50)

Anförande nr 10

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 11

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Tack så mycket för svaret! Som är fallet med många interpellationer har det tagit åtskillig tid sedan den ställdes till dess att vi kan behandla den, men det är ju fortsatt så att problemen med ekonomin i vår stadsdel fortsätter.

I verksamhetsplanen för det här året står det: ”Under 2017 kommer insatser att krävas inom samtliga verksamheter för att nå en budget i balans. Främst äldreomsorgen och individ- och familjeomsorg för barn och unga redovisar underskott för 2016 och detta innebär att kostnaderna överstiger nämndens budgettilldelning för 2017 redan vid ingången av året.”

I verksamhetsplanen står det så här: ” Budgettilldelningen för 2017 innebär att äldreomsorgens beställarenhet måste vidta besparingsåtgärder motsvarande cirka 20,9 mnkr.”

Det här är märkligt, för trots att skatten har höjts blir det svångrem ute i vår stadsdel – mer än någonsin. Det riskerar att bli försämringar för äldre och för de anställda inom äldreomsorgen som får en alltmer pressad arbetssituation för att möta den ansträngda budgeten.

Vi ser nu fortsatta svårigheter med att komma till rätta med underskottet inom äldreomsorgen, och extra dåligt är det att trots underskotten och besparingar i äldreomsorgen så klarar inte Socialdemokraterna av att värna kvaliteten. I flera av söderorts stadsdelar, inklusive vår, ökade personalomsättningen förra året. Jag kan konstatera att personalomsättningen ökar från 9 till 11 procent i Farsta och att det blivit försämrad kontinuitet även i de andra stadsdelarna i söderort.

Underskott, besparingar, sämre kontinuitet i hemtjänsten är vad vi ser efter ett år i det rödgrönrosa Stockholm, och de äldre i stadsdelen som får hemtjänst ser allt fler ansikten och har få möjligheter att kunna påverka vad som erbjuds dem.

Anförande nr 12

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Om man lyssnar på det anförandet kan man ju ledas att tro att stadsdelsnämnden i Farsta går med underskott.

Yttranden 2001-02-19

Vi kommer senare i kväll att behandla stadens bokslut där man ganska enkelt kan konstatera att ingen stadsdelsnämnd går med underskott, inte heller Farsta.

Sedan är det mycket riktigt såsom Lars Jilmstad säger att interpellationen ställdes i juni, svaret kom i oktober och debatten sker i dag. Det är klart att mycket har hänt under resans gång. Bland annat kan jag konstatera att när jag tillträdde som finansborgarråd var underskottet i äldreomsorgen över 100 miljoner kronor på stadens stadsdelsnämnder. Det här har vi med idogt arbete, naturligtvis väldigt noga följt av äldreborgarrådet, arbetat bort. Vi har minimerat underskottet på äldreomsorgen under två år, ett underskott som vi ärvde. Självklart handlar det om att skjuta till mer pengar till stadsdelsnämnderna, vilket vi också har gjort. Självklart handlar det om ett gott ledarskap, att visa att man kan göra förändringar i verksamheten.

Ska vi diskutera Farsta specifikt ska vi också vara medvetna om att det finns ett äldreboende där med vakanta platser på grund av renoveringsbehov. Det kostar ju pengar, men det är en tillfällig kostnad som naturligtvis bärs av budgeten men som sedan ska bli ett fullgott boende.

Vi har mycket att diskutera när det gäller stadens bokslut, och det ber jag att få återkomma till senare under kvällen. Men att vi har fått koll på ekonomin och att jag kan stå här, faktiskt med väldigt stor stolthet, och konstatera att när man skjuter till pengar, när man hela tiden följer och säkerställer att verksamheten är av bästa möjliga kvalitet, då får man bukt med underskotten. Det har tagit två år att få bort över 100 miljoner kronor i äldreomsorgens underskott på stadsdelsnämnderna. Det är väldigt bra jobbat!

Anförande nr 13

L a r s J i l m s t a d (M): Det är sant att vi återkommande i vår stadsdel också under alliansstyret har haft en del bekymmer med att få pengarna att räcka till för äldreomsorgen. Men under hela tiden som vi styrde hade vi alltid vid årets slut ändå en budget i balans. Första året under det nya styret var det ett kraftigt underskott i Farsta; det är bara att konstatera.

Vi kan fortsätta att prata om äldreomsorgen, men jag ska peka på en annan sak ute i stadsdelen, nämligen demokratimedlen. Under förra året anslogs 5 miljoner kronor för demokratisatsningar. Av dessa 5 miljoner har 2 ½ miljoner använts för löner, och för lokalanpassningar och hyror har 1,6 miljoner använts. Väldigt lite har blivit kvar för egentlig demokrativerksamhet, samtidigt som äldreomsorgen har varit tvungen att spara pengar.

Det är en väldigt konstig användning av kommunens resurser, och jag skulle gärna höra borgarrådet försvara eller förklara hur det kan komma sig att demokratimedel används på ett sådant sanslöst sätt – jag kan inte använda något annat ord – medan äldreomsorgen dras med sådana problem.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag måste ge Lars Jilmstad ett stort hedersbetyg för att han faktiskt erkänner det underskott som ni lämnade efter er när ni styrde stadsdelsnämnderna och äldreomsorgen. Vi har nu fått bukt med det, vilket också syns i resultatet för Stockholm.

Nu tog Lars Jilmstad upp ytterligare en fråga som handlade om demokratimedel. Vad är egentligen demokrati, är en fråga man kan ställa sig. Det handlar naturligtvis om att engagera så många medborgare som möjligt, dels naturligtvis så att man går och röstar, dels att man engagerar sig i stadens utveckling.

Vad är det då som får kosta pengar när man säger ”demokratimedel”? Självklart måste man ha någonstans att vara. Man måste kunna samlas någonstans. Det hade ju varit härligt om vi alltid kunde vara utomhus, men vi måste ha lokaler att samlas i. Det är en punkt som är väldigt högt på listan för att säkerställa en stor demokrati: att alla har möjlighet att delta, att det finns hörselslingor, att det är en hög tillgänglighet oavsett vad man har för förutsättningar. Lokaler kostar pengar.

Sedan måste någon organisera allt detta för att vi ska säkerställa att vi faktiskt får in synpunkter som vi kan bearbeta och ta till oss i våra politiska beslut. Då behöver vi personer, alltså medarbetare, som naturligtvis ska ha en lön för att sköta det arbetet.

Demokratipengar ska gå till att värna att fler kan engagera sig, att vi politiker får ännu fler goda förslag i utvecklingen, och då kommer också demokratimedel att behöva gå till lokal och löner. Det är ingenting konstigt.

Jag vill än en gång betona att budgeten är i balans, att stadsdelsnämnderna går minst med plus minus noll i det bokslut som vi senare i dag ska debattera. Vi har till och med stadsdelsnämnder som går med ett visst överskott. Men summa summarum, när det gäller äldreomsorgen på stadsdelsnämnderna är skillnaden mellan 2013 och i dag att vi har lyckats få bukt med det underskott på 100 miljoner som jag ärvde i min roll som finansborgarråd. Det har varit ett idogt arbete att säkerställa en så god kontroll på stadens ekonomi.

Anförande nr 15

L a r s J i l m s t a d (S): Jag förstår om finansborgarrådet inte kan verksamheten ute i Farsta i detalj, men läs gärna den redovisning av hur demokratimedlen har använts, som vårt demokratiråd rätt nyligen har blivit färdiga med! Det är en 30-sidig ganska spännande sammanställning där man bland annat säger att det blir en utmaning att över huvud taget få någon verksamhet att äga rum i år i den lokal som man har. Beträffande demokratisamordnare kan det nog behövas någon som samordnar de här insatserna, men av samma redovisning framgår det att vederbörande sitter många timmar varje vecka i väntan på att någon ska besöka den lokal som man för dyra pengar har iordningställt.

Yttranden 2001-02-19

För att tala med Gustav Möller: Varje felanvänd skattekrona är en stöld från folket, och det är rätt många felanvända skattekronor som det handlar om ute i Farsta. 5 miljoner kronor är nämligen också pengar. Läs gärna! Det är skräckinjagande läsning.

Anförande nr 16

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Helt riktigt: Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket. Det är många som har citerat Gustav Möller, och jag har ingen annan uppfattning.

Självklart ska vi använda våra skattemedel på bästa och effektivaste sätt. Men vi måste också klara av att hålla minst två bollar i luften samtidigt. Samtidigt som vi säkerställer att våra verksamheter är av god kvalitet, att vi ställer höga krav och säkerställer att medborgarna får den bästa välfärden som medborgarna så väl förtjänar måste vi mäta med att utveckla våra former. Vi måste mäta med att utveckla våra former och säkerställa att så många stockholmare som möjligt vill vara delaktiga i verksamheten. Det kan vara att man är delaktig på det lokala planet, det kan vara att man skriver medborgarförslag, det kan vara att man deltar på möten, aktiviteter eller går med i ett parti eller sitter som folkvald i denna församling – det är ett brett samhällsintresse.

Eftersom vi också har en skyldighet att lägga medel på att säkerställa att fler människor kommer till tals måste vi ha demokratimedel. Vi måste ha lokaler där vi kan samlas, och vi behöver en samordning så att alla goda idéer också går till politiken.

Jag är väldigt positivt till att vi har stadsdelsnämnder i dag, att man verkligen hittar det lokala engagemanget där man också ser förutsättningarna för vad som kan bli så mycket bättre och de synergieffekter man får mellan politik och medborgare. Men med det arbetet behöver vi också resurser. Det som interpellationen handlade om från början var ett underskott i Farsta som interpellanten var orolig för i juni förra året. Då kan jag med stolthet i dag poängtera för alla som inte har läst resultatet för Stockholms stad att Farsta stadsdelsnämnd inte går med minus! Farsta stadsdelsnämnd har budgeten i balans, liksom stadens övriga stadsdelsnämnder.

Anförande nr 17

Borgarrådet L i v h (V): Jag vet att debatten handlar om Farsta stadsdelsnämnds budget, men eftersom frågeställaren lyfte fram demokratiarbetet vill jag bara påpeka en sak väldigt kort.

Det demokratiarbete som vi har gjort i Fagersjö i Farsta med en deltagandebudget har fler deltagare i den demokratiska processen än något demokratiprojekt som Sveriges Kommuner och Landsting har undersökt. Det är det största deltagandet, den största

Yttranden 2001-02-19

andelen invånare i en stadsdel som aktivt har engagerat sig och talat om hur de vill ha sin mötesplats, och de har fått bestämma över pengarna.

Detta är unikt i Sverige. Det är faktiskt också unikt om man jämför med många andra länder i Europa. Att förakta det arbetet och inte vara stolt över det tycker jag är fruktansvärt! Var glad över att ni har en stadsdel som går i täten och är en spjutspets när det gäller deltagande demokrati och som involverar medborgarna! När det här demokratiarbetet började sade de att vi är en stadsdel som ingen bryr sig om – ingen bryr sig om oss, ni, staden, har glömt oss.

Nu är de med i den här processen, och man går vidare med deltagande demokrati när det gäller att utveckla den här stora parken. Familjebostäder kommer att komma in när det gäller deltagande demokrati och dialog när det gäller byggandet.

Var stolt över det arbete ni gör i Farsta i stället för att baktala det!

Anförande nr 18

Borgarrådet B r i n c k (M): Nu måste jag säga att jag blir en liten aning förvirrad, för när jag lyssnade på finansborgarrådet nyss var det alldeles tydligt att de här demokratiseringsningarna... Vi trodde ändå att det kanske var lite nytt, större, utanför boxen och så där och att det ändå var något slags försök att involvera människor utanför politiken. Vi trodde inte på det, men vi trodde ändå kanske att det var det man ville.

Nu när Karin Wanngård talar blir det väldigt tydligt att det är inte det, utan det handlar om lokaler för fler politiska möten – rätt mycket 70-tal. På Ann-Margarethe Livh låter det dock som om det faktiskt är någonting nytt, och det tycker jag i så fall är intressant. Vi får väl avvakta.

Nu vet jag inte riktigt om jag tycker att SKL:s mätningar av effekten av den här typen av lokala projekt är någon riksligare för vad vi gör för någonting, men jag tror ändå att det för klarheten i framtida debatter i den här lokalen vore bra om majoriteten pratade ihop sig om vad demokratiseringsningarna egentligen är.

Anförande nr 19

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Jag tycker att det är lite osnyggt att tilltala finansborgarrådet när man vet att hon inte kan gå upp i talarstolen och svara.

Det vi pratar om här var Farsta stadsdelsnämnd, och det känns oerhört viktigt att vi i dag har en möjlighet att diskutera de oerhört viktiga verksamheter som finns i våra stadsdelar, inte minst äldreomsorgen. Det känns jättebra, och det ska hedra Lars Jilmstad att vi ägnar så lång stund åt att diskutera stadsdelsnämnder. Det är sällan det sker i den här salen, och det hedrar Lars Jilmstad att han har interPELLERAT om detta.

Yttranden 2001-02-19

Jag vill precis som finansborgarrådet säga att jag är oerhört glad över att vi har en budget i balans, därför att det krävs att ha ordning och reda i finanserna för att klara av att ge en god välfärd till stockholmarna, och det är det som stockholmarna förtjänar.

Med detta tackar jag för ordet.

Anförande nr 20

Borgarrådet B r i n c k (M): För ordningens skull, ordförande, vill jag säga att man självklart inte ska ställa frågor till människor som inte har fler inlägg. Jag hade naturligtvis kunnat låta bli att nämna finansborgarrådets namn, även om det hade varit en liten aning genomskinligt, skulle jag vilja säga. Men med tanke på att det jag reagerade på inte kom förrän i hennes sista inlägg hade jag inte så rusligt mycket val.

Yttranden 2001-02-19

§ 8 Interpellation om Stockholms ökande låneskuld (nr 2016:51)

Anförande nr 21

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande! Sedan den här interpellationen skrevs har en del siffror reviderats. Nu har man framför sig en prognos som handlar om att staden kommer att vara skuldsatt till i storleksordningen 60 miljarder när vi går till val om ett och ett halvt år. Med tanke på den föregående debatten ställer sig vän av ordning någon fråga i stil med: Vad menar finansborgarrådet Karin Wanngård om det som hon sade i den förra debatten, nämligen att vi ska ha god kontroll på stadens ekonomi och det ska vara ordning och reda på finanserna?

Bortsett från det faktum att vi ser framför oss en låneskuld på bortåt 60 miljarder har vi nämnder, till exempel fastighetsnämnden och idrottsnämnden, som bara i sina investeringsbudgetar för tiden från den 1 januari 2015 har över 1,9 miljarder i överskridanden. Med tanke på den föregående debatten som handlade om 100 miljoner inom stadsdelsnämndernas äldreomsorg kan ju 1,9 miljarder i budgetöverskridanden inom fastighetsnämnden och idrottsnämnden te sig ganska härresande.

Överskridanden på 1,9 miljarder innebär i praktiken att vi får se andra investeringar antingen skjutas på framtiden eller så får man helt enkelt se över budgeten för nämnderna totalt. Det här kommer att drabba även driftsbudgeten. Vi har ju ett ärende senare i kväll som handlar om Liljevalchs konsthall. Där kommer hyran att höjas med 3,3 miljoner till följd av den investering som nu har överskridits med 139 miljoner.

Den debatten återkommer vi alltså till, men jag tycker nog att det här med god kontroll på stadens ekonomi rimmar ganska illa men stämmer väl överens med de frågeställningar som finns i den här interpellationen.

Delar finansborgarrådet över huvud taget den oro som stadsledningskontoret uttryckte i konjunkturärendet? Det var min första fråga, och den är uppenbarligen obesvarad.

Stadsledningskontoret har alltså i konjunkturärendet varnat för den skuldsättning som vi ser framför oss, och nu ser vi ett finansborgarråd som tycker att det är fullt naturligt att arbeta på detta sätt. Jag skulle gärna vilja att finansborgarrådet konkretiserar detta.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 23

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det vore ju skönt om vi en gång för alla nu kunde passa på att enas om hur mycket staden de facto lånade förra året, för det tror jag är en bra grund att stå på om man ska ta den här debatten vidare.

Min uppgift, mina fakta, handlar om att staden lånade 4,7 miljarder kronor förra året. Först skulle jag vilja fråga Joakim Larsson om han är överens med mig om den verklighetsbeskrivningen. Jag tror som sagt att det är en förutsättning för att ta debatten vidare. Moderaterna här i salen vill ju gärna debattera prognoser som visar sig inte stämma med resultatet. Ni vill diskutera hur vi prognostiserar, och då måste man också läsa revisorernas rapport, där de lite grann ser med en oro på att vi inte skjuter fram våra investeringar i tid. Vi skjuter dem framåt eftersom vi är väldigt investeringsberoende just nu, och det måste man också samläsa.

Ni måste också se att vi har en otroligt stor bostadsbrist i Stockholm och i hela Stockholmsregionen, och 70 procent av investeringsbudgeten går till just bostäder. Det är kalkyler som vi räknar ihop, och alltså inte pengar som på något sätt går till driften. Vi lånar inte pengar till driften, för det är det absolut dummaste man kan göra.

Stockholms kommun lånar alltså inga pengar till drift, utan vi lånar till investeringar. Vi lånar pengar till en utbyggd tunnelbana. Vi lånar pengar för att bygga bostäder, idrottshallar, skollokaler – det är dit pengarna går, och det är kalkyler som räknas hem, som är till fördel för stockholmarna.

Men jag vill först få en grund: Erkänner Joakim Larsson att vi lånade 4,7 miljarder under 2016, så att vi kan ha en rimlig debatt?

Anförande nr 24

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är ganska häpnadsväckande att finansborgarrådet står här och säger att man inte ska fästa något avseende vid hennes egna prognoser på 60 miljarder i lån vid kommande val 2018. Vi kommer inte att behöva låna så mycket, säger hon, för vi kommer – uppenbarligen – inte att lyckas med de investeringar som vi har sagt att vi ska göra.

Det är 70 procent, säger finansborgarrådet, som går till bostäder. Då kan vi ta Svenska Bostäder som exempel. De hade ett mål på 900 bostäder förra året och byggde 31. Det är klart att de inte behövde låna så mycket förra året som finansborgarrådet uppenbarligen hade önskat. De ska dock bygga så mycket som finansborgarrådet önskar, och det är bra att det byggs bostäder. Men finansborgarrådet väljer ju att *inte* kommentera de över 1,9 miljarderna i budgetöverskridanden som man har på investeringssidan inom fastighetsnämnd och idrottsnämnd till just de hallar och annat som behövs.

Yttranden 2001-02-19

Till syvende och sist handlar det alltså om att om ni *inte* ska nå den låneskuld på 60 miljarder som ni uppenbarligen inte vill att vi ska hamna i, ja, då ska ni uppenbarligen inte heller göra de investeringar som ni har lovat stockholmarna. Hur går detta ihop? Är det så, finansborgarrådet, att vi inte kommer att se bostads målet uppfyllas? Är det så att vi inte kommer att se idrottshallar och investeringar inom fastighetsnämndens bestånd? Är det så att vi inte kommer att se de investeringar som ni ofta går ut och pratar om på presskonferenser, eftersom ni ska se till att inte hamna på 60 miljarder i låneskuld? Det här vore väldigt intressant för oppositionspartierna att veta. Var förväntar man sig landa egentligen?

Om man ska komma upp i en låneskuld på 60 miljarder utgår man från att ni ska göra det ni lovar. De investeringar som ni talar om på bostads-, idrotts- och kultursidan är ju de fastigheter som staden förfogar över och kommer att kräva en lånefinansiering som hamnar på 60 miljarder vid nästa val. Det är mycket pengar, och det kommer att hamna i driftsbudgeten i form av räntekostnader. Om vi får 1 procents ökad ränta så är det 600 miljoner som ska hämtas hem på driften. Det är väl ändå lite märkligt att inte finansborgarrådet räknar med det och inte ser någon risk i det förhållandet.

Anförande nr 25

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är ju där vi har skillnad i vår politik och vår politiska drivkraft. Jag är övertygad om att staden ska bygga bostäder. Jag är övertygad om att Stockholm ska bygga fler bostäder, men Moderaterna vill ju inte låna pengar för att bygga fler bostäder som vi så väl behöver för att företagen ska kunna rekrytera, för att fler ska kunna flytta till Stockholm.

Jag är också övertygad om att staden ska bygga fler idrottshallar och renovera simanläggningar – för vi blir fler stockholmare, för att så många vill bo i Stockholm. Det måste vi också låna pengar till för att säkerställa att vi har en god infrastruktur.

Jag är också övertygad om att Stockholms kommun ska vara med och finansiera tunnelbana. Vi är med och finansierar tunnelbaneutbyggnad till Nacka. Vi är med och finansierar tunnelbana till Hagastaden, och vi presenterade förra veckan att vi också kommer att vara med och finansiera tunnelbana mellan Älvsjö, Liljeholmen och Fridhemsplan.

Detta kostar, och som samhällsbärare är jag beredd att finansiera de stora infrastrukturprojekten. Är jag orolig? Det handlar alltid om att ha en balans mellan investeringar och finansiering; att ha goda kalkyler där vi kan räkna hem avkastning på sikt är oerhört viktigt. Denna näsa för affärer hoppas jag att jag kommer att lyckas behålla i många, många år framöver, för jag anser att jag har en väldigt god näsa för affärer. Det som det handlar om, att investera i framtiden för att få en så bra och positiv utdelning för stockholmarna som kan ta del av ny infrastruktur, fler bostäder och fler idrottsanläggning, är superviktigt.

Yttranden 2001-02-19

Men svara i stället på, Joakim Larsson, vad det är som du ska ta bort. Vad är det du *inte* ska investera i? Ska du *inte* bygga bostäder? Ska du *inte* bygga tunnelbana? Eller ska du *inte* bygga idrottshallar? Svara på den frågan, för det är ni skyldiga att göra till valet 2018!

Anförande nr 26

Borgarrådet L a r s s o n (M): Stockholmare ska uppenbarligen känna sig väldigt trygga, för Karin Wanngård, hon har minsann näsa för affärer! Näsa för affärer med era pengar, skattebetalarnas pengar – det sköter Karin Wanngård gärna om. Alla hushåll där ute, bry er inte om alla som säger att ni inte ska skuldsätta er mer! Vi är ju oroliga för att hushållen skuldsätter sig, men var inte oroliga! Att Karin Wanngård skuldsätter *dig*, det är inga problem, för Karin Wanngård har näsa för affärer! Det är så vi gör stockholmarna trygga, tycker finansborgarrådet.

I själva verket är det här samhällsbärandet inget annat än ett sätt att få våra samhällsmedborgare, de boende i Stockholm, våra skattebetalare, att bära omkring på ett skuldberg. Det är det som är samhällsbärandet. Det är skattebetalarna som levererar in pengarna som ska bära den här staden och som gör det möjligt att se till att staden sköts.

Det som görs nu är dock att vi lånar pengar så att vi skuldsätter stockholmarna inför framtiden. Detta kommer att leda till att driftsbudgeten, vår budget för skola, omsorg och alla andra delar av stadens verksamheter, kommer att drabbas av att vi får betala räntor framöver när dessa höjs. Det tycker jag inte att man ska ta så lätt på som finansborgarrådet gör.

Stadsledningskontoret har varnat för detta. I konjunkturärendet redan för ett år sedan lyfte man fram detta som en risk. Finansborgarrådet struntar i det, för hon är samhällsbärare och har näsa för affärer. Jag tycker att det är oroväckande för framtiden.

Jag kan konstatera att finansborgarrådet i debatt efter debatt talar om hur mycket som görs och hur många bostäder som byggs. Man nämner sällan att ett enskilt bolag hamnade på 31 av 900 möjliga. Men man kan konstatera att det ska byggas mer, och det ska investeras, men samtidigt ska man inte låna så mycket som vi påstår. Nej, det går inte ihop!

Jag skulle vilja säga så här: Det är väldigt lätt att följa vad man lånar för varje månad, och med den investeringstakt som man själv aviserar från finansrotelns sida och från de övriga nämnderna ser vi att ni kommer att behöva fortsätta låna. Om ni däremot inte investerar vidare kanske den här lånekarusellen uteblir. Men det är så att ni lånar upp till 60 miljarder, vilket innebär nästan 1 miljard per månad. Det är mycket pengar för stockholmarna, och jag beklagar att finansborgarrådet tar så lätt på detta, för det vi har att förvalta, det är stockholmarnas pengar!

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 27

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag är inte orolig när det gäller att låna till investeringar. Jag är inte det, och snart måste jag liksom sänka nivån i den här salen och försöka förklara för Joakim Larsson vad det hela handlar om.

När vi har ett lån för att bygga en ny fastighet med bostäder så kostar det initialt. Det lånar vi pengar till. Sedan lägger vi kalkyler på det här, för vi får in hyresgäster som betalar hyra som på sikt gör att det här är ett lönsamt projekt för staden.

Ska jag förklara nästa projekt? Jag kan förklara tunnelbanan, för den kanske är lite svårare att förstå. Den ska ju de facto drifas av landstinget. Varför ska stockholmarna vara med och bygga tunnelbana? Okej att Stockholm är den kommun som först byggde tunnelbana, men vi vet att det är samhällsekonomiskt lönsamt att bygga tunnelbana som gör att stockholmarna kan röra sig bra i regionen, kan söka de jobb man vill ha och också kan bosätta sig i stort sett var man vill. Det är samhällsekonomiskt lönsamt.

Det där är ju nyckeln i att man inte driver en kommun på exakt samma sätt som ett privat bolag. En kommun har en skyldighet att upprätthålla samhällsekonomiskt bra infrastruktur för sina medborgare. Det är en skyldighet att bygga ut tunnelbana så att man kan röra sig på ett mer klimatsmart sätt. Det är en skyldighet att bygga idrottshallar och att renovera simhallar så att våra medborgare kan lära sig simma och gå på sina idrottsevenemang. Det är oerhört viktigt, och vi kommer att bygga mer infrastruktur framöver, för vi blir fler stockholmare och vi behöver ännu mer infrastruktur. Vi behöver bygga ut Liljevalchs – det är ju ett fantastiskt ärende som kommer nu senare i kväll. Vi behöver satsa mer på kulturverksamhet, för vi blir fler stockholmare.

Men det vi inte ska göra är att låna till driften. När det gäller själva driftsbudgeten, när det gäller vad driften kostar, så är det till fullo finansierat med skattemedel. Man måste skilja på investeringar, infrastruktur och driftsbudgeten; det går inte att försöka koka ihop den soppan.

Jag försöker också fortfarande få svar på vad det är för projekt som ska tas bort. Jag har också noterat era särskilda uttalanden om att ni inte vill låna pengar. Men ni kommer ju aldrig att erkänna vad ni ska ta bort för projekt. Vad är det ni ska ta bort?

I mina ögon vill ni låna minst lika mycket pengar som jag vill låna!

Yttranden 2001-02-19

§ 11 Muntlig frågestund

Fråga nr 1. Den låga budgetuppräknigen av förskoleschablonen

Anförande nr 28

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Årets schablonuppräkning för förskolorna är den lägsta på många år. I verksamhetsplanen för Kungsholmens stadsdelsnämnd står att 2017 års höjning av schablonen inte täcker förväntad löneökning och inte medger någon satsning. I de senaste månadsrapporterna, från februari, står att i Skärholmen prognostiseras förskolorna att gå med 6 miljoner kronor i underskott och att i Östermalm har nyetablerade förskolor svårt att gå ihop med förskoleschablonen.

I underlaget till flerårsbudget för Älvsjö har det redan hissats röd varningsflagg. Där skriver förvaltningen svart på vitt att det är en utmaning att få en ekonomi i balans kommande år. Schablonuppräknigen för 2017 var endast 1,3 procent, vilket inte kommer att täcka väntade kostnadsökningar.

Min fråga till finansborgarrådet är därför: Vad är ditt besked till alla småbarnsföräldrar i nyss nämnda stadsdelar nu när vi kan läsa att den socialdemokratiska budgeten och politiken inte kommer att klara av att täcka väntade kostnadsökningar?

Anförande nr 29

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket för frågan! När det gäller förskolan är det någonting som vi har satsat mycket på, bland annat genom att införa rätten till heltid för alla barn på förskolan så att vi inte gör skillnad på barn och barn. Vi har också precis nyligen fått siffror om att andelen förskollärare har ökat från 35 procent till 39 procent, vilket är väldigt glädjande.

Vi var tydliga med att om ni hade ställt frågan till skolborgarrådet hade ni fått mer exakta svar. Men ni ville prompt ställa den till mig, och mitt svar är att det jag ser av resultaten på förskolan med fler förskollärare, införandet av rätten till heltid för alla barn, möjligheterna och att vi uppfyller förskolegarantin gör att förskolan hela tiden utvecklas i rätt riktning.

Vi kan också se att vi har en av landets högsta förskoleschabloner. Det ska naturligtvis också kopplas ihop med den lokalhyra som vi har i Stockholm, som också är en av landets högsta. Det är inget konstigt med det. Vi kan också koppla ihop det med att stadsdelsnämndernas budget totalt går plus minus noll, vilket vi kommer att se i det resultat som vi ska debattera senare i kväll.

Yttranden 2001-02-19

Just nu kan jag se att förskolan mår bra. Beskedet till alla lärare är naturligtvis: Tack för allt det fantastiska arbete ni gör varje dag! Beskedet till föräldrar och barn är: Välkomna till Stockholms förskolor, där vi har en hög personaltäthet och väldigt många duktiga pedagoger!

Anförande nr 30

J o h a n N i l s s o n (M): Tack för svaret, Karin! Jag ställde frågan till dig därför att du är finansborgarråd och har det yttersta ansvaret för Stockholms ekonomi och pengar. Ni har valt att fördela mindre pengar till förskolan, eller att göra en lägre ökning av schablonen, 2017 än tidigare. Vi ska debattera årsredovisningen senare i kväll. Men om man tittar lite på den går det att läsa att för stadsdelarna Älvsjö, Hägersten, Liljeholmen, Skarpnäck, Norrmalm, Östermalm, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Skärholmen och Södermalm står det i respektive årsredovisning att inga satsningar kunde ske på förskolan förra året, utan att pengarna gick till att täcka kostnadsökningarna. Det står i deras verksamhetsberättelser.

Jag känner därför ändå att utvecklingen och satsningarna har stannat av och inte att förskolan är så välmående som du säger. Om förra årets höjning av förskoleschablonen gick till att hålla huvudet ovanför vattenytan för förskolorna – vilka konsekvenser tror du då att det kommer att få med årets schablonhöjning, som är den lägsta på många år?

Anförande nr 31

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ser att vi i tre år har satsat resurser på förskolan. Det är helt riktigt att vi gjorde den kraftfullaste satsningen i början. Sedan lägger vi procenten från en redan hög nivå. Förskolan har alltså uppenbarligen mer pengar. Vi får bättre resultat från förskolan – det ser vi också tydliga siffror på. Man vill ofta diskutera barngruppernas storlek. Den har minskat. Den har minskat i stadens kommunala förskolor, och där är siffran nu 14,3 barn per avdelning. Vi kan se att det bara är 13 kommuner av landets 290 som har mindre barngrupper än detta.

Stockholms förskolor mår väldigt bra. Om man har gjort en kraftfull satsning och sedan lägger på ytterligare procent från en redan hög nivå har man landets högsta förskoleschablon.

Anförande nr 32

J o h a n N i l s s o n (M): Den satsning som du talar om från en redan hög nivå är uppenbarligen inte tillräcklig; det ser man när man läser underlaget. Den räcker till att kanske höja lönerna enligt avtal, men inte till någonting mer. Och lönerna kommer sannolikt att öka mer än schablonen.

Moderaterna vill i stället satsa 50 procent mer för att öka schablonen. Det hade vi gjort om vi hade styrt. Ett av era löften och uttalade mål var att höja andelen

Yttranden 2001-02-19

förskollärare och minska barngrupperna. Du säger att barngruppernas storlek har minskat. Men 8 av 14 stadsdelar klarade inte sina mål om andelen förskollärare utifrån antalet anställda förra året. I 9 av 14 stadsdelar ökade antalet förskolebarn per anställd. Om man mäter så är alltså grupperna betydligt större. Det är ett tecken på att utvecklingen går åt fel håll, och detta har inte förskolorna möjlighet att vända nu när pengarna inte räcker till.

Jag vill återigen lyfta fram det som står i Älvsjös flerårsbudget: Schablonpengarna räcker inte till att öka andelen förskollärare. Hur ska ni nå era mål när ni inte prioriterar förskolan i budgeten?

Anförande nr 33

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag förnekar inte på något sätt att vi har utmaningar i den här staden och att vi hela tiden ska finna ännu högre mål och ännu bättre utveckling. Men jag kan se att under mina år som finansborgarråd i Stockholm har vi lagt mer resurser på förskolan och samtidigt lyckats utveckla den. Vi har fler förskollärare i dag än för några år sedan. Vi har också säkerställt att alla barn har rätt till heltid i förskolan. Det är en otroligt kraftig reform som säkerställer att vi inte väljer bort barn från förskolan. Det möjliggör för alla att få heltid i förskolan.

Med detta och med råg i ryggen är det klart att vi måste bygga fler förskolor. Vi måste säkerställa ännu fler lärarutbildningsplatser på Stockholms universitet så att vi får fler förskollärare som vi kan anställa. Vi måste säkerställa att vi har barnskötare på plats. Vi ska göra jättemycket i förskolan. Mycket är gjort, men vi kan ännu mer.

Fråga nr 2. Citys riktlinjer

Anförande nr 34

B j ö r n L j u n g (L): Herr ordförande! Då var vi där igen! Jag väntar lite grann medan herr stadsbyggnadsborgarråd behagar ta plats i den andra talarstolen. Vi har nu efter fem års tjatande från Liberalernas sida sett att det har presenterats riktlinjer för Cityutvecklingen. Men jag säger lite grann som i den gamla sketchen om mannen som gick och beställde något hos skraddaren. Ni kanske kommer ihåg den. Han gick dit flera gånger, och näst sista gången han var där frågade han: Bidde det en fingertutt? Sista gången han kom dit blev svaret: Nej, det blev ingenting. Jag tycker att det där är en ganska bra beskrivning av riktlinjerna.

Min fråga är egentligen: Hur ser du, Roger Mogert, på att detta ger svar på de frågor som marknaden och opinionen ställer om utvecklingen av City?

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 35

Borgarrådet M o g e r t (S): Man ska ha klart för sig att vi gör två saker samtidigt i detta. Vi tar fram riktlinjerna. Det vi presenterade var en promemoria från stadsbyggnadskontoret. Vi har fört ett längre resonemang om huruvida det City behöver är riktlinjer eller det som ni ibland har talat om – ett program för hela City. Vi landade i att göra både och. Vi gör alltså riktlinjer, och vi gör ett program för City.

Detta är någonting stort och historiskt. Vi har inte taget något program för City sedan 1977. Programmen för City såväl 1977 som 1967 och 1962 är egentligen inte självständiga program, utan de är i all egentlig mening bara en fortsättning på 1946 års program för City. Detta är alltså första gången på 70 år som vi tar fram ett självständigt program för City. Man kan alltså inte säga att det bidde en tummetott. Det bidde någonting väldigt stort och väldigt centralt för Stockholms utveckling. Det måste jag börja med att säga.

Sedan kan vi ha olika synpunkter på riktlinjerna och om de är tillräckliga och säger rätt saker. Men de är tydliga med höjder, hur man förhåller sig till kulturhistoria och hur man förhåller sig till märknadsbyggnader. Jag tycker att det finns mycket som är bra och intressant i riktlinjerna. Sedan kommer de att nämndbehandlas i maj och att gå på en remiss inom ramarna för programmet. Det kan vara så att de till och med blir ännu bättre när vi är klara med detta.

Anförande nr 36

B j ö r n L j u n g (L): Fullmäktige, åhörare och ordförande! Nu blev jag ännu mer orolig. Det är nästan så att jag tar och hädar i talarstolen och travesterar Jesus på korset: Min Gud, min Gud, varför gör du detta mot mig? Om du relaterar till stadsplaner från 60- och 70-talet och tycker att det här är lika bra som dessa stadsplaner – bäva månne stockholmarna när det gäller hur din utveckling av Cityområdet kommer att te sig!

Bekymret med detta är att det inte ger svar på några frågor. Det ger inte svar på hur City ska utvecklas, och det ger inte svar på hur nyckelfrågan för City egentligen är, nämligen: Hur ska vi kunna få fler bostäder dit? Hur ska fler kunna bo där? Vi från Liberalerna har varit väldigt tydliga på denna punkt i alla lägen och sagt att minst 25 procent av all tillkommande kommersiell yta ska vara bostäder. Vad säger du om det – fler bostäder i City?

Anförande nr 37

Borgarrådet M o g e r t (S): Vi måste prata om den här liberala oron. Ni är oroliga för så mycket. Jag är orolig för er förmåga att citera Bibeln. Det är inte bara hädiskt, utan om man ska citera Jesus ska man väl banne mig citera rätt! Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig? Så ska det vara, och inget annat. Då har vi klargjort det. Jag är inte ens konfirmerad; jag vill bara tillägga detta.

Yttranden 2001-02-19

I riktlinjerna står att vi ska ha blandade funktioner i City. Det står att vi ska ha bostäder. Det står att vi ska ha näringsliv, och det står att vi ska föra in exempelvis hotell. Det står att vi ska ha ett blandat näringsliv i City för att inte få den situation som vi har haft exempelvis kring Brunkebergstorg, som har dominerats av banker och slutna fasader. De här sakerna finns i programmet.

Sedan kommer vi aldrig att komma till ett program eller riktlinjer som befriar oss från beslut i de enskilda fallen, och det kan inte heller vara meningen. I slutändan är det människor av kött och blod, nämndledamöter som du och jag, som måste fatta besluten. Någon annan typ av program eller riktlinjer är inte möjlig.

Anförande nr 38

B j ö r n L j u n g (L): Det senare håller jag verkligen med om. Gudskelov är inte du gud över stadsbyggnaden här i staden, och det var därför jag försökte vara lite extra rolig. Men jag förstår att du inte riktigt tog till dig det.

Vi är absolut oroliga. Det är en intellektuell oro som bland annat bygger på att det finns andra viktiga dokument som nu bara försvinner i olika hanteringsordningar och som ni inte för fram och fattar beslut om. Det gäller Arkitektur Stockholm, till exempel. Där har man alldeles utmärkta formuleringar om detta. Det har ni inte tagit upp alls. Situationen för bostäder och den del av City som kan göra City betydligt mer levande ser ni inte som en viktig punkt, för då skulle ni lyfta fram den på ett helt annat sätt.

Det är bra att du gav mig svar på en av frågorna, nämligen när vi äntligen kan få ta ställning till detta – i maj. Det där har du sagt i över ett och ett halvt års tid nu. Du har sagt att det nog kommer efter ett par nämnder.

Anförande nr 39

Borgarrådet M o g e r t (S): Nej, det har jag inte sagt. Det jag har sagt är att det kommer att presenteras i mars. Du kan gå tillbaka till protokollen och titta. Det kommer att presenteras i mars, har jag sagt, och det har nu skett. Sedan kommer programmet att komma till nämnden i maj. Så ser det ut.

Fråga nr 3. Vilka skyddsåtgärder vidtar trafikkontoret mot terrordåd som innefattar användning av motorfordon för att köra på och skada människor?

Anförande nr 40

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Under senare år i Europa har vi sett en del terrordåd där gärningsmannen har använt en bil och kört in i en folkmassa med civila, helt vanliga människor. Att skada och döda så många som möjligt har varit målet. Nästan undantagslös har det rört sig om gärningsmän som har varit anhängare av

Yttranden 2001-02-19

jihadistiska föreställningar. Det mest omfattande terrordådet inträffade som bekant i somras i franska Nice. Bara för några veckor sedan hade vi en liknande, som väl var mindre, händelse i London.

Daniel Helldén! Därför undrar jag vilka konkreta skyddsåtgärder man har vidtagit från trafikkontoret eller möjligen någon annan ansvarig kommunal instans här i Stockholm?

Anförande nr 41

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! När det gäller sådana saker som terrorism och risken för detta, Per Ossmer, är det någonting som staden huvudsakligen inte arbetar med, utan det är polisen och Säpo som gör det. Det är de som gör bedömningar av om det behövs speciella åtgärder i den här staden eller i landet. Trafikkontoret har inte kompetensen att göra sådana bedömningar.

Det finns åtgärder i dag i stadsmiljön, till exempel runt Rosenbad. Där finns pollare som gör att man inte kommer fram dit eller till riksdagen. Det är saker som Säpo har bedömt behövs, och de är till för att det inte ska kunna hända saker runt om dessa platser. Jag har svårt att överblicka vad det skulle innebära om vi skulle ha en full säkerhet när det gäller att bilar inte skulle kunna köra upp på trottoarer eller in på gator där folk går. Det är ingenting som trafikkontoret egentligen bedömer.

Vi hade ett ärende förra året, tror jag att det var, när det var fråga om Wahrendorffsgatan vid synagogan och om huruvida man skulle stänga av den. Det var ett uppdrag för nämnden att låta trafikkontoret titta på detta. De lät polisen gå igenom hela ärendet, och de gjorde bedömningen att det inte var en nödvändig åtgärd.

Detta är alltså en polisiär fråga och en säkerhetspolisfråga och egentligen inte en trafiknämnds- eller trafikkontorsfråga. Om vi får uppdraget att vidta åtgärder gör vi naturligtvis det.

Anförande nr 42

P e r O s s m e r (SD): Tyvärr ser jag inte Daniel Helldéns svar som särskilt uttömmande. Det bekymrar mig lite, för jag tror nog att man behöver ha en bättre kontakt med polisen och kanske även med säkerhetspolisen. Man är ju ändå en utövare av detta; det är staden som måste bygga skyddsåtgärderna.

Sedan kan jag hålla med Daniel Helldén om att det inte är så lätt att skydda sig. Detta är en svår, och på sätt och vis ganska hopplös, situation. Frågan är hur ingripande man ska vara, och det är en fråga om allmänt säkerhetsläge. Men för den sakens skull kan man inte sitta själv med armarna i kors. Man måste fundera på hur man ska göra och, om det behövs, möjligen ta kontakt med andra myndigheter. Jag tycker att detta är ett undvikande svar.

Yttranden 2001-02-19

Innan jag ställde frågan tittade jag lite extra noga på Stureplan och gallerian där. Jag tittade också på Biblioteksgatan och Kungsan. Hade man gjort något där? Nej, det finns bara några ranka pollare på sina ställen, men det är inga barriärer. Det kan förstås försvåra leveranser och sådant, men det går att lösa på olika sätt. Jag tycker att man måste tänka framåt.

Anförande nr 43

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Att titta framåt, säger Per Ossmer. Där det behövs vidtar vi åtgärder. Vi vet till exempel att när vi har haft en bilfri dag, som vi också kommer att ha i år, har vi en speciell evenemangsyta vid Strömgatan och Karl XII:s torg. Där stängs det av med tunga åtgärder just för att vara säker på att bilister inte får för sig att köra in där. Det har visserligen mer att göra med att försäkra sig om att ingen kör in i området, för det vore otroligt olyckligt om något skulle hända.

Vi gör alltså sådana bedömningar, men om vi skulle se till att alla trottoarer, gator, torg och så vidare var omöjliga att ta sig in på med bil skulle vi nog få stänga av all biltrafik i hela staden, och det tror jag inte att Per Ossmer vill.

Anförande nr 44

P e r O s s m e r (SD): Jag förväntade mig nästan det svaret. Ska vi stänga av hela City? Det ska vi naturligtvis inte göra, men vi ska prioritera de lägen som är farliga. Jag ska inte måla fan på väggen, men vi vet hur det ser ut på Stureplan. Om någon skulle köra upp vid serveringarna blir det väldigt tråkiga konsekvenser. Om gärningsmannen dessutom fortsätter sina gärningar finns det ingen patrullerande beväpnad polis där, men det är ju inte borgarrådets ansvar. Det är inte som i England, där det finns polis och militär med automatvapen.

Det är alltså en ganska hopplös situation i så fall. Men jag talar här om stadens möjligheter, och jag tror ändå att man ska vara lite mer fantasifull. Man ska tänka på de utsatta platserna. Hur gör vi? Det finns också pollare som man kan sänka upp och ned. Det kostar pengar. Men när vi talar om denna typ av terrorbrott måste man väl ändå satsa.

Anförande nr 45

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Du tar Stureplan som exempel. Det är väl en av de få platser där det finns en hård avstängning. Hela den ena sidan har en stenbetongformation som gör att man inte kan köra in där – främst av trafiksäkerhetsskäl och kanske inte av terrorskäl eller något sådant. Men sådant förekommer alltså.

Vi vidtar många åtgärder av trafiksäkerhetsskäl. Om vi ska komma åt det som du talar om blir det otroligt komplicerat. Vi minns den olycka som skedde för ett antal år sedan på Västerlånggatan. Det var, som jag förstår det, en psykiskt sjuk person som körde rakt in där. Detta kan komma var som helst ifrån, och det är otroligt svårt att

Yttranden 2001-02-19

skydda sig mot. Men vi gör det som vi anser behövs för trafiksäkerheten, och sedan gör polisen och Säpo sin bedömning.

Fråga nr 4. Arlanda

Anförande nr 46

K a r i n E r n l u n d (C): Flygtrafiken är avgörande för jobb, företagande och tillväxt både i Sverige och i Stockholm. Det är nästan ett år sedan nu som regeringens utredare Anders Sundström presenterade sin utredning om hur vi kan utveckla flygkapaciteten i Sverige och i Stockholm. Utredningens rekommendationer var att bygga ut Arlanda med ytterligare flygkapacitet. När beskedet kom sade Karin Wanngård: ”Det bästa för Stockholm och för hela Sverige är att utveckla Arlanda till en internationell hub med en fjärde landningsbana”.

Så här ett år senare undrar jag: Vad har du gjort för att få igång arbetet med att bygga ut Arlanda?

Anförande nr 47

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, Karin Ernlund, för frågan! Det är helt riktigt som du poängterar: Flyget är avgörande. Det är viktigt att vi har goda internationella flygförbindelser. I detta arbete hoppas jag att vi också kan arbeta tillsammans med att jag inte tror på att Bromma flygplats är långsiktigt hållbar utan att vi måste utveckla Arlanda.

Vad har jag de facto gjort? Jag har naturligtvis haft kontakt med regeringen om vikten av att bygga ut Arlanda. Swedavia har fått en ny vd på plats som jag också har haft möten med, och som jag har pågående möten med, för att betona vikten av att bygga ut Arlanda. När vi pratar Arlanda handlar det också om att våga börja bygga för preclearance innan riksdagen fattar beslut. Det är en diskussion som man får ta med Swedavia – vågar man göra detta eller inte? Jag anser att preclearance är en bra utveckling för att vi inte ska mellanlanda. Om man ska prata flyg är det mellanlandningarna vi vill få bort. Vi vill gärna ha flygen uppe på marschhöjd så mycket som möjligt, för det är just vid start och landning som mycket energi går ut.

Jag har gjort mycket för detta. Även om inte Arlanda är lokaliserat i Stockholms kommun handlar det om att börja söka miljötillstånd och börja driva utvecklingen kring Arlanda framåt. Jag delar Anders Sundströms slutsats: Bromma flygplats har inga framtidsutsikter i Stockholm. Det ska vara en avveckling av Bromma och en utveckling av Arlanda.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 48

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för svaret! Du har haft kontakt med regeringen, och du har haft möte med Swedavia. Det är det som har skett. Jag och Centerpartiet lämnar i dag in en motion till kommunfullmäktige där vi föreslår att staden formellt initierar en förhandling med staten och med berörda kommuner för att bygga ut Arlanda. Vi tror att det är viktigt för att Sverige och Stockholm ska klara den internationella konkurrensen, kunna behålla vår tillväxt och fortsätta att ligga i framkant.

Därför tycker jag att det nu är dags att inte bara prata med varandra utan att också slå näven i bordet. Du har gjort de här sakerna, och jag tackar för det svaret. Men jag undrar också: Vad tänker ni göra framåt?

Anförande nr 49

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Detta är vad det handlar om att driva politik. Det handlar om att hela tiden tala med rätt aktörer för att hela tiden driva politiken framåt. Om vi ska sätta oss ned som en avtalspart måste vi ha någonting att lägga in i potten. Den enda pott jag ser som i så fall Karin Ernlund skulle vara intresserad av är att staden skulle gå in i finansiering av utbyggnad av Arlanda. Där är inte jag i dag, utan jag anser att Swedavia ska bära dessa kostnader, också ihop med en annan aktuell diskussion om huruvida vi ska ha flygskatt eller inte för att flyget ska bära en del av sina kostnader.

Jag kan inte riktigt se att jag har mandat att sammankalla till en förhandling om jag inte har någonting att lägga in i potten. Men driva politik gör man genom att träffa och prata med rätt människor och påverka i rätt riktning.

Anförande nr 50

K a r i n E r n l u n d (C): Men det är mycket som ska ske för att visionen om framtidens flygtrafik ska bli verklighet. Det gäller att vi ska få till en grön omställning av flyget, att vi ska få goda transporter till och från Arlanda och även att Arlanda ska byggas ut. Sundströms utredning säger att ledtiderna för en utbyggnad av Arlanda är upp till 20 år. Därför skulle jag verkligen vilja se mer handlingskraft från både ledningen här i Stockholms stadshus och regeringen.

Jag tackar för de svar jag har fått, men vi lämnar alltså i dag in ett skarpt förslag om vad vi tycker att Stockholm ska fortsätta att göra för att visionen ska bli verklighet.

Anförande nr 51

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ser fram emot att läsa motionen om förslaget till vad det är vi ska gå till förhandlingsbordet med. Jag kommer att fortsätta att driva utvecklingen av Arlanda. Det gör jag för att jag kopplar ihop det med nedläggningen av Bromma flygplats. Tänk den dag då Bromma flygplats inte tar det utrymme som

Yttranden 2001-02-19

den gör i dag! Då kan vi bygga ännu fler bostäder och rena stadsdelar och även bygga högre i omgivningen. Det är denna koppling jag gör till Arlanda. Det handlar naturligtvis också om att jag vill minimera mellanlandningarna och jobba mer med direktflygningar runt om i världen. Då bör Arlanda bli den internationella hubben.

Det hela liksom sammanflätar många frågor, och jag kommer att fortsätta att vara drivande med eller utan en förhandlingssituation.

Fråga nr 5. Ljussättning av staden.

Anförande nr 52

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Kristdemokraterna har i många år här i Stadshuset varit pådrivande i att vi ska lysa upp staden bättre. Vi fick också fram en ljusstrategi 2014, som Alliansen tog fram. Det handlar dels om att öka tryggheten i gaturummet genom så kallad funktionsbelysning, dels om att synliggöra offentliga byggnader i det offentliga rummet, så kallad effektbelysning.

Pengar, flera miljoner, avsattes för att implementera ljusprogrammet. Men detta är pengar som ni har dragit undan de flesta miljonerna ifrån. Det har jag kritiserat i många budgetdebatter.

Jag undrar vad inställningen från majoritetens sida egentligen är när det kommer till ljussättningen av staden. Ni var ju med i symbolhandlingen Earth Hour, och man kan nästan undra om ni vill ha något slags Earth Year, där ni släcker ned staden hela året. Eller vill ni vara med och lysa upp staden och implementera ljusstrategin? Hur ser detta arbete i så fall ut?

Anförande nr 53

Borgarrådet Helldén (MP): Tack för frågan, Erik! Jag känner inte riktigt igen att vi skulle ha dragit tillbaka en massa pengar från ljusstrategin. Det kan vara så att du har rätt; jag känner mig faktiskt osäker. Vi vet att det antogs en ljusstrategi 2014 med ett antal riktlinjer och projekt. Vissa delar av dessa genomfördes och lyser i dag i staden. Men jag vet att det inte har gått riktigt i den riktning som du ville.

Så sent som förra året diskuterades frågan om ljusstrategin och belysningen av offentliga byggnader. Då sade trafikkontoret att man skulle fortsätta. Även stadsbyggnadskontoret var inblandat, och man skulle alltså fortsätta med att utvecklas ljusstrategin och göra den till den möjlighet vi behöver i den här staden. Det finns vissa problem med en ljusstrategi. Vi har inte full rådighet över hur vi kan göra med belysningen. Vi kan inte lysa upp privata byggnader och statens byggnader som vi många gånger kanske skulle vilja göra. Men det finns ett sådant arbete, och jag kan villigt erkänna att detta är någonting som jag gärna fördjupar mig i.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 54

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Jag hoppas att borgarrådet gör det – fördjupar sig i frågan. Jag undrar vad det är som tar sådan tid med implementeringen, och jag tycker att det tar för lång tid. Alla verkar vara överens om att vi behöver ljussätta staden mer av olika anledningar, men det är någonting som gör att det tar så himla lång tid. Jag kanske fick svaret nu: Det finns inte den riktiga politiska viljan eller drivkraften bakom.

Jag tycker att ditt svar, Daniel Helldén, var ganska avslöjande. Om vi tittar i budgeten för 2017 kan vi se att ordet ”ljus” bara nämns ett ytterst fåtal gånger. Då handlar det om kyrkogårdsnämnden, om Sisab när det gäller skolgårdar och någonting på Stadion. Men det är oerhört få gånger man nämner ”ljus”. Det visar att det inte är någon prioriterad fråga hos majoriteten att ljussätta staden vare sig när det gäller offentliga byggnader eller att öka tryggheten i gaturummet. Det tycker jag är trist när vi nu har en ljusstrategi.

Vi får väl vänta till 2018 om det blir maktskifte i Stadshuset, för då kommer vi att öka tempot från dag ett – det kan jag nästan lova dig.

Anförande nr 55

Borgarrådet Helldén (MP): Erik får det att låta som att staden inte är upplyst alls. Men om man tittar på offentliga byggnader, framför allt våra egna och till exempel det här huset, ser man att de är upplysta.

Det finns ett stort arbete som redan är nedlagt på detta område. Att vi inte talar om ljus i budgeten har bland annat att göra med att gör en massa på detta område när det gäller den befintliga belysningen. När det gäller annan typ av belysning som gatubelysning och gångvägsbelysning och så vidare håller vi på att byta ut belysningsarmaturer och skapar en modernare armatur som är mer klimatvänlig, och vi ser till att vi får ordning på staden. Detta arbete pågår.

Jag tycker också att det är viktigt att vi har en stad som känns trygg och säker. Där kan den offentliga belysningen av byggnader, broar och så vidare bidra. Men det görs också inom de andra projekt som vi håller på med.

Anförande nr 56

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Då kan jag i och för sig skicka med att när det gäller det Daniel Helldén nu nämner tycker inte jag att vi ska ha lampor tända mitt på ljusa dagen. Jag tittade ut senast nu i veckan och såg att lamporna lyste precis utanför Stadshuset mitt på ljusa dagen. Sedan släcktes de 20 minuter senare. Jag vet inte om det hade något samband. Jag märker över huvud taget att om solen lyser och nästan står i zenit lyser ändå fler lampor runt om i staden. Det tycker jag är dåligt. Det vore väl bättre om vi samlade denna energiåtgång och lyste upp staden på fler ställen under kvälls- och nattetid.

Yttranden 2001-02-19

När du säger att Stadshuset är upplyst har vi olika bilder av begreppet upplyst. Det är lite grann i taket som är upplyst, men annars är det i princip nedsläckt. Vi kan jämföra med andra städer. Jag kan rada upp namn på huvudstäder runt om i Europa där man verkligen använder sina offentliga byggnader och lyser upp dem för att skapa effekter i det offentliga rummet. Det är vi dåliga på i Stockholm, och det skulle vi kunna använda ljusstrategin till. Men det gör vi inte.

Anförande nr 57

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi brukar göra så att lamporna i den här staden tänds vartefter Erik går runt oavsett tid på dygnet.

När det gäller upplysning av fasader finns ett program för detta. Vi har som idé att inte ha en skarp och tydlig belysning, som man kanske har i många andra länder. När det gäller denna byggnad och statens upplysning av slottet, till exempel, är belysningen sådan att man kan se huset, men det lyser inte som en fyrbåk. Man ser byggnaden, för det skulle vara helt mörkt om det inte fanns någon belysning alls. Det är ett sätt att förhålla sig till det offentliga rummet. Detta är en smaksak, och du har kanske en annan uppfattning om hur det borde se ut i staden än vad jag har. Det kan vi diskutera vidare.

Du ser att lampor är tända mitt på dagen, och det har att göra med att man ska byta armatur som är trasig. Då måste man slå på belysningen i hela områden, och sedan stänger man av den. Det är detta du ser.

Fråga nr 6. Otryggheten i Stockholm, speciellt i Järva

Anförande nr 58

B o S u n d i n (M): Vi har sett under de senaste två och ett halvt åren hur otryggheten ökar i Stockholm. Det gäller framför allt i ytterstaden och speciellt i Järva. Man kan ställa en fråga till Karin Wanngård. Stockholm ska vara en stad som är sammanhållen. Det är er paroll. I stället blir det berett som två olika städer: en där det är tryggt och en där det är otryggt. Å ena sidan ser vi en positiv utveckling på många håll och kanter, å andra sidan är det oroväckande när det gäller trygghetsfrågorna och det som har skett under de senaste åren.

Vi ser till exempel ute i Järvaområdet hur människor inte vågar gå ut på kvällarna eftersom det är otryggt. Kvinnor blir trakasserade av män utomhus, och företagen saknar trygghet och stöd för att bedriva sina verksamheter i centrumanläggningarna. Några lägger ned och stänger verksamheterna, till exempel Salam i Husby centrum. Det finns företagare i Tensta som inte vågar anmäla brott därför att de är hotade av kriminella gäng.

Vad tänker du göra för att bryta utvecklingen?

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 59

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, Bo Sundin, för frågan! Detta är verkligen ett arbete som jag tar på fullaste allvar. Självklart vill jag ha en stad där alla känner sig trygga och inte inskränker sin egen personliga frihet och rörlighet på grund av att man inte vågar gå ut på kvällar eller vistas i centrum-kärnor. Detta är ett arbete som jag som sagt tar på fullaste allvar. Vi har skjutit till pengar för att säkerställa arbetet med sociala insatsgrupper. Vi har halverat kön under de senaste tre månaderna. Vi satsar på Framtid Stockholm med en fysisk lokalisering i Järva. Jag har själv varit i bland annat Husby men också andra företagsområden i och omkring Järva. Jag tar också deras oro på fullaste allvar.

Om vi ska bygga en stad som håller samman och ett Stockholm för alla handlar det om att vi måste kunna åtgärda de problem som vi ser i staden. Vi måste satsa brett på förskola, skola och möjlighet till jobb. Vi har lyckats pressa ned ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten, men vi måste pressa ned den ännu mer. Vi måste försöka att bryta gängkriminaliteten så att ungdomar som hamnar i gäng eller drogberoende har en alternativ väg att gå och kan bli inkluderade i samhället igen.

Med detta sagt är det ändå skönt att höra från frågeställaren att ni också ser positiv utveckling på många håll. Det går bra för Stockholm, men det går inte bra för alla stockholmare. Alla våra stadsdelar mår inte bra i dag, och det är därför vårt arbete är ännu viktigare så att vi kan peka åt rätt håll.

Anförande nr 60

B o S u n d i n (M): Det låter ju bra att ambitionen finns. Men jag måste ändå ställa en fråga. Polisen är inte vårt ansvarsområde, men det är en viktig faktor. Jag måste därför ställa frågan till Karin Wanngård: Vad har du gjort, eller vad tänker du göra, för att påverka regering och ansvarig minister att bryta den trend som finns inom poliskåren? Hela polismyndigheten är i fritt fall och havererar. Det slutar tusentals poliser varje år, men vi behöver fler poliser för större trygghet.

Det är också lite ironiskt att ansvarig minister, din partikollega i regeringen, också är stockholmare och högste ansvarige i Stockholm. Varför gör inte han något konkret? Eller vad händer som inte medborgarna märker? Och vilka initiativ kommer du att ta för detta?

När det gäller de åtgärder du talar om är det bra att ni fortsätter på den inslagna vägen. Vi startade sociala insatsgrupper. Men vi efterlyser också konkret: När kommer dessa till Husby?

Anförande nr 61

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det handlar om vad man gör eller inte gör. Det var lite grann som den förra frågeställaren sade: Vad gör du egentligen? Det jag kan säga

Yttranden 2001-02-19

är att vi jobbar oerhört mycket med tryggheten kring Järva men också inom andra områden i staden där många människor upplever sig vara otrygga.

Polisen är ytterst ansvarig för att bekämpa brott. Om brott begås är det naturligtvis också upp till polisen att hitta de skyldiga som sedan ska lagföras och straffas. Det kommunen ansvarar för är att försöka säkerställa att man inte hamnar i kriminella gäng, i drogberoende eller i annan form av utanförskap. Mitt samarbete med inrikesminister Ygeman är väldigt gott. Vi pratar mycket om detta, och vi kommer med fler åtgärder. Du kommer att få se under partikongressen!

Anförande nr 62

B o S u n d i n (M): Vi får se vad som händer. Det är många löften som ges på partikongresser. Men jag kräver handling, och stockholmarna vill ha en större trygghet. Det är riktigt som du säger: Detta gäller inte bara Järva. Det finns en stor otrygghet i många ytterstadsområden. Liljeholmen sticker ut när det gäller brott som personrån, missbruk, skadegörelse, våld och påträngande tiggeri. Polisen vittnar om våld i Farsta centrum och Farsta strand med mera. I Enskede-Årsta-Vantör flaggar stadsdelsförvaltningen om grov kriminalitet. Det gäller många ytterstadsområden, även om Järva har stuckit ut beroende på de många skjutningarna och många mord.

Vi har ett jättestort problem och en stor utmaning, och det tycks bara bli värre och värre. Därför är det viktigt vilka besked du lämnar till stockholmarna och till oss. Vad tänker ni göra? Det ska inte bara vara i ord från en partikongress, utan i handling.

Anförande nr 63

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Uppenbarligen fungerar våra kongresser på olika sätt. Det kan jag vara tydlig med att säga är att mycket av de åtgärder som vi gör i dag kommer att ge långtgående resultat. Det är klart att vi har gjort mycket på två och ett halvt år, och vi vill göra mycket mer för Stockholms utveckling. Detta har vi sett hända i Stockholm, och det är därför vi har tillsatt en social hållbarhetskommision. Där ser vi orättvisorna och segregationen, och vi skjuter till åtgärder. Vi skjuter till när det gäller att få ned arbetslösheten, att säkerställa utbildning och att få in barnen så tidigt i förskolan att de lär sig språket och har möjlighet att utvecklas i skolan. Det är många viktiga åtgärder på sikt.

Men här och nu handlar det om Framtid Stockholm, om sociala insatsgrupper och om att polisen får möjlighet att arbeta.

Yttranden 2001-02-19

Fråga nr 7. Liljeholmsbadet

Anförande nr 64

R i c h a r d B e n g t s s o n (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare och finansborgarrådet! Förra sommaren kom det tråkiga beskedet ganska hux flux – många av oss blev överraskade – att Liljeholmsbadet var tvunget att stängas med omedelbar verkan för att det ansågs för farligt att fortsätta att bedriva verksamheten där. Det var ett tråkigt besked för många stockholmare. Liljeholmsbadet är en älskad och omtyckt bad-, rekreations- och simanläggning som används av väldigt många stockholmare, och så har det varit sedan länge. Sedan 30-talet har badet legat vid stranden vid Hornstull.

Jag fick då intrycket att intentionen från majoritetens sida var att det inte fanns någonting att göra. Men som väl var lyckades vi komma överens om ett utredningsuppdrag till fastighets- och idrottsförvaltningarna att utreda förutsättningarna för en framtid för Liljeholmsbadet.

Min fråga är: Vad var majoritetens och finansborgarrådets syfte med att tillsätta denna extra utredning för ett halvår sedan?

Anförande nr 65

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Tack så mycket för frågan! Liljeholmsbadet har funnits sedan 1930-talet. Den tekniska statusen i dag är helt undermålig. Jag har själv sett bilder av och läst utredningar om Liljeholmsbadet. Enkelt sagt behöver man bygga en helt ny konstruktion. Det är klart att med detta behov måste Liljeholmsbadet sättas i relation till andra bad. Liljeholmsbadet hade 2015 drygt 40 000 besökare. Vi kan jämföra det med Vällingbybadet, som har 200 000 besökare eller Farsta, som också har 200 000 besökare, eller Eriksdalsbadet, som har 1,2 miljoner besökare. Vi måste såklart se till var det är mest kostnadseffektivt att säkerställa en god badverksamhet.

Liljeholmsbadet är stängt i dag på grund av den dåliga statusen. Man kommer att kolla om det finns möjlighet för någon annan aktör som vill renovera Liljeholmsbadet. Om så inte är fallet får vi se vidare på hur vi ska göra. Men jag anser inte i dagsläget att det är ekonomiskt prioriterat att lägga hundratals miljoner på Liljeholmsbadet.

Anförande nr 66

R i c h a r d B e n g t s s o n (L): Ordförande! Min fråga gällde vad syftet var med att ge våra förvaltningar i uppdrag att utreda detta ordentligt och från grunden. Jag ställde frågan därför att jag befarade att det var precis så som jag tycker att Karin Wanngård nu visade på: Det fanns egentligen ingen vilja från majoritetens eller Socialdemokraternas sida att se över möjligheterna att hitta en framtid och en

Yttranden 2001-02-19

räddning för Liljeholmsbadet. Du argumenterade redan från början för att detta är för dyrt och för krångligt, att konstruktionen är för gammal, att den är kaputt och att det inte går.

Det är klart – jag förstår det nu – att det är därför vi får en utredning till fastighets- och idrottsnämnderna som faktiskt inte lever upp till det som vi i bred politisk majoritet var överens om. Det stod i uppdraget att man skulle undersöka kostnaden för att renovera badet, att man skulle undersöka vad det skulle innebära att bygga ett nytt bad och att man skulle undersöka förutsättningarna och intresset för att avyttra badet. Detta har inte gjorts.

Anförande nr 67

Borgarrådet **W a n n g å r d (S)**: Utredningen pekar ganska tydligt på hur mycket det skulle kosta att renovera badet. Vi talar egentligen inte om renovering, utan då talar vi om att riva ned nuvarande konstruktion och bygga upp en ny. Det är klart att det kostar oerhört mycket. Det måste vi ställa i relation till vad som är rimligt att prioritera och vad som är rimligt att gå vidare med.

Badet är stängt i dag. Den simundervisning som skedde där är flyttad till andra simhallar. Vi ser också att vi totalt har ett stort renoveringsbehov och upprustningsbehov när det gäller stadens sim- och badanläggningar, vilket vi hela tiden håller på med.

Syftet med en utredning är naturligtvis alltid att ta reda på ytterligare information. Vi har fått ytterligare information, och därför ska vi också gå vidare med handling.

Anförande nr 68

R i c h a r d B e n g t s s o n (L): Ett uppdrag var att kostnadsberäkna en renovering. Jag läser innantill: Att kostnadsberäkna en renovering är mycket komplicerat, och därför kan endast nyckeltal användas. Det andra uppdraget var att se över att bygga ett nytt bad med samma funktion på samma plats. Denna konstruktion är inte kostnadsbedömd.

Utredningen är i praktiken en sammanställning av det som förvaltningen och majoriteten redan ansåg sig veta och tycka från början, trots att vi i nämnden beslutade att avsätta 1 miljon kronor för att göra en ordentlig kalkyl. Jag vill verkligen vädja till dig, Karin Wanngård: Jag tycker att det är dags att ni bestämmer er för att göra gemensam sak med oss och ge stockholmarna en möjlighet att på allvar se över vilka förutsättningar som finns att se till att Liljeholmsbadet kan få en framtid. Den utredning som ligger på bordet är undermålig och lever inte upp till de krav som vi tillsammans hade.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 69

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Detta handlar om att vi anser att den utredning som nu ligger på bordet går att fatta beslut utifrån. Sedan kan man alltid diskutera huruvida man ska ha ytterligare utredningar, men under tiden man väntar på eventuella ytterligare utredningar är risken att Liljeholmsbadet helt enkelt kommer att vittra sönder. Det syns redan i den här utredningen hur betongkonstruktionen mår. Den vilar i stort sett bara på rostiga järnbalkar med visst betongfundament kvar. Det tar inte lång tid förrän detta totalt kommer att rosta sönder.

Därför måste vi våga fatta beslut nu om vad Liljeholmsbadets framtid ska vara. Om vi väntar på ytterligare utredningar kommer inte badet att finnas kvar.

Yttranden 2001-02-19

Parentation

Anförande nr 70

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag har bett att få säga några ord som gruppleadare, som fullmäktigeledamot och framför allt som medmänniska om Zaida Catalán, som tragiskt har ryckts bort från oss.

Zaida valdes in som ledamot här i fullmäktige 2006. Hon hade då länge varit engagerad i Miljöpartiet, inte minst inom vårt ungdomsförbund Grön ungdom. Zaida var utbildad jurist och drevs av en övertygelse om att göra denna värld till en bättre värld för oss alla – att göra skillnad. Zaida drevs av ett patos, en glöd och en glädje som är få förunnat. De som fick förmånen att träffa henne vet hur engagerande och inspirerande hon var. Zaida kämpade för alla människors rättigheter. Hon kämpade för kvinnors rättigheter, för rätten att bestämma över sitt liv, för rätten att inte bli misshandlad, för rätten att inte bli våldtagen och för rätten att få leva. Zaida kämpade för mänskliga rättigheter om det så var i Stockholm, i EU eller i Afrika.

Zaida höll ett av sina sista anföranden här i fullmäktige på sommaren 2010. Då sade hon: Jag är starkt oroad över att kvinnofridsfrågorna alltid tenderar att vara frågor som är upp till eldsjälarna, var vi än befinner oss i landet och vilken politisk regi det än råkar vara i de olika kommunerna. Samma sak är det såklart här i Stockholm. Jag undrar: Vad är det som är så svårt? Varför är denna fråga ständigt nedprioriterad jämfört med allt annat? Varför gör vi inte mer?

Zaida valde att med dessa ord på sina läppar lämna Sverige och kommunfullmäktige efter valet på hösten 2010 för att resa till Kongo-Kinshasa för EU som expert på frågor om sexuellt våld. Det var hennes första uppdrag av flera. Hennes sista uppdrag var som expert på att utreda brott mot mänskliga rättigheter i FN:s tjänst i just Kongo-Kinshasa. Zaida rycktes brutalt ifrån oss på uppdraget i Kongo när hon gjorde världen bättre och när hon kämpade.

Låt oss minnas hennes gärning.

Anförande nr 71

O r d f ö r a n d e n : Tack, Daniel, för de fina orden! Från Stockholms kommunfullmäktiges hjärta sänder vi en varm hälsning till Zaidas familj.

Yttranden 2001-02-19

*§ 15 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2016
jämfte revisionsberättelser med granskningsrapporter avseende bolagen
(Utl. 2017:80) (bih. 2017:1)*

Anförande nr 72

Revisor Bosse Ringholm: Fru ordförande, ärade fullmäktigeledamöter! Som ni alla vet har vi som är förtroendevalda revisorer ansvaret för att granska verksamheten i Stockholms stad när det gäller verksamhetens innehåll och mål, räkenskaper och ekonomisk redovisning och en rad andra saker. Vårt arbete är uppdelat på så vis att vi har tre grupper, och jag leder den första gruppen. Vi är 20 förtroendevalda revisorer från de politiska partierna. Vi har till vårt stöd ett revisionskontor, där stadsrevisor Maria Lindgren Persson är chef för de många revisorer som arbetar och som helt enkelt är yrkesrevisorer till vår tjänst.

Vi har lämnat ett digert material, och jag är ganska säker på att ni har läst vartenda kommatecken i den tegelsten som ni har fått. För dem som inte har gjort det – jag såg en och annan som drog på smilbanden – finns en perfekt sammanfattning. Där kan man titta på bilder, om inte annat. På första sidan finns något ni känner igen: ett vackert stadshus och ett par kanotister. Det är en bra inledning till diskussionen; det gäller att klara sig väl ute på farligt vatten i vissa lägen.

Det vi har granskat under året har framför allt att göra med de mål som ni i kommunfullmäktige har ställt upp. Det beslutades under förra året att det för 2016 fanns fyra mål. Vi har konstaterat att två av dessa mål uppfylls helt. Det är frågan om målet om ett ekonomiskt hållbart Stockholm och målet om ett klimatsmart Stockholm. De två övriga målen uppfylls delvis. Det är målet om ett demokratiskt hållbart Stockholm och ett Stockholm som håller samman. Det finns naturligtvis mycket i den mycket breda palett av verksamhet som Stockholm utgör med alla nämnder, förvaltningar, bolag och en del stiftelser som på ett eller annat sätt är anknutna och till en del finansierade av Stockholms stad. Det är allt detta som vi gemensamt har granskat och som finns i handlingarna, men vi har sammanfattat det hela i den lilla rapport som ni kanske har tillfälle att bläddra i.

Vi konstaterar som helhet att staden är väl skött genom att de många målen i huvudsak är uppfyllda, att den finansiella redovisningen är korrekt, att den interna kontrollen fungerar och att uppföljningen också i huvudsak är väl utförd. Det innebär inte att allt är som det ska. Det finns naturligtvis mycket som kan bli bättre, och vi har pekat på en del utvecklingsområden.

Ett sådant, vilket jag också berörde förra året, finns på skolans område. Där finns mycket ambitiösa mål uppställda, och det görs också en hel del framsteg. Det finns stora framsteg som har markerats med exempelvis den kraftiga utbyggnaden av skolor, fler lärare, mer personal och mycket annat. Men vi konstaterar att bland de

Yttranden 2001-02-19

elever som finns i de mindre socioekonomiskt gynnsamma områdena fanns problem redan för ett år sedan. Där finns fortfarande problem, så det tillhör definitivt de utvecklingsområden som det finns skäl att arbeta med också i fortsättningen.

Vi pekade förra året på investeringarna, som är ett stort område. Det är en kraftig investeringsvolym, som har ökat under senare år. Vi tycker att det finns skäl att uppmärksamma några verksamheter där man inte fullt ut har investerat i det som fullmäktige har beslutat om. Man lämnar i stället tillbaka ett antal hundra miljoner kronor. Det skapar viss oro eftersom vi vet om att investeringarna ändå ska genomföras, och när de väl genomförs några år senare kan de både bli dyrare och mer komplicerade. Därför har vi fört diskussioner med flera nämnder, bland annat exploateringsnämnden, om på vilket sätt man kan säkerställa att man kan uppfylla målen eller investeringarna. Det är naturligtvis ett komplicerat schema eftersom vi i dag har en överhettad byggmarknad, och det är många saker som ska falla på plats samtidigt.

Vi kan konstatera att just när det gäller bostäder, som är ett av stadens stora åtaganden, uppfylls i stort sett alla de höjda mål som har fastställts. Det är studentbostäder som fallerar, men i övrigt uppfylls målen gott och väl och till och med med råge. Sedan finns det något av de allmännyttiga bostadsföretagen som har en del ytterligare att göra och som kanske inte fullt ut har gjort det de skulle ha gjort.

Vår genomgång visar att det finns en hel del att göra när det gäller olika delområden. Om ni tittar i årsredovisningen ser ni att det på mittuppslaget längs ned finns en sammanfattning av de rapporter som vi har lämnat under året. Det gäller alltså inte bara de årsredovisningar vi lämnar nu till fullmäktige och de granskningsrapporter vi lämnar till bolagen, utan det finns också här längst ned ett tiotal rapporter där vi har gått igenom situationen under året. De finns att läsa på stadens hemsida. Det handlar om flyktingbarn och lokalförsörjning i skola och förskola. Jag vill särskilt nämna det eftersom det under ett par år har skett en i stort sett fördubbling av skol- och förskolebyggnationen. Där finns stadens investeringar, bostadsbyggandet och mycket annat.

Vi har exempelvis pekat på nya Slussen. Vi har granskat detta i en tidigare rapport som fanns med i förra årets berättelse. Nu har vi granskat medborgardialogen, och vi kan konstatera att de mål som finns uppställda för denna också har uppfyllts. Däremot pekar vi på att målen i stor utsträckning är fastställda av förvaltningar och tjänstemän och inte av politikerna. Vi har velat understryka att vi tycker att politikerna ska ta ett större ansvar för denna typ av mål framöver.

Det finns mycket annat i redovisningen, men jag ska inte gå in på detaljer. Tanken är, som fru ordförande sade, att de två andra ordförandena ska berätta mer om vad som finns på respektive område. Jag kan för min del bara konstatera att vi tycker att det finns skäl att godkänna den redovisning som har gjorts av verksamheten. Vi yrkar på att de berörda nämnderna får ansvarsfrihet. Det gäller för grupp 1, kommunstyrelsen,

Yttranden 2001-02-19

som är det stora område som vi redovisar. Det gäller också de övriga delarna som skönhetsrådet och annat, inte minst servicenämnden, som också tillhör grupp 1:s ansvarsområde.

Detta är vad jag vill nämna som inledning. Sedan kommer Michael Santesson och Ulf Bourker Jacobsson som berättar om sina respektive fögderier i grupp 2 och grupp 3.

Anförande nr 73

Revisor M i c h a e l S a n t e s s o n : Fru ordförande och fullmäktige! Ni har fått höra en hel del av vad vi har kommit fram till under året från Bosse, men det tål att sägas igen. I broschyren finns en tabell på s. 7, där det finns en del gröna och gula pluppar. För min del tänkte jag gå igenom revisorsgrupp 2 och lite grann förklara bakgrunden till de gula plupparna.

Revisorsgrupp 2 granskar tio facknämnder. Dessa är exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, avfallsnämnden samt utbildningsnämnden. Sammantaget har nämnderna i allt väsentligt bedrivit verksamheterna på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig, och räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.

Dock finns en del avvikelser som har påverkat vår bedömning vid fem nämnder: utbildningsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden avseende kulturförvaltningen samt kyrkogårdsnämnden. Vi har även fört diskussioner om den interna kontrollen vad gäller trafiknämnden och exploateringsnämnden och fått till särskilda skrivningar där.

Vi tar nämnderna i tur och ordning. För utbildningsnämnden bedömer vi att nämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt. Bland annat nås inte kunskapsmålen inom grundskolan för andelen elever behöriga till nationella program och andelen elever som uppnått målen i alla ämnen. Inte heller för gymnasieskolan nås väsentliga kunskapsmål, till exempel andelen elever som tar gymnasieexamen. I likhet med föregående år noterar vi att resultatpridningen fortsätter att öka mellan skolor utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar trots nämndens genomförda satsningar.

Vad gäller fastighetsnämnden har vi noterat att budgeten har överskridits. Vidare har vi i årets granskningar sett att nämndens interna kontroll inte har varit helt tillräcklig. Brister har noterats avseende prognossäkerhet i den ekonomiska rapporteringen, följsamheten till kraven i lag och till stadens riktlinjer avseende upphandling samt i nämndens styrning avseende renoveringar och ombyggnationer av kulturlokaler.

Yttranden 2001-02-19

Nästa nämnd är idrottsnämnden, vars interna kontroll inte har varit helt tillräcklig. Bedömningen grundas på årets granskningar. Det har visats på brister i hanteringen av föreningsbidrag i form av investeringsbidrag och idrottsbonus. Dessutom har vi noterat brister i följsamheten till kraven i lag och till stadens riktlinjer för direktupphandling.

För kyrkogårdsnämnden bedömer vi att nämndens bokslut och räkenskaper inte är helt rättvisande, vilket beror på att utgifter avseende investeringar felaktigt har bokförts som driftskostnader. Därmed visar balans- och resultaträkningen inte en helt rättvisande bild. Det bör dock nämnas, inte som en ursäkt men kanske som en förklaring, att kommunstyrelsen har gett nämnden budgetmedel på just driftsbudgeten och inte investeringsbudgeten.

Vi bedömer att den interna kontrollen vid kulturnämnden avseende kulturförvaltningen inte har varit helt tillräcklig. Bedömningen baseras på brister i efterlevnad av lagkrav och riktlinjer för direktupphandling, brister i redovisning av förtroendekänsliga poster samt brister i uppföljning av projekt och erhållna bidrag. För kulturnämnden avseende stadsarkivet har vi inte noterat några väsentliga avvikelser.

Detta är de fem nämnder som har fått gula pluppar. Det innebär helt enkelt att vi ser avvikelser som påverkar vår bedömning.

Vidare har vi för två nämnder haft diskussioner och lagt fram några särskilda skrivelser.

För trafiknämnden bedöms att den interna kontrollen till stor del har varit tillräcklig men att den behöver stärkas vad gäller riskanalyser och förebyggande arbete gällande oegentligheter och förtroendeskadligt beteende. Den interna kontrollen inom exploateringsnämndens verksamhet har i huvudsak varit tillräcklig. Men, som Bosse sade, mot bakgrund av de senare årens överskott inom investeringsverksamheter behöver nämnden utveckla planering och styrning av sina investeringar samt även analysera de konsekvenser budgetavvikelseerna kan ge ur ett flerårigt perspektiv.

För övriga tre nämnder under revisorsgrupp 2, det vill säga stadsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt avfallsnämnden, har vi inte noterat några väsentliga avvikelser som har påverkat vår bedömning.

Slutligen kan man sammanfatta detta med att fullmäktige föreslås bevilja ansvarsfrihet till samtliga tio nämnder inom revisorsgrupp 2:s ansvarsområde.

Anförande nr 74

Revisor U l f B o u r k e r J a c o b s s o n : Fru ordförande, ärade ledamöter! Revisorsgrupp 3 är, som ni har förstått, den sista gruppen. Vi granskar alla stadsdelar och ett antal nämnder: socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden. När jag nämner överförmyndarnämnden kommer ni kanske

Yttranden 2001-02-19

ihåg att vi för ett år sedan bedömde vi att det var stora problem och rekommenderade er att ge en anmärkning till nämnden. Ibland kan man fundera på om vi revisorer är för petiga, men det är faktiskt så att vi arbetar utifrån det regelverk som ni har fastställt åt oss. Vi ska leverera precis det som ni vill att vi ska göra; vi ska beskriva verkligheten som den är i de olika områden som vi har att ansvara för. Då kan det bli lite petigt ibland, men så är det faktiskt.

Om jag sammanfattningsvis nu ser på området kan jag dock konstatera att nämnderna i allt väsentligt har bedrivit verksamheterna på ett, som det brukar heta, ändamålsenligt och ett ur ekonomisk synpunkt sett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen har varit tillräcklig, och räkenskaperna har i allt väsentligt varit rättvisande. Det finns avvikelser i två stadsdelar: Skarpnäck och Älvsjö, och dessutom gäller det överförmyndarnämnden igen.

Jag börjar med Skarpnäck. Den interna kontrollen är där inte helt tillräcklig. Vi grundar bedömningen på att vi har uppmärksammat brister i styrning och uppföljning av boendeinsatser för ensamkommande barn och följsamheten när det gäller utredningsmetodiken Dur avseende handläggning och dokumentation för personer med funktionsnedsättning samt samverkan och informationsöverföring mellan nämnden och äldrenämndens verksamhet Stockholms trygghetsjour.

Även för Älvsjö har vi gjort iakttagelsen att den interna kontrollen i stadsdelsnämnden inte är helt tillräcklig. Vi grundar detta på att vi hittar brister i nämndens arbete med informationssäkerheten och i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet inom individ- och familjeomsorgen, i styrningen och uppföljningen av insatser för anhörigstöd inom omsorgsverksamheten och i redovisningen av förtroendekänsliga poster.

Jag går nu över till att tala om överförmyndarnämnden. Det finns fortfarande problem som kvarstår, men vi kommer inte att rekommendera att ni ska ge nämnden någon anmärkning, utan de får godkänt. De har precis som Älvsjö och Skarpnäck brister i den interna kontrollen. De har också brister i verksamheten utifrån ett ändamålsenligt perspektiv. Man kan konstatera att budgeten överskrids med ungefär 3,3 miljoner. Det motsvarar nästan 5 procent, eller mer exakt 4,7 procent av budgeten. Sedan är det flera av de mål som berör kärnverksamheten som inte heller infrias.

Men having said that kan vi konstatera att totalt sett överväger det positiva i förhållande till det negativa. Inom vårt område, alltså grupp 3, rekommenderar vi därför att ni beviljar ansvarsfrihet för alla i trean ingående områden.

Anförande nr 75

O r d f ö r a n d e n : Ett varmt tack för en bra revisionsberättelseföredragning! Ni är välkomna tillbaka nästa år igen.

Yttranden 2001-02-19

*§ 16 Årsredovisning 2016 med uppföljning av budget för Stockholms stad
(Utl. 2017:73)*

Anförande nr 76

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, revisorerna, för revisionsrapporten och det goda arbetet under året! Årsredovisningen utgör halvtid i mandatperioden. När vi fick uppdraget från stockholmarna att styra Stockholm var det med ett tydligt mandat: Vi skulle bygga fler bostäder, vi skulle förbättra skolan och anställa fler lärare, vi skulle öka sysselsättningen och minska arbetslösheten och vi skulle minska behovet av försörjningsstöd. Vi skulle ha ordning och reda i välfärden i stället för avknoppningar och ideologiskt drivna privatiseringar.

Låt mig säga att vi har lyckats väl med förväntningarna. Ändå är det otåligheten och viljan till mer som driver oss framåt. Vi ska inte nöja oss med att antalet bostäder har ökat med mer än 2 000 lägenheter mellan 2014 och 2016. Vi ska inte nöja oss med att antalet hushåll i behov av försörjningsstöd är det lägsta på 50 år. Vi är inte heller nöjda bara för att vi har förbättrat lärartätheten och i dag har 1 000 fler lärare än när Alliansen lade fram sin sista budget. Vi är stolta men inte nöjda.

Därför fortsätter vi med de utmaningar som Stockholm står inför. Klyftorna i Stockholm behöver minska, miljön behöver förbättras och tryggheten behöver öka. Stockholm står inför den stora utmaningen att hjälpa tusentals nya stockholmare in i vår stad med utbildning, med bostäder och med arbete. Vi har påbörjat satsningar och förstärkt dessa områden under 2016. Men mycket återstår.

Grunden är att skapa ett Stockholm för alla – ett Stockholm där alla kan finna en bostad, en bra skola i närområdet, ett jobb att försörja sig på, en trygghet i vardagen och en miljö att må bra i. Förutsättningen för dessa resultat är dels engagerade och kunniga medarbetare, dels en stark ekonomi. När det gäller våra medarbetare är jag övertygad om att jag talar för hela fullmäktige när jag vill rikta ett genuint tack för det fantastiska arbete som stadens medarbetare gör varje dag. När det gäller ekonomin är detta det starkaste bokslut som staden har sett. Det handlar delvis om att fler jobbar mer än någonsin. Antalet nyanmälda platser hos Arbetsförmedlingen har fördubblats sedan 2013, och antalet nystartade företag är mer än 2 000 fler. Det handlar delvis om att vi gör stora investeringar i en stad som växer: fler bostäder, fler skolor och mer infrastruktur och idrottshallar är en del av Stockholms skyline i dag. Och mer kommer det att bli.

Trots, eller kanske tack vare, stora investeringar är stadens ekonomi stark. Vi bygger, och därför säljer vi mer mark och upplåter mer mark. Vi har bättre koll på ekonomin, och verksamheterna har i princip utan undantag en mycket god budgethållning. Det ger Stockholm goda förutsättningar för 2017, och det är med dessa förutsättningar i

Yttranden 2001-02-19

grunden som vi nu kan öka satsningarna på tryggheten och välfärden i hela staden för alla stockholmare.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 77

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag kan konstatera att det är ett mycket nöjt finansborgarråd som står här i dag. Men en viktig uppgift för det politiska ledarskapet är också att förbereda dagar med mörkare moln snarare än att alltid bara planera för vackert väder.

Ta tryggheten, till exempel! Faktum är att det socialdemokratiska bokslutet inte kan uppvisa ett enda mål på området trygghet som uppfylls fullt ut oavsett om det handlar om antalet elever som känner sig trygga i skolan, om äldres trygghet på vård- och omsorgsboenden eller om andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor. Det handlar om att ta otryggheten på allvar, om att träffa handlarna i Husby, att säkra upp så att den där lampan i Rågsveds centrum lagas och att man tar det på allvar och att ordna tryggheten för våra elever i skolan så att de två av tio flickor som känner sig otrygga i skolan inte längre ska behöva göra det.

Här har den socialdemokratiska majoriteten mycket, mycket kvar att bevisa. Det förvånar mig att finansborgarrådet kan vara så nöjd när otryggheten finns över hela staden.

Anförande nr 78

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag var väldigt tydlig i min inledning: stolt men inte nöjd. Jag sade just att vi inte är nöjda trots att vi har ökat antalet bostäder och ökat antalet lärare i skolan, för det finns mycket mer att göra.

Du talar om det politiska ledarskapet. Är det dåligt att Roger Mogert bygger billigare bostäder? Är det dåligt att Daniel Helldén ställer om trafiksystem så att fler transporter når upp till stadens miljökrav och att fler cyklar? Är det dåligt att Åsa Lindhagen har gjort de största satsningarna denna stad har gjort på barn- och ungdomsvården? Eller är det dåligt när Clara Lindblom ställer krav vid hemtjänst-upphandlingen så att det blir ordning och reda i äldreomsorgen?

Vi har ett fantastiskt politiskt ledarskap i den här staden.

Anförande nr 79

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! När man läser årsredovisningen för 2016 är det lätt att konstatera att Stockholm inte längre håller på att gå sönder, och det känns bra. Från en bottensvart skildring 2014 går nu allting spikrakt åt rätt håll,

Yttranden 2001-02-19

åtminstone enligt finansborgarrådet men kanske inte så mycket i enlighet med vad Bosse Ringholm just sade om revisionen.

Detta att allting går åt rätt håll är naturligtvis inte sanningen. Stockholm rymmer både det goda och det onda – både sådant som utvecklas starkt och sådant som är väldigt problemfyllt. Segregationen i Stockholm växer. Hederskulturen har nu tagit plats ända ute på våra gator och torg från att tidigare ha funnits inom hemmet. Många kvinnor känner i dag stor oro för att gå ut. De självutnämnda moralpoliserna har tagit över i en del av våra förorter. Friheten är hotad för tusentals flickor och kvinnor i vår stad.

Om detta säger naturligtvis inte finansborgarrådet någonting alls. Ingenting ska störa denna rosenskimrande beskrivning av vart Stockholm är på väg. Vi kan också tala om skolans utveckling. Den utveckling som vi ser i skolan är ett av de områden som revisionen riktar stark kritik mot. Skolsegregationen ökar. Samtidigt har majoriteten gjort de lägsta ekonomiska påslagen per elev på tolv år i grundskolan. Inte sedan Socialdemokraterna styrde senast har de ekonomiska påslagen på skolan varit så små. Nu ser vi också på ett sätt som jag aldrig tidigare har sett hur utbildningsförvaltningen varnar för att skolorna snart kommer att behöva börja spara om denna utveckling inte bryts. Vi kommer att se nedskärningar i skolan eller kanske större klasser. Det är knappast det som Socialdemokraterna gick till val på.

Vi ser också hur Stockholm faller i företagsrankningen. Uppenbarligen är inte stadens företagare särskilt nöjda med det som de ser. Stockholm är en fantastisk stad. Men vi måste också våga erkänna att staden har problem. Annars kommer vi aldrig att kunna lösa problemen.

Kring detta ser vi förvånansvärt lite i den årsredovisning som vi har för handen. Vi måste i betydligt större utsträckning samverka kring de enormt stora problem som Stockholm stad står inför och som vi också är mitt i.

Anförande nr 80

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Vi har redan debatterat det här lite grann i förra veckan, Lotta och jag. När det gäller otryggheten och ojämställdheten i staden är det knappast någonting nytt. Jag tycker att det är lite konstigt att man låter som om det här vore nya problem när vi undrar vad ni har gjort åt dem under åtta år vid styret. Vi har tagit fram konkret politik. När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck har vi alldeles nyss, som du vet, antagit ett helt program som hedersrelaterat våld och förtryck är en stor del av.

Vi har också satsat på feministisk stadsplanering, där det handlar mycket om att synliggöra kvinnors och flickors behov i den stadsmiljö som finns. Där lägger ni fram förslag om att ordna medborgarvårdar och poliser i stället för att tänka på hur kvinnor

Yttranden 2001-02-19

ska få plats i det offentliga rummet. Det blir lite konstigt att lösa någonting med medborgarvärdar om de ska gå och bevaka någonting där kvinnor inte vill ta plats.

Jag tycker att ni bedriver ganska mycket plakatpolitik i frågan medan vi har konkret politik som vi ser funkar.

Anförande nr 81

Borgarrådet E d h o l m (L): Anna Rantala Bonnier säger: Vi har en politik som fungerar. Nej, det har ni inte. Otryggheten ökar i en del områden. Det är nu som vi ser att kvinnor går ut på gator och torg och säger: Vi vill visst ta plats, men vi vågar inte för det finns män där som hindrar oss. Att man vill lägga detta ansvar i kvinnornas händer förstår jag inte alls. De här männen måste bort från torgen. De måste lära sig att man måste behandla kvinnor med respekt oavsett om dessa kvinnor vill ta plats eller inte.

Vi har ett jättestort problem som ökar under er mandatperiod. Det är nu vi ser problemen. För att öka tryggheten i de områden som vi talar om måste vi få fler poliser på plats. I dag ser vi en genombyråkratisering av hela polisämbetet. Fler poliser måste ut på gator och torg. Det är ett sätt att öka tryggheten också för de kvinnor som känner sig oerhört utsatta i dag.

Anförande nr 82

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag delar i stora delar Lottas problembeskrivning, men jag har också sett historien. När jag satt i Rinkeby stadsdelsnämnd såg jag hur ert styre lade ned kvinnoverksamheten vid Rinkeby torg, vilket gjorde att kvinnor inte hade anledning att gå där. Ni lade ned kvinnoverksamheten i hyresgästhuset, där massor av kvinnor av olika nationaliteter träffades. Ni skar ned på kvinnofridsteamet, som jobbade just med hedersrelaterat våld och som vi hade startat. De fick till exempel sluta med att jobba förebyggande.

Så visst har vi problem, men ni är banne mig en del av det problemet. Alla de nedskärningar ni gjorde är det som vi håller på att lösa nu. Vi har en plan. Jag säger inte att det är lätt, utan det är svårt. Men vad har vi gjort? Ni skar till exempel ned kvinnoverksamheter. Vi startar en fritidsgård i Hjulsta som styrs av tjejer. Killar är välkomna, men det är tjejerna som styr. Vi anställer medborgarvärdar i Tensta som är kvinnor i det offentliga rummet.

Anförande nr 83

Borgarrådet E d h o l m (L): Ann-Margarethe Livh är demokrati- och ytterstadsborgarråd. Hon är i stor utsträckning ansvarig för att utvecklingen nu går åt fel håll. Vi ser områden som är felplanerade redan från början. Det finns väldigt lite verksamheter och väldigt få arbetsplatser. Det finns mängder med åtgärder som den här staden skulle kunna vidta men som Ann-Margarethe Livh har varit med om att

Yttranden 2001-02-19

stoppa. Det gäller till exempel förvaltningsflyttar. Från Stockholms innerstad skulle vi flytta utbildningsförvaltningen och kunna bygga bostäder där i stället. Den skulle kunna flyttas till Tensta. Det har Ann-Margarethe Livh varit med om att stoppa.

På det sättet kommer inte utvecklingen att bli bättre. Vi behöver fler arbetsplatser, och vi behöver en total förändring i många av dessa områden. Vi behöver mer trygghet, och då behövs också fler poliser. Men den regering som Ann-Margarethe Livh är med och stöttar ser till att vi inte får fler poliser i Stockholm.

Anförande nr 84

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Tack, Lotta Edholm, för att du lyfter skolfrågorna i debatten! Det är jätte viktigt. Eftersom det handlar om siffror generellt ska jag också våga trötta medborgarna med att ta några av dem. Om man jämför de tre sista åren av borgerligt styre i den här staden med våra tre första år i den här majoriteten ser man att ni, Lotta, satsade i genomsnitt 352 miljoner extra per år, medan genomsnittet för oss de tre första åren har varit 481 miljoner per år, det vill säga 128 miljoner mer per år under vårt styre än under de år som ni hade på slutet. När det gäller snittet procentuellt var det för er 2,37 procent på grundskolan och 2,80 för oss. Det du sade om siffrorna får jag därför inte riktigt att gå ihop.

Jag vill också höra om resultatutvecklingen och kunskapsklyftan och hur utvecklingen var där under dina åtta år som skolborgarråd.

Anförande nr 85

Borgarrådet E d h o l m (L): Stockholm är en stad som växer. Varje år får vi ett par tusen fler nya grundskoleelever. Sanningen är att skälet till att budgeten för grundskolan ökar är att också antalet elever ökar. Men om man ser till den procentuella ökningen per elev är den i år 1,3 procent. Jag har aldrig någonsin sett utbildningsförvaltningen varna i sin analys inför nästa års budget för att skolorna kommer att tvingas till nedskärningar eller att på annat sätt spara pengar för att täcka upp för de låga påslag som du är ansvarig för.

Inte på tolv år har jag sett så här låga påslag per elev som vi ser för innevarande års budget. Jag tycker att det är skamligt.

Anförande nr 86

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Det är naturligtvis glädjande att ekonomin i Stockholm tuffar på bra. Det har den gjort i väldigt många år nu, och det ger bra förutsättningar att satsa på vår gemensamma välfärd och att ha ett lågt skattetryck i staden.

Sedan tycker jag att man kanske tar till lite väl höga övertoner ibland, som om den goda ekonomin i sig också per automatik skapar bra välfärd och trygghet över hela

Yttranden 2001-02-19

staden och så vidare. Så är det naturligtvis inte. Stockholm har problem i våra verksamheter även om ekonomin går bra. Ett sådant problem är stadens skuldbörda, som beräknas vara tre gånger högre vid mandatperiodens slut än vid mandatperiodens början.

Senast i dag blir vi påmind när vi läser Dagens Nyheter om de enorma investeringar som vi står inför när det gäller Stockholms vägnät. De finns inte inom investeringsramen ännu, och man kan undra om vi ska klara alla dessa investeringar enbart genom att ytterligare låna ännu mer pengar. Den dag räntorna höjs är det uppenbart att vi kommer att tvingas till ytterligare skattehöjningar eller neddragningar i skolan och omsorgen.

Jag tror också att majoriteten spretar för mycket i sina satsningar. Det är väldigt mycket satsningar på råd, kanslier, nya funktioner och demokratimedel i stället för satsningar på välfärdens kärna. Man har också accepterat att ta på sig väldigt höga kostnader för nyanlända. Det är kostnader som borde ha legat på staten men där den rödgröna majoriteten på något sätt bara accepterar att staten lämpar över kostnaderna på kommunen. Det tycker jag är mycket märkligt.

I opposition hade de rödgröna en hög svansföring när det kom till studentbostäder. Det skulle minsann byggas studentlyor om de fick makten efter valet! Men nu kan vi se att endast 624 bostäder färdigställdes under förra året jämfört med det mål man hade på 1 300. Det är knappt hälften. Det blir nu mycket svårt, konstaterar ni själva, att nå det långsiktiga målet om 4 000 nya studentbostäder mellan 2013 och 2017. Detta är ett svek mot Stockholms blivande och nuvarande studenter.

Inom äldreomsorgen uppnås endast tre av nio mål. Och det är inom viktiga områden som målen inte uppfylls. Det handlar om omsorgstagarnas nöjdhet både inom boende och inom hemtjänst, upplevelsen av trygghet, måltiden som en trevlig stund på dagen samt kontinuiteten i hemtjänsten. På alla dessa områden hamnar man under kommunfullmäktiges mål, och ingen förbättring har skett sedan 2015. Däremot tycks man vara väldigt stolt över att man numera kan erbjuda kommunal hemtjänst i samtliga stadsdelar. Men den typen av åtgärder förbättrar inte äldreomsorgen i sig.

Därför känns det väldigt bra att vi kristdemokrater plussade på 84 miljoner kronor till hemtjänsten utöver majoritetens satsningar.

Anförande nr 87

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Då har jag en konkret fråga till Erik Slottnér. Eftersom han inte vill följa de investeringar vi gör vill jag få svar på vilka investeringar du inte vill göra. Är det bostäder som ska tas bort? Är det idrottshallar som ska tas bort? Är det skolor eller förskolor som ska tas bort? Eller ska vi inte bygga ut tunnelbanan? Snälla, svara på frågan: Vilka investeringar ska tas bort?

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 88

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Dels har vi varit väldigt kritiska till den upphandling som sker, där det är uppenbart att nästan varenda investering brakar iväg fullkomligt. Det är någonting som är fel i upphandlingar när man inte håller budgeten tillnärmelsevis i de inriktningsbeslut som vi fattar. Det är den ena orsaken till att investeringskostnaderna skenar iväg.

Den andra är att vi vill avyttra mer av kommunal verksamhet. Vi ska bland annat behandla en motion om huruvida vi kan avyttra våra saluhallar till privata aktörer – bara för att ta ett exempel. Vi vill exempelvis avyttra en del av vårt gemensamt ägda bostadsbestånd för att kunna lätta på skuldbördan i våra bostadsbolag. Det är två konkreta åtgärder. Det handlar inte om att säga nej till investeringar, utan det handlar om att få en bättre styrning på investeringarna och att kunna avyttra en del kommunal verksamhet och på det sättet finansiera.

Anförande nr 89

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Erik Slottnér säger att vi satsar på råd i den här staden i stället för på välfärden. Jag tycker att det är olyckligt att ställa dessa saker mot varandra. Majoriteten har bland annat inrättat ett råd för mänskliga rättigheter och ett kansli för mänskliga rättigheter som har utbildat våra förvaltningar och hundratals chefer i antidiskrimineringsarbete, som är en förutsättning för att välfärden ska vara till för alla.

Jag tycker att det är synd att ställa dessa saker mot varandra. Självklart finns det mer att göra när det kommer till en stark välfärd, och där måste vi kunna jobba på flera fronter samtidigt. Men en förutsättning är att en starkare välfärd också går hand i hand med att göra välfärden tillgänglig för alla.

Anförande nr 90

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Men nu är politik faktiskt att prioritera. Det är vad ekonomisk politik handlar om, och då måste vi ibland ställa satsningar mot varandra. Det är ju lätt att säga att man vill ha både det ena och det andra, och det är FI duktiga på att göra. Men vi kan inte agera på det sättet, utan vi vill öka anslagen till välfärdens kärna, det vill säga utbildningen och omsorgen om äldre och sjuka och funktionsnedsatta människor. Om vi ska ha råd med detta måste vi säga nej till en del annat.

Vi tycker att ni har lagt för mycket pengar på den här typen av vad jag tycker är mycket av symbolsatsningar. Man byråkratiserar frågan om mänskliga rättigheter. Jag tycker att det är svårt att säga vad rådet konkret har gjort, exempelvis. Det har funnits mycket kritik om att rådet gör för lite. Vi tycker inte att det är väl investerade pengar. Vi tycker att det är mycket bättre investerade pengar att öka anslagen till exempelvis

Yttranden 2001-02-19

äldreomsorgen eller att lägga pengar på mindre barngrupper i förskolan, för att ta två exempel.

Anförande nr 91

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Du tar upp artikeln i DN i dag, Erik, om broar och tunnlar med mera och ett antal projekt som finns hos trafiknämnden och trafikkontoret.

Jag vill bara säga att det varje år görs en redovisning av stora projekt som ligger längre fram, som man måste ha en framförhållning för, tänka på och se till att man tar fram planering för i tid. Det är den så kallade utanförlistan. Detta är inte saker som per automatik kommer att göras i den omfattning som nämns, utan detta är ett sätt att ha koll på staden och veta till exempel att Västerbron byggdes på tidigt 30-tal, att den kommer att behöva renoveras och att det kommer att bli kostnader för det. Men när det händer vet man inte.

Det finns ett stort projekt som DN talar om i Klaratunneln. Det är en enorm massa pengar man har pekat på där. Det kanske är så att vi över huvud taget inte behöver göra detta, men det vet man inte i dagsläget. Detta är fråga om att se framåt och ha koll på staden.

Anförande nr 92

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det är jättebra att listan görs. Det är helt nödvändigt. Det ger oss bättre koll när det gäller att veta vad vi ska prioritera för framtiden och vilka investeringar vi ska göra. Men det finns någonting som listan säger, och det är att vi förmodligen står inför stora investeringar i våra vägnät i kommunen någon gång på 20-talet. Det är en inte alltför långt dragen eller hypotetisk slutsats av listan.

Man får därför bli lite orolig för att detta leder till stora kostnadsökningar som kommer att öka vår skuldbörda. Det var i denna kontext jag använde listan. Jag tycker att det är oroväckande med tanke på den skuldbörda som ser ut att växa mycket framöver om detta kommer utanpå det. Det kan då minska möjligheterna att göra andra viktiga investeringar som vi också behöver.

Men självklart behöver vårt vägnät rustas upp i takt med att det blir uttjänt.

Anförande nr 93

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill säga några saker vad gäller måluppfyllelsen för äldreomsorgen. Som du vet bygger uppföljningen av målen för äldreomsorgen på Socialstyrelsens brukarundersökningar, så kallade öppna jämförelser. Stockholm har legat lågt under många års tid trots att till exempel vår hemtjänstpeng är förhållande-

Yttranden 2001-02-19

vis hög. Någonting helt grundläggande måste göras här. Jag tror att det är någonting i vårt system och vårt sätt att arbeta som måste förändras i grunden.

Ett exempel på vad vi gör är just utvecklingsarbetet inom hemtjänsten, som ska öka de äldres och personalens inflytande över hemtjänstinsatserna. Det tror jag att vi behöver inom särskilda bostäder också.

När det gäller kontinuiteten har vi inte mätt den på detta sätt förut. Målet är 10, och vi ligger på 10,8. Även om vi ska ned dessa 0,8 procentenheter så att vi verkligen kommer att nå vårt mål ligger Stockholms stad på 19:e plats i landet av 290 kommuner när det gäller personalkontinuitet. Där är jag stolt, även om det finns mycket att göra.

Anförande nr 94

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Just när det gäller inflytandet är det en av de indikatorer eller mål som faktiskt uppfylls. Det handlar om brukarnas egen känsla av att de har inflytande över de insatser som görs av hemtjänsten. Jag tycker att hemtjänstutredningen är bra. Ramtid stöder vi; det är ett väldigt bra steg i rätt riktning.

Men de andra indikatorerna är oroväckande. Det handlar om maten som en trevlig stund på dagen och att det är bara 70 procent som känner så. 30 procent instämmer inte i detta, och det gör mig orolig. Det handlar också om kvaliteten när det gäller upplevd trygghet inom hemtjänsten och på de särskilda boendena. När så många upplever att de inte känner denna trygghet blir jag såklart orolig oavsett varifrån målkraven kommer. Det är en oroväckande signal till oss. Vi måste, som du säger, borra djupare i hur vi kan uppfylla målen mycket bättre.

Anförande nr 95

Borgarrådet B u r e l l (S): Bland alla siffror är det lätt att glömma att det är människor det handlar om. Jag vill i likhet med finansborgarrådet Karin Wangård passa på att i sammanhanget rikta ett stort tack till all vår fantastiska personal som finns runt om på våra över 140 grundskolor och våra trettiotal gymnasieskolor. Låt mig också som föredragande borgarråd få rikta ett tack också till personalen på våra 600 förskolor som finns i de 14 stadsdelsnämnderna. Alla dessa medarbetare gör med stöd av hårt engagerade och kunniga medarbetare i förvaltningar på central nivå allt för att skapa trygghet för våra barn och en utveckling för alla barn och ungdomar, elever, som gör att de når sina kunskapsmål.

Låt oss se på de kunskapsresultat som redovisas i utbildningsnämndens så kallade treåring, alltså budgetunderlag för kommande satsningar, och utgå från det som vi är överens om, nämligen att redovisa skolresultaten med beaktande av att man kan ha väldigt olika förutsättningar beroende på om man har gått i svensk skola länge eller kommer som nyanländ. Vi ser då mycket glädjande siffror. 2015 var andelen

Yttranden 2001-02-19

behöriga till yrkesförberedande gymnasieprogram 90,4 procent. 2016 ökade det till 92,5. Det genomsnittliga meritvärdet om man räknar på 17 ämnen har ökat från 247,1 till 254,9. Vår personal gör alltså ett fantastiskt jobb i vår verksamhet.

Samtidigt är det precis som alla har varit inne på – allt annat vore orimligt: Företrädare för alla partier ser naturligtvis den kunskapsklyfta som växer. Det har den gjort i många år. Det finns inget trollspö som trollar bort dessa utmaningar eller vänder utvecklingen på en natt. Det gäller att hålla i och hålla ut och förfina de metoder som våra medarbetare ansvarar för som de proffs de är.

Man kan säga att det går bra för 90 procent av eleverna, men det är 10 procent som har det väldigt tufft. Där ska vi fortsätta, precis som revisorerna påpekar, att sätta in våra krafter på att på ett mycket bättre sätt än förut utvärdera hur de nästan 800 miljoner kronor som vi satsar extra varje år på socioekonomiska tillägg används så att vi kan identifiera goda metoder som andra skolor också kan använda. Vi ska fortsätta att koppla vårt arbete till forskning. Vi ska fortsätta att betona att det är viktigt för alla barn att gå i förskolan. Vi ska fortsätta att bygga skollokaler och förskolor runt om i staden så att vi även framöver kan ge plats för pedagogisk verksamhet i hela staden.

Därför, fru ordförande, ber jag att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 96

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Jag delar gärna skolborgarrådets och tidigare också finansborgarrådets uppskattning gentemot medarbetarna i staden, som nästan oavsett var de är någonstans gör fantastiska insatser för att göra livet för stockholmarna lite bättre, lite enklare och lite smidigare.

I synnerhet med det perspektivet blir man extra bekymrad när man läser vad utbildningsförvaltningen skriver. Borgarrådet Edholm har varit inne på det tidigare. På ett sätt som inte heller jag någon gång har upplevt säger man: Nu är det faktiskt så att vi inte kommer att kunna klara de förväntade löneökningarna för lärarna med de små påslag ni gör. Vi kommer att vara tvungna att spara

Det är en ganska tuff situation för medarbetarna i staden att hantera detta. Jag skulle kunna föreställa mig att man känner en viss frustration över att det ser ut som det gör när man hör skolborgarrådets höga svansföring i frågan.

Anförande nr 97

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Med risk för att låta om en moderat vill jag påpeka att våra skolor i dag inte lider brist på pengar för att genomföra årets verksamhet. Däremot flaggar utbildningsförvaltningen mycket riktigt för behov ett kommande år av resursförstärkningar för att klara de kostnadsökningar som finns på olika områden.

Yttranden 2001-02-19

Vi har i genomsnitt gjort större satsningar än vad ni har gjort per år under våra tre första år jämfört med era tre sista år. Vi höjde till och med skatten och tog den fajten för att kunna göra en initial stark satsning. Om vi hade höjt schablonen i onödan i år hade alla verksamheter bränt detta utrymme redan nu. Det hade faktiskt inte gjort behoven av tillskott nästa år och de kommande åren mindre när det gäller det som utbildningsförvaltningen flaggar för i sin treårsprognos framöver.

Anförande nr 98

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Det säger väl en hel del om skolborgarrådets syn på stadens rektorer när han tror att de bränner pengarna om de får för mycket av dem ett år. Det är inte min syn på stadens rektorer, utan jag ser dem som väldigt ansvarsfulla när det gäller just ekonomin. Sanningen är ju att man också kan föra underskott och överskott mellan åren och på det sättet parera för en förändrad situation.

Jag skulle icke desto mindre vilja veta hur skolborgarrådet ser på det faktum att utbildningsförvaltningen nu i rätt skarpa ordalag och på flera olika ställen i utkastet till budget inför nästa år varnar för de stora besparingar som kan komma. Kommer det att bli större klasser eller kommer ni att spara in de här pengarna på något annat sätt?

Anförande nr 99

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag kan säga till Lotta så där lite i hemlighet, utan att någon annan hör, att jag är väldigt glad att min förvaltning flaggar för de kostnadsökningar som kommer att ske på grund av att det är dyrt att bygga i Stockholm och på grund av att vi satsar på högre löner. Det gör att också den summa som behövs för att höja löner ytterligare blir större. Nu gömmer sig till och med finansborgarrådet under bordet för att inte behöva höra det som jag ska säga, nämligen att det är ett väldigt bra förhandlingsunderlag när utbildningsförvaltningen plockar fram fakta och framtidsspaning om hur det kommer att se ut framöver.

Vi kommer även fortsättningsvis att lägga fram starka budgetar i den här salen där vi prioriterar de verksamheter som behöver de största förstärkningarna, och utbildningsområdet är definitivt en sådan. Man måste förstå att med ett växande Stockholm behövs det fler skollokaler, och med tanke på all utförsäljning som den borgerliga majoriteten har gjort blir det mycket dyrare att bygga nytt än vad det hade varit att ha kvar de skolor som ni har slumpat bort.

Anförande nr 100

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Du talar om glädjande siffror, Olle Burell, och då tänker jag framför allt på när du talar om skolresultatet. Du är väldigt pådrivande för en politik där nyanlända elever helst så fort som möjligt ska komma in i de befintliga skolklasserna runt om i Stockholm. Jag undrar om du har

Yttranden 2001-02-19

reflekerat över en sak. Med den politik som du förespråkar blir ju resultatet att tempot sänks i de här klasserna. De här eleverna tar självfallet betydligt mer av lärartiden. Slutresultatet blir helt enkelt att våra svenska barn får en sämre skola med Socialdemokraternas skolpolitik. Tänker du aldrig på att vi kanske ska värna våra svenska barn också och se till att de får en bra skolgång? Det kan inte bara vara fokus på att nyanlända barn ska få en bra skola. Du måste också se de svenska barnen så att de inte får en sämre skola.

Anförande nr 101

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Enligt mitt sätt att se på människor är alla som bor i Sverige svenskar. Det är för övrigt så att forskningen stöder påståendet att blandat är bäst. Det är det som är ett av grundproblemen i svensk skola generellt. Det har inte med nyanlända att göra, utan det har att göra med bostadssegregationen och en sorteringsskola som förstärker skolsegregationen som är mycket olycklig och där barn med olika bakgrund inte möts på det sätt som skulle ske.

Jag är mycket glad att föräldrar på Södermalm och deras barn, våra elever, hörde av sig och frågade varför de inte fick sällskap av fler nyanlända elever när andra fick det. Jag är rörd och stolt över det arbete som görs runt om i Stockholm för att på bästa sätt ta emot alla nya stockholmare och alla nya svenskar som berikar vårt samhälle och som ska bygga det ännu starkare framöver.

Anförande nr 102

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det går bra för Stockholm på många sätt. Staden växer, och människor vill flytta hit. Man vill skaffa familj här, man vill starta företag i Stockholm eller man kommer hit därför att man vill plugga eller jobba. Många kommer också hit därför att man vill söka en fristad i en krigshärjad värld. Att människor flyttar till Stockholm är någonting positivt, men för att staden ska växa hållbart måste bland annat bostadsbyggandet öka. De bostadsmål som vi nu ser är på väg att uppfyllas är resultatet av Alliansens bostadspolitik under den förra mandatperioden. Det är våra planer som vi initierade som vi nu ser förverkligas. Men vi vill mer. Därför vill vi att plantakten ska ökas, särskilt nu när vi har förbundit oss att bygga 48 000 bostäder i och med att vi ska bygga ut tunnelbanan.

Förra höstens stora flyktingström ställde mycket hårda krav på staden. Många av våra medarbetare och civilsamhället lyckades på ett heroiskt sätt att snabbt ordna boenden, skola och sociala nätverk. Nu är många av de människor som kom till Stockholm förra hösten på väg få besked på sina asylansökningar och ska på riktigt starta sina liv i Stockholm. Då måste vi se till att vi har fokus på jobb, skola, bostäder och integration och att människor välkomnas i Stockholm med ett tydligt fokus på att de ska komma i jobb och utbildning. Då kan vi inte ha en situation där vi flyttar runt människor. Barn måste få gå kvar i samma skola som de gick i under asyltiden.

Yttranden 2001-02-19

För att klara integrationen måste vi sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och göra Stockholm till en stad med ett företagsklimat i världsklass. Det är så tydligt att majoriteten inte har prioriterat de här frågorna eftersom vi ser att Stockholm sjunker som en sten i rankningen av företagsklimat. Den här nedprioriteringen gör att det kommer att vara svårare för alla nya stockholmare att komma i jobb.

Men det är inte den enda felprioriteringen vi ser hos majoriteten. Det handlar också om att man inför rätt till heltid i förskolan utan att tillföra några extra medel och att man inför ett råd för mänskliga rättigheter som inte har några befogenheter. Man skär också ned på välfärden. När Stockholm växer måste vi ta till vara alla krafter som vill vara med och utveckla välfärden.

Anförande nr 103

J a n V a l e s k o g (S): Vi som sysslar med de bostadspolitiska frågorna tycker nästan att det är lite komiskt när de borgerliga säger att de någon gång i tiden har ropat högt: 140 000 lägenheter eller 40 000 lägenheter. Det är mycket lösa skisser varav en del är helt omöjliga att bygga och en del är möjliga att bygga. Det är som om man kan räkna in alla bostäder framöver. Faktum är att det finns dubbelt så många markanvisningar som vi har gjort under de senaste åren jämfört med vad ni har gjort. Även när det gäller planer och program är det betydligt mer än vad ni gjorde under era åtta år.

Det finansborgarråd som ligger god två, som har silvermedalj, när det gäller antalet markanvisningar, lägenheter i program och lägenheter i detaljplaner efter Karin Wanngård är faktiskt Annika Billström. Ni kom trea och fyra. Att ni sedan har ropat 140 000 och ropat 40 000 är inte det som räknas. Det är att leverera som räknas.

Anförande nr 104

K a r i n E r n l u n d (C): Jag försökte faktiskt, men jag misslyckades uppenbarligen, att ge lite cred till att en del mål faktiskt uppfylls, vilket vi kan se i den här årsredovisningen. Men det är också uppenbart att bostäder inte byggs på två år i den här staden. Min poäng är att nu har vi förbundet oss att bygga 48 000 bostäder i och med att tunnelbanan byggs ut. Då krävs det också att vi verkligen ligger på och får fram de här bostäderna snabbt, annars kommer inte den här staden att kunna växa hållbart.

Anförande nr 105

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Du säger att vi har inrättat ett råd som inte har några befogenheter, Karin Ernlund. Vi har inrättat ett råd som är just rådgivande, som alla andra råd som staden har. Det är inget konstigt. Det är skillnad i befogenheter. Man har inte beslutanderätt, och det var en förutsättning för att vi skulle kunna ta in det civila samhället, som är oerhört viktigt i arbetet för mänskliga rättigheter. Vi vet att kunskapen tyvärr inte alltid finns hos oss politiker. Arbetet med

Yttranden 2001-02-19

mänskliga rättigheter har varit nedprioriterat under lång tid. Vi tyckte att det var oerhört viktigt att få in den kunskap som finns hos sakkunniga i det civila samhället, inom organisationer och inom forskningen så att de kan ge sin syn på saken.

Kansliet för mänskliga rättigheter har uträttat enormt mycket under de här två åren. Vi har satsat på ungas organisering i ytterstaden med fokus på feminism och antirasism. Hundratals ungdomar i ytterstaden har gått i studiecirkclar om detta. De har stärkt sin egen makt, gjort filmer och så vidare. Mycket görs.

Anförande nr 106

K a r i n E r n l u n d (C): Jag tycker att det hela tiden har varit mycket oklart vad ni ska med det här rådet till. Det är inte så att man inte kan använda sig av det civila samhället på något annat sätt än genom att inrätta ett råd för mänskliga rättigheter. Jag ser att ni i det här rådet inte har några befogenheter. Ni har inga befogenheter att fatta beslut, och ni har inga befogenheter att rikta formella rekommendationer till staden. De exempel som du radar upp är säkert bra, men jag tycker att det är att ta lite att vara så stolt över arbetet med mänskliga rättigheter när vi faktiskt ser att otryggheten i många av stadens ytterstadsområden ökar under den här mandatperioden.

Anförande nr 107

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Till att börja med vill jag säga att vi bygger mer och mer i den här staden, precis som Janne sade. För att öka byggandet ytterligare arbetar vi till exempel med Fokus Skärholmen och Stockholmshus. Det kommer att ta detta ännu längre.

Jag är snarare orolig för hur ni ser på det här. Ni har en minskad budget, vilket innebär att det blir färre handläggare, samtidigt som man ser era förslag på prestigeprojekt. Jag tänker på höghus i innerstaden och sådant. Det kommer naturligtvis också att ta resurser från dessa handläggare som har fullt upp med att bygga en stad för alla, Fokus Skärholmen och Stockholmshus.

Anförande nr 108

K a r i n E r n l u n d (C): För det första har vi fortfarande inte sett några av era Stockholmshus bli verklighet. Vi kan fortfarande inte säga att det kommer att bli så mycket billigare, så mycket snabbare och så mycket bättre som ni säger. Jag ställer mig fortsatt tveksam till det projektet.

Du kallar våra idéer för prestigeprojekt när vi i den här salen är överens om att vi behöver fler bostäder i city för att vi vill skapa ett Stockholms city som inrymmer arbetsplatser, nöjen och bostäder. Det vill ju ditt parti och din majoritet också. Här har Centerpartiet kommit med ett konkret förslag på hur vi kan skapa en modern stad där det inte bara är döda ytor och parkeringsgarage som präglar Stockholms

Yttranden 2001-02-19

innerstad, och då kallar du det för prestigeprojekt. Jag har fortfarande inte sett något projekt där du vill skapa nya bostäder i city.

Anförande nr 109

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! Lotta Edholm pratade en del om skolan. Jag tänker fortsätta på den linjen eftersom jag brinner för de frågorna. Det beror kanske på att jag är lärare själv. Majoriteten säger att man satsar på skolan, men sanningen är tvärtom. Majoriteten har hunnit höja skatten två gånger sedan 2014, och både gångerna lovades att allt skulle gå till skolan, men så har inte skett. Majoritetens politik har i stället handlat om att inte satsa på förskola, inte satsa på att höja lärares löner och inte satsa på att förbättra arbetsmiljön. Årets satsning på skolan är den lägsta anslagshöjningen på tolv år, och man kan gissa vilka som satt i majoriteten för tolv år sedan. Det var förstås också Socialdemokraterna. Detta är sanningen om storsatsningen på skolan från majoriteten.

Vi liberaler tar skolan på allvar. Hade vi fått bestämma hade det sett annorlunda ut. Det har vi också visat förut när vi satt i majoritet. I vårt förslag har vi en kraftig schablonhöjning till skolan på ungefär dubbelt så mycket som majoriteten förmår. Med det förslaget skulle vi få råd med höjda lärarlöner, vilket är en del av kvalitetshöjningen, och andra satsningar. Det är nödvändigt med höjda lärarlöner för att behålla de lärare som finns ute i verksamheten i dag. Vi vet också att grannkommunerna har gjort en del satsningar för att höja lärarlönerna, och Stockholm kan inte halka efter. Och det ska inte bara räckas till lärarlöner, utan det är också viktigt att höja kvaliteten i undervisningen.

Det är förstås bra om det är så att lärartätheten har ökat, men vi måste verkligen se till att vi också hittar folk som vill komma in i yrket och utbildar sig till lärare eftersom det är så stora pensionsavgångar som redan är på gång. Skolan är viktig.

Anförande nr 110

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Tack för att du avslutar med någonting som det är lätt att instämma i, Peter! Låt oss hålla oss till fakta här. Det är precis som jag försökte framhålla i en diskussion med Lotta här att vi har satsat i genomsnitt mer pengar än vad ni gjorde. Du sade att ni hade bevisat vad ni gick för, och det gjorde ni också. År 2011 var ökningarna 316 miljoner, sedan 275 och sedan 464. Det blir i genomsnitt 352 miljoner per år som ni ökade. När vi höjde skatten ökade vi med 568, sedan 523 och sedan 351. Det blir i genomsnitt 481 miljoner per år. Det är nästan 129 miljoner mer per år i genomsnitt.

Sedan vi tog över har lärarlönerna ökat med i genomsnitt 25 procent. Vi är löneledande i Sverige. När det gäller medellönen för en grundskolelärare är den kring 35 procent. Jag undrar hur vi skulle kunna bli bättre på att läsa siffror i den här salen.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 111

P e t e r B a c k l u n d (L): Stockholm är faktiskt inte löneledande längre, utan det är Nacka och Huddinge som har varit löneledande det senaste året. Lotta har tidigare förklarat att de här siffrorna du kommer med har att göra med att elevantalet ökar. Då måste ju mera pengar satsas på att bygga ut skolorna så att det finns undervisningsplatser till alla elever. Det blir väldigt konstigt att debattera på det sättet. Låt oss titta på vad varje elev får genom schablonhöjningen, och utbildningsförvaltningen varnar också för att det kommer att se illa ut nästa år om det ser ut precis som det gör nu, och då måste man verkligen ta de siffrorna på allvar.

Anförande nr 112

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru ordförande! Vi har tidigare hört här i kväll att Stockholm går åt rätt håll. Jag vill dock lyfta de skenande kostnader i många av stadens fastighetsprojekt som har skett den senaste tiden. Det handlar om alltifrån idrottsinvesteringar till kulturfastigheter. Gemensamt för alla projekten är att prognossäkerheten har varit dålig till följd av bristande politisk vilja, oförmåga att prioritera samt bristande förfrågningsunderlag vid upphandlingar. Sedan 2015 har de ny- och reinvesteringar som fastighetsnämnden beslutat om blivit 1,9 miljarder kronor dyrare. Det är många idrottshallar och andra fastigheter som stockholmarna skulle ha kunna få om budgeten hade hållits.

De skenande fördyringarna har många olika orsaker, och de varierar från projekt till projekt. De omfattar alltifrån undermåliga genomlysningar av markförhållanden och kostnadsfördyringar på grund av bristfälliga tekniska undersökningar till upphandlingar med få eller inga anbud. Jag har full förståelse för att det ibland kan komma upp saker under ett projekts gång som man inte räknat med, men det är inte acceptabelt när det händer i nästan varje projekt.

Moderaterna har, tillsammans med de andra allianspartierna i fastighetsnämnden, vid åtskilliga tillfällen lyft upp behovet av ökad prognossäkerhet och kostnadskontroll och behovet av att hitta mer kostnadseffektiva lösningar och lägen. Jag noterar att stadsledningskontoret delar vår oro och lyfter upp att majoritetens prognosarbete måste förbättras. Vi har även hört från revisorerna i kväll att styrningen inte är tillfredsställande utan leder till stora fördyringar.

Den alarmerande kostnadsökningen är ytterst problematisk både för att den riskerar att tränga undan andra angelägna investeringsprojekt och för att den i förlängningen kommer att leda till än högre skattenivåer och fortsatta miljardlån i månaden.

Den senaste tiden har det vid flera tillfällen saknats uppskattade investeringskostnader i de utredningsärenden som har varit uppe i fastighetsnämnden. Det är oroväckande om detta är en medveten strategi från majoriteten för att mörka fördyringar i stället för att ta tag i de underliggande problemen. Det är därför hög tid att majoritet-

Yttranden 2001-02-19

en prioriterar prognosarbetet och kostnadskontrollen i fastighetsnämnden så att fördyringarnas tid är över.

Anförande nr 113

J a n V a l e s k o g (S): Det finns absolut vissa brister i en hel del projekt, och du sade också själv att man måste titta på varje projekt för sig för att kunna få en vettig diskussion. Men du ger inte hela bilden. En del av den bilden får jag då komplettera med många av de idrottsprojekt som bedömdes på lösa grunder under er tid. Där tog man inte hänsyn till de verkliga kostnaderna. Du nämnde själv markkostnader. Där fick man göra om en hel del. Vi har också projekt som vi har gjort om och där vi har sparat stora belopp. Vi kan till exempel ta Tekniska nämndhuset där vi sparar en hel miljard jämfört med ert alternativ.

Vi har stoppat projekt som vi tycker är för dyra. Jag ska också säga att grunden är den överhettning som finns på marknaden i Stockholmsregionen med ett entreprenadindex som ökar med 4–5 procent varje år. Därtill kommer det inte in anbud på alla projekt, framför allt ute i länet där många kommuner har stora svårigheter. Det är också en förklaring. Man bör ge hela bilden av detta.

Anförande nr 114

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Visst är det så att en del av kostnadsökningarna beror på beslut som har fattats tidigare. Men nu har vi under två års tid haft väldigt många projekt som har beslutats under er majoriteten, och sedan har det kommit ett nytt beslut med stora ökningsar. Det är en tuff tid med många byggprojekt, både idrottsanläggningar och andra fastigheter, men då är det också viktigt att se över det upphandlingsunderlag som man presenterar. Nu har vi haft flera ärenden där inga eller ytterst få anbud kommer in. Då behöver man verkligen se över det arbetet för att kunna få in fler anbud och därmed kunna pressa ned priserna.

Anförande nr 115

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Jag fick okej för att visa en bild. Tack för hjälpen med det! Den här bilden kommer från avstämningen av mål och budget för 2017, och när vi pratar om årsredovisning och liknande tycker jag att det är viktigt att ta det här i beaktande också. Jag vill särskilt uppmärksamma er på att det står att alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet. Det har ni uppfyllt helt enligt egna mått. Jag tycker att det skär sig lite mot det jag läste i medierna vid flera tillfällen.

Jag läste om Erzsebet Breuer som vägde 45 kilo. Hon hade pacemaker, diabetes och hallucinationer och vågade inte längre bo ensam, men stadsdelen nekade henne en plats på ett äldreboende eftersom hon bedömdes vara för frisk. Tidigare under mandatperioden har vi kunnat läsa i medier om Inga-Lisa 96 år gammal som kände sig så ensam och rädd att hon ville dö när staden nekade henne ett äldreboende. Vi

Yttranden 2001-02-19

har även läst om Margit vars barnbarn skrev i Expressen om att hans mormor får psykibryt på sin ensamhet. ”Jag har ju ingen att prata med så jag stirrar in i väggen. Inte för att jag ser vad som hänger där, men vad ska jag annars göra?” berättade hon själv.

Jag är vid det här laget en av de seniora i äldrenämnden, och jag kan konstatera att riktlinjer för bidragsbedömning är en svår fråga, och det handlar också om personliga fall. Men just därför har jag under den här mandatperioden haft som fokusfråga att vi måste se över det här systemet, och med tanke på de här enskilda fallen måste jag också säga att det är mycket allvarligt när ni i dokument påstår att alla äldre har en trygg ålderdom. Det stämmer faktiskt inte, och man kan inte ljuga på det här sättet om seriöst målarbete.

Vi kan också se hur tre av nio mål i Farsta är uppfyllda när det gäller äldreomsorgen i dag. Vi vet att var sjätte person som sökte plats på vård- och omsorgsboende i Stockholms stad fick nej under 2015. Alliansen har efterfrågat siffrorna från 2016 i äldrenämnden, och vi ska ha en viktig diskussion om detta när de siffrorna kommer. Signalerna jag får från stadsdelarna är att det fortsatt är svårt för äldre över 85 år som känner oro eller otrygghet i sitt eget hem att få ett positivt biståndsbeslut till ett lämpligt äldreboende.

Det är uppenbart att två år med socialdemokratiskt styre och skattehöjningar inte har medfört ökad trygghet, ökad kvalitet eller ökad generositet för Stockholms äldre. En sak är också värd att påpeka. Erzsebet, Inga-Lisa och Margit, alla jag nämnde, fick plats efter att medierna uppmärksammade dem. Jag undrar om det är en slump. Vi kan inte ha ett system där anhöriga måste få kontakt med en journalist för att få besluten ändrade. Just detta tar vi upp i vårt budgetförslag. Det handlar om en reformerad biståndsbedömning där man får en fast kontakt för att kunna få sitt beslut omprövat. I dag uppger folk att biståndsbedömarna inte går att nå och att de inte får ägna sig åt uppsökande kvalitetsarbete. Det ska vi ändra på. Stockholm behöver en politik som inte sviker. Det här är uppgifter som vi måste ta på allvar.

Anförande nr 116

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Dennis! Problemet är att vi fortfarande lever med era riktlinjer. Det handlar om de borgerliga riktlinjerna för biståndsbedömning som ni aldrig lyckades få fram och som vi var tvungna att skriva fram väldigt fort efter valet 2014 eftersom biståndsbedömarna på stadsdelsförvaltningarna kontaktade oss och undrade varför de aldrig kom fram.

De kommer nu till hösten – jag lovar – och de är helt annorlunda än de borgerliga riktlinjerna som togs fram under den förra mandatperioden.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 117

Dennis Wedin (M): Jag tror att väljarna förväntar sig mer än att nu två år in i mandatperioden hänvisas till att det är vårt fel. Jag tror inte att S-väljarna gav sitt förtroende till detta i det här valet, och dem har ni svikit utöver de äldre som hamnar i kläm. Vi gav utökade uppdrag om till exempel ensamhet. Ett problem som vi i Moderaterna ständigt påpekar är att riktlinjerna faktiskt inte följs tillräckligt bra. Något som vi särskilt pekar på är att det är i stadsdelarna som de här besluten fattas.

Vi vill centralisera detta så att besluten inte fattas i stadsdelarna utan här staden. Det är viktigt eftersom vi ser att detta inte följs tillräckligt bra. Vi måste ta in mer politiska inflytande och säkerställa att det här faktiskt följs på ett korrekt sätt så att vi inte får äldre som hamnar i kläm. Utöver det har vi pekat på uppgifter som jag nyss pratade om och hur vi vill reformera biståndsbedömningen, och det vill vi ha er hjälp med.

Anförande nr 118

Borgarrådet Lindblom (V): Du vet precis lika väl som jag att det du visade på den skärmen är ett antal rubriker på områden. Sedan operationaliserar man och sätter mål. Det är ingen som tror, varken vi eller någon annan, att alla äldre är trygga. Det är inte det som är frågan här. Du visar upp rubriker. Det får man faktiskt vara lite ärlig med. Så där brukar man konstruera budgetar och uppföljningar, och det gjorde ni också.

Jag är precis lika bekymrad som du när det gäller biståndsbedömningen. Det är därför som vi har skjutit till 52 miljoner kronor. Vi skriver fram nya riktlinjer, och vi jobbar väldigt hårt för att få fram icke biståndsbedömda boenden för personer som lider av oro och ensamhet.

Jag tror inte på din idé om en gigantisk förvaltning. Du pratar om att man ska kunna träffa och få tag på sin biståndshandläggare. Det kommer man inte att kunna göra om man samlar 900 medarbetare i en gigantisk förvaltning. Vi behöver göra väldigt mycket, och förändring tar tid. Du hade problem med det här när ni styrde också.

Anförande nr 119

Dennis Wedin (M): Jag undrar också om Vänsterpartiets väljare räknade med att ni två år in i mandatperioden skulle hänvisa till regler och säga att det är vårt fel. Jag noterar i budgeten för det här året att det är första gången som ni inte ger pengar till en generösare biståndsbedömning. Det gör vi. Det känns som om ni två år in i mandatperioden har tappat retoriken som vi hörde i valrörelsen om att det knappt gick att gå in på ett äldreboende utan att man skulle fara illa.

Om tittar på måttet Upplevelse av trygghet i vård- och omsorgsboenden kan vi se att det sjunker. Och det har alltså skett under er tid. Utifrån den retorik som vi såg i valrörelsen kan vi titta på hur det går med pengarna. Var hamnar egentligen dessa

Yttranden 2001-02-19

miljarder som ni lånar månad efter månad? Ja, inte hamnar de hos Stockholms äldre. Det kan jag lova.

Anförande nr 120

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vi har en årsredovisning som visar på ett starkt ekonomiskt resultat för vår stad. En del av det beror på att fler stockholmare nu går till arbetet och är med och finansierar vår gemensamma välfärd. Jag är stolt över det arbete som görs i staden. Med mycket vilja, hårt arbete och en positiv inställning till samarbete ger vi människor möjlighet att förändra sin egen vardag och sin egen livssituation.

Under året har tusentals fler fått möjlighet att läsa på komvux jämfört med hur många som fick den möjligheten år 2014. Många nya stockholmare har fått chansen att gå yrkesvux och svenska integrerat genom till exempel YFI och Järvapiloterna och komma ut i arbete, inte minst i äldreomsorgen.

Allt fler av Stockholms unga har ett arbete att gå till på morgonen genom stödet från våra två nya jobbtorg som riktar in sig på just unga. Rekordmånga unga stockholmare har fått chansen till en första rad på cv:t genom sommarjobb i stadens regi.

Totalt sett har två personer per dag gått från försörjningsstöd till egen försörjning, och ungdomsarbetslösheten har minskat med en tredjedel och halverats i Skärholm-en. Det är fantastiskt för de individer som nu tjänar sina egna pengar och kan ta mer makt över sina egna liv.

Men vi har stora utmaningar kvar. Arbetslösheten är fortfarande extremt ojämnt fördelad i staden, och Stockholm behöver en fortsatt aktiv arbetsmarknadspolitik och en aktiv politik för matchning. Vi har fortfarande många ungdomar som varken arbetar eller studerar och inte finns med i den statistik som utgör ungdomsarbetslösheten. Vi har många kortutbildade som har mycket svårt att få sitt första jobb på Stockholms arbetsmarknad med höga krav på utbildning och kunskap. Och vi har många arbetslösa på våra jobbtorg som har en sammansatt problematik och behöver stöd från olika insatser.

Därför är det extra viktigt att vi under det gångna året fattat beslut om prova-på-stöd för studier för dem som har kort utbildning och att regeringens studiestartsstöd kommer nu efter sommaren. Vi har ingått ett samordningsförbund, så kallat Finsam, med landstinget, arbetsförmedlingen och försäkringskassan så att vi kan stötta dem som behöver stöd från flera myndigheter och staden samtidigt. Vi har satsat på ett uppsökande arbete för att fler av de ungdomar som står allra längst utanför ska komma in i statistiken och få det stöd som de har rätt till för att också kunna ta makten över sina egna liv.

Det är så vi gör för att skapa mer framtidshopp och bygga ett Stockholm för alla, för det behövs ett Stockholm som håller samman.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 121

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! I tider av historiskt högt mottagande är det viktigt med en god integration och att de nyanlända snabbt kommer i både jobb och studier. Då är det lite märkligt att antalet studerande inom sfi minskade förra året. Samtidigt ser vi också att målet om att 68 procent ska kunna klara sfi-utbildningen inom tidsramen 600 timmar inte uppnås. Vi kan dessutom se att målen om andelen som är självförsörjande efter jobbtorgens insatser också är lägre och inte uppnås fullt ut. Frågan är hur man avser jobba för en ökad integration och för att människor ska kunna komma i jobb och studier. Jag tror på Stockholms framtida möjligheter för en god integration, men då krävs det en politik som levererar, och Alliansen står beredda för det.

Anförande nr 122

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag instämmer helt i det som Anna König Jerlmyr säger om att det krävs en politik som levererar en aktiv arbetsmarknadspolitik och en aktiv politik för matchning och som ger människor möjlighet till utbildning, som integrerar svenskundervisningen med komvuxstudier och inte minst yrkesvuxstudier mot bristyrkesutbildningar.

Sedan har vi en god arbetsmarknad i Stockholm som gör att fler i dag väljer att gå in på arbetsmarknaden i stället för att läsa svenska. Det måste vi möta med att det blir ännu lättare att använda den flexibla sfi-undervisning som vi har i Stockholm och verkligen uppmuntra människor att också fullfölja sina sfi-studier. Vi vet att det är bättre att man också lär sig svenska för den långsiktiga integreringen även om det kanske just i stunden känns ännu bättre att få ett arbete och tjäna egna pengar. Vi ska fortsätta att arbeta för att fler människor får möjlighet att göra båda sakerna parallellt. Så tror jag att vi skapar en snabb etablering i vår stad.

Anförande nr 123

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tänker prata lite äldreomsorg. Det finns väldigt mycket att göra inom äldreomsorgen. Som jag sade i ett tidigare inlägg har vi under många år legat för lågt i Socialstyrelsen öppna jämförelser. Under året tittar jag särskilt på rätten till ett tryggt boende oavsett om man har behov av ett vård- och omsorgsboende, ett boende i servicehus eller ett icke biståndsbedömt boende. Där måste vi göra ännu mer. Vi har tillfört 52 miljoner kronor till en generösare biståndsbedömning. Dessa medel ligger kvar, och vi tar fram nya riktlinjer till hösten. Men som jag har sagt väldigt många gånger här i talarstolen har vi ett mycket stort underskott av platser som är icke biståndsbedömda och där du som äldre kan ställa dig i bostadskön och själv välja när du vill flytta till ett tryggt och anpassat boende. Det är en av mina största uppgifter framöver.

Det handlar också om biståndshandläggarnas arbetssituation. Vi har handlingsplanen och vi har styrgrupper i alla stadsdelar, men vi behöver fortsätta att jobba systema-

Yttranden 2001-02-19

tiskt och målmedvetet för att socialsekreterare och biståndshandläggare ska kunna ägna sig åt det som de är utbildade för att göra, nämligen socialt arbete. Det handlar också om verksamhetsinnehåll och kvalitetsutveckling inom särskilda boenden. Vi har påbörjat ett omfattande utvecklingsarbete i hemtjänsten. Nu fäster vi blicken på våra särskilda boenden.

Jag vill nämna några saker som jag är mycket stolt över och som vi gjorde under 2016. Det omfattande utvecklingsarbetet i hemtjänsten satte igång på allvar med tre piloter i Bromma, i Hässelby-Vällingby och på Kungsholmen. Beställare och utförare satt tillsammans och tittade på hur den äldres inflytande över sina egna hemtjänst-timmar ska öka, hur vi ska jobba vidare med kontaktmannaskapet och genomförandeplanen och hur beställare och utförare ska kunna mötas. Vi har särat på de här funktionerna, och det är inte bra om vi ska kunna erbjuda en personcentrerad omsorg. Då behöver vi ha tvärprofessionellt samarbete, och biståndshandläggare och hemtjänstpersonal måste jobba tillsammans för att möta den äldre där den befinner sig. Det här kommer att rullas ut i staden under året. Nu under våren genomför vi väldigt stora utbildningsinsatser till biståndshandläggare tillsammans med utförare både på den kommunala och på den privata sidan.

Vi har också satt igång med ett tryggt mottagande i hemmet. Det är ett pilotprojekt som syftar till att öka tryggheten för äldre efter utskrivning från sjukhus. Det handlar om ett team med specialiserade undersköterskor som ska jobba rehabiliterande för att man ska komma tillbaka på fötter efter att ha legat inne på sjukhus. Det här är ett nytt sätt att arbeta, och vi tror att det är en viktig väg för att förbereda oss för en kommunalisering av hemsjukvården och en förändring av betalningsansvarslagen vad gäller utskrivningstider och kostnadsansvar efter sjukhusvistelse.

Sedan har vi kompetensutvecklingsfonden, och den kom igång. Den överklagades, men vi fick rätt, och under förra året kunde vi betala ut 16 miljoner kronor. Fler barnskötare fick en grundutbildning, barnskötare kunde utbilda sig till förskollärare, vi satte igång med kvalitetsmärkning inom demensvården och förstärkte introduktionen för socialsekreterare. Det är jag väldigt glad över.

Anförande nr 124

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Borgarrådet sade precis att nu fäster hon blicken på de särskilda boendena. Då vill jag rikta uppmärksamheten på det som står i underlaget, det vill säga: I jämförelse med tidigare år ses en ökad andel äldre som bor på vård- och omsorgsboende i kommunal regi och en minskad andel äldre som bor på vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad. Förklaringen till detta är några vård- och omsorgsboenden på entreprenad som återtagits i kommunal regi under de senaste åren.

Konstigt nog såg vi detta i motsvarande underlag under förra året. Det börjar kännas som om detta är en röd tråd under den här mandatperioden. Ni har ju haft blicken på

Yttranden 2001-02-19

en sak, och det är att återkommunalisera verksamheter som äldre själva har valt. Det har varit medvetet, och det är uppenbart för alla. Du vill undvika att prata om vinster i välfärden också, men vi vet var Vänsterpartiet står i den frågan. Det är uppenbart var ert fokus är. Det är driftsform, inte äldres egna val, i centrum. Kan du i alla fall ta de orden i din mun nu och erkänna att det är en återkommunaliseringshets som ni står för.

Anförande nr 125

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag är ledsen, Dennis, men du måste uppdatera ditt debattmanus. Tittar man på hur många vård- och omsorgsboenden som har återgått till kommunalt ansvar och vilka som är kvar privat kan man se att tio vård- och omsorgsboenden har gått tillbaka i kommunal regi. 21 vård- och omsorgsboenden har förlängts eller upphandlats. Där har vi alltså en minskning, men det är 3 procentenheter, från 63 procent till 60 procent privat äldreomsorg.

Ja, jag är vänsterpartist. När pengar dras från mitt skattekonto eller från LO-arbetarens eller någon annans ska de pengarna gå tillbaka till välfärden. Det är ingenting konstigt med det.

Torun brukar säga att är det några som är fixerade vid driftsformer är det ni. Det enda jag har gjort sedan dag ett är att titta på kvaliteten och möten mellan den enskilde och personalen. Det är där kvaliteten till syvende och sist skapas. Sedan handlar det om vart vi vill att våra skattepengar ska gå. Jag tycker att undersköterskorna förtjänar fler arbetskamrater och högre lön och de äldre ökad kvalitet. Därför vill jag att skattepengarna ska stanna i välfärden.

Anförande nr 126

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag vill börja med att säga att jag tycker att det pågår flera bra saker. Du har initierat flera bra satsningar och utredningar inom äldreomsorgen, Clara. Bland annat är hemtjänsten en sådan viktig satsning, och där har vi kunnat införa ramtid, som vi har varit överens om. Det vill jag börja med att säga.

Men låt oss prata om boendesidan. Dessa 52 miljoner som skulle gå till en generösare biståndsbedömning verkar inte ha gått till det, utan de verkar ha gått till att täppa igen ett svart hål, det vill säga att täcka det underskott som har funnits inom äldreomsorgen. När jag pratar med stadsdelarna känns de inte riktigt vid de här pengarna, utan de verkar ha gått till annat.

Revisorerna var väldigt kritiska i sin rapport till att stadsdelarna tolkar riktlinjerna väldigt olika. Det är mycket ojämnt över stadsdelarna vilka som får boende och vilka som får avslag på sina boendeansökningar. Det är faktiskt mycket allvarligt att det görs så olika bedömningar i en och samma kommun, och det kan i sin tur skapa en rädsla hos många äldre för att de ska bli isolerade i sina hem.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 127

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Du har helt rätt. Det var mycket stora underskott, och vi har systematiskt jobbat ned dem. När jag tog över ansvaret för äldreomsorgen låg underskotten på 133 miljoner kronor, och nu är de nere på 11 miljoner. Det är självklart att handlingsutrymmet minskar när man ärver ett så pass stort underskott.

Det revisorerna konstaterar i sin rapport är att många biståndshandläggare upplevde riktlinjerna för servicehusen som oklara. Vi kommer att anta nya riktlinjer i staden nu till hösten. De syftar bland annat till att möta detta. Vi behöver mycket tydligare riktlinjer.

Vi har också uppdragit åt Äldrecentrum att titta på om det föreligger systematiska skillnader. Enligt socialtjänstlagen ska det göras en individuell bedömning, så det kommer självfallet att finnas variationer, men det får inte finnas systematiska variationer mellan stadsdelar där det bildas en kultur eller där man har direktiv som skiljer sig åt. Det är riktlinjerna som ska gälla.

Jag tror återigen att man får ha respekt för att det är socialtjänstlagen som gäller, och det kanske är dags att se över skrivningarna om en skälig levnadsnivå. Det skulle vara det absolut effektivaste sättet att ge äldre rätt till ett vård- och omsorgsboende.

Anförande nr 128

G u l a n A v c i (L): Fru ordförande! Det går bra för Stockholm säger den rödgrönrosa majoriteten och hänvisar till den ekonomiska utvecklingen, till att arbetslösheten sjunker och till att det byggs som aldrig förr. I valrörelsen lät det annorlunda. Då var det någonting som hade gått sönder, och två och ett halvt år senare har man plötsligt lappat ihop det trasiga Stockholm. Jag undrar vad det var för mirakelkur, för man har inte hittat någon mirakelkur för det som händer i våra ytterstadsförorter i Stockholm i dag.

Sanningen är att vi de senaste åren har sett hur modiga kvinnor i våra förorter har trätt fram och vågat berätta om de parallellsamhällen som växer fram i Stockholm. De har berättat hur moralpoliser tagit över kontrollen i deras bostadsområden och satt kvinnors och flickors rättigheter på undantag. Vi hör allt oftare hur besvikna kvinnor säger att de flydde undan förtryck, förföljelse och förnedring i sina egna hemländer i tron om att komma till Sverige, till Stockholm, och få uppleva frihet liksom alla andra medborgare i det här landet och få sina mänskliga rättigheter respekterade. Men för många är det inte längre någon skillnad mellan att bo i Stockholm och att bo i sina gamla hemländer.

Detta är ett stort misslyckande för majoriteten eftersom moralpoliser har infört egna lagar och regler för hur kvinnor och flickor ska klä sig, hur de ska bete sig eller hur de ska uppföra sig för att uppfattas som anständiga i det offentliga rummet när man ska vistas på gator och torg. Om detta har vi inte hört ett enda ord från någon av

Yttranden 2001-02-19

talarna från den rödgröna majoriteten i kväll. Det är ingen som har lyft det i debatten förutom när de har blivit apostroferade eller när vi här belyser den verklighet som råder. Då kliver man upp och tar en replik, och skyller man ifrån sig på oppositionen. Men ärligt talat är det ni som har makten. Det är ni som har ansvaret att se till att rättigheter och trygghet också finns i våra ytterstadsförorter. Att stå här och klaga på oppositionen hjälper inte de utsatta.

Jag hade önskat att majoriteten tydligt i kväll hade deklarerat att de har nolltolerans mot de extrema, antidemokratiska och kvinnofientliga värderingar som sprider ut sig i Stockholms ytterstadsförorter. I stället gömmer ni er tyvärr bakom vackra ord om jämställdhet, men när man kokar ned det här till verklighet är det så tydligt att det Stockholm som ni pratar om inte existerar i många av de här förorterna. Och de som blir offrade på altaret är de kvinnor och flickor som de senaste två åren med mod har vågat ställa sig längst fram på barrikaderna och sträcka ut en hand och be om hjälp, och tyvärr har ni inte stått på de barrikaderna och visat att ni också sträcker ut en hand och ser till att deras rättigheter blir skyddade.

Anförande nr 129

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Fru ordförande! Jag beundrar det engagemang som du uppvisar i de här frågorna. Det är få personer i den här salen som är så duktiga och pålästa i dem. Jag delar helt uppfattningen att det är ett misslyckande, men jag menar att det inte bara är ett misslyckande för den här majoriteten. Det är ett misslyckande för hela samhället. Det är ett misslyckande för alla majoriteter som har styrt i den här staden. Det är misslyckande som vi alla bär ett ansvar för att råda bot på. En enda kvinna som känner att hon har flytt från någonting och hamnat i samma situation i det nya landet är ett misslyckande för dig och för mig. Men det är klart att vi i majoriteten äger ett större ansvar.

Det finns inga enkla lösningar på det som du nu tar upp. Det är svåra och komplicerade frågor. Jag hoppas verkligen att vi kan vara så starka i vår övertygelse och vår vilja att förändra att vi kan höja oss över de politiska gränser som finns och ta itu med det här problemet.

Anförande nr 130

G u l a n A v c i (L): Tack, Karin! Jag uppskattar verkligen att få samarbeta med dig i MR-rådet. Vi delar många uppfattningar om vissa saker. Men vi kan inte stå här och ägna oss åt pajkastning på varandra. De här problemen har kommit upp på ett mycket tydligt sätt de senaste två åren. Det är de senaste två åren som kvinnorna ute i förorterna faktiskt vågat träda fram och be om hjälp. Då hjälper inte vackra formuleringar. Trygghet handlar inte om att man kommer och viftar med dokument eller om hur många råd man tillsätter där man sitter och pratar sig fram till mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter behövs här och nu, och det behövs ett konkret och sakligt arbete.

Yttranden 2001-02-19

Min partikamrat Lotta Edholm lyfte upp tryggheten i sitt inlägg. Det förutsätter att det finns lokal polisiär närvaro i de här områdena, och jag har inte hört någon nämna någonting om hur man ska upprätthålla tryggheten. Jag välkomnar initiativ som skulle innebära att man i konkret handling ser till tryggheten när dit, men det har ni inte gjort.

Anförande nr 131

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag tycker inte heller att vi ska käbbla, men jag blir faktiskt – ursäktat ordvalet, fru ordförande – lite förbannad när jag ser att ni lade ned alla kvinnoverksamheter i Rinkeby. Ni pratade om att flytta förvaltningen. Ni tog bort förvaltningen och förändrade mönstret på torget totalt. Ni är medskyldiga till den situation som finns i dag. I dag är vi alla skyldiga att göra något åt den. Det håller jag fullständigt med dig om. Jag är jättearg för att vi inte har polisiär närvaro. Jag har bråkade med närpolisen. Jag har träffat polischefer. Jag och alla andra här tror jag, ni också, kämpar för att få dit polisen. Jag håller fullständigt med om detta. Jag har träffat varenda affärsinnehavare i Rinkeby och Husby, och de vill alla ha polisiär närvaro. Vi bråkar med polisen centralt för att få det.

Men det handlar också om vad kvinnor själva vill. I fredags hade jag ett stort möte i Tensta med en massa kvinnor från Tensta kvinnojour och annat. De har viktiga planer.

Anförande nr 132

G u l a n A v c i (L): Du säger att du står här och är förbannad. Du har faktiskt makten att kunna genomföra förändringar. Om kvinnorna kommer med en massa kravlistor och önskelistor tycker jag att du ska se till att den här majoriteten ser till att de får de pengarna så att de återigen kan finnas i centrum i Rinkeby där du bor, i Husby, i Hjulsta och i Tensta. Kom inte här och skyll på oss! Under vår tid i majoritet belyste vi hedersfrågorna genom att undersöka hur stor förekomsten av hedersförtryck var. Och den visade sig vara väldigt stor.

Tror du att Origo, resurscentrum mot hedersförtryck, kom till under din tid, Ann-Margarethe Livh? Man kan inte stå här och säga att man är arg och beklaga sig över saker när man har makten att förändra. Du lägger en massa pengar på dina meningslösa råd i stället för att låta de pengarna gå till kvinnorna där ute. Det är stor skillnad i konkret handling.

Anförande nr 133

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Fru ordförande! Det är klart att vi delar ett engagemang för den här gruppen, och det är jag glad att vi gör. Jag tänker inte ställa mig här och påstå att ni eller vi har den stora mirakellösningen, för då hade vi nog genomfört den på en sekund. Jag tror att det krävs mycket omfattande satsningar. En av dem har varit att permanenta Origo, vilket vi är glada för att vi har kunnat göra.

Yttranden 2001-02-19

Det handlar också om den satsning på utbildning om heder i skolan eller den satsning på utbildning mot machoideal och maskulinitetsnormer i skolan som vi gör nu. Vi gör satsningar på ökad jämställdhet när det gäller föreningsbidragen så att de här kvinnorna får mera pengar och kan ha mer verksamhet och organisera sig. Det handlar också om satsningar på fritidsgårdar där tjejer får styra. Det är ett omfattande arbete. Det finns inte en enda lösning som löser allting, utan man måste se på hela strukturen. Nu fattar vi inte beslut om polisen här, men vi är också för fler närpolis.

Anförande nr 134

G u l a n A v c i (L): Jag håller med dig om att det behövs ett långsiktigt arbete. Skolan är jätteviktig i arbetet mot hedersförtrycket. Kvinnojourerna är jätteviktiga, och de behöver få både långsiktiga förutsättningar och ekonomiska resurser. Men det är här och nu de här kvinnorna och flickorna har fått sina rättigheter borttagna av främmande människor som tar sig rätten och friheten att tala om för människor hur de ska leva sina liv ute i de här områdena.

Ett konkret exempel som jag kan bolla över till dig, om du nu menar allvar med att du och Feministiskt initiativ bryr er om de här frågorna, är att gå igenom vartenda föreningsbidrag som ges ute i de här områdena och kontrollera om de lever upp till kraven på demokrati och mänskliga rättigheter. Det är honnörsord inom Feministiskt initiativ och inte minst i rådet för mänskliga rättigheter. Kontrollera också om de bedriver integrationsfrämjande arbete och jämställdhetsfrämjande arbete! Jag lovar att vi kommer att stödja ert arbete om ni vågar syna de organisationer som finns där ute och som har tagit makten över kvinnornas liv. Jag lovar att vi ska hjälpa er.

Anförande nr 135

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Stockholm har ett helt fantastiskt kulturliv. Något som vi ska komma ihåg är att en majoritet av kulturlivet utspelar sig utanför de kommunala verksamheterna. Därför ska vi som politiker inte in och konkurrera med just dem.

Tidigare i kväll har vi berört kostnadsfördyringar. Det kommer att komma upp i fler ärenden i kväll, så jag tänker inrikta mig på att prata lite om kulturskolan, våra museer och tryggheten på våra bibliotek, eller snarare otryggheten.

När jag gick på kulturskolan för 15 år sedan kostade det 750 kronor per termin. Observera att det här var 15 år sedan i Arboga, en småstad i Västmanland. I dag kostar det ungefär 300 kronor per termin att gå i kulturskolan i Stockholm. Jag säger inte att det är fel för alla barn och alla familjer, men jag säger att det är fruktansvärt fel att subventionera för alla.

Och nu tänker jag berätta varför. Jag växte upp i en familj med två föräldrar som brydde sig väldigt mycket. De var hårda mot mig när det gällde skolan och alla olika aktiviteter utanför skolan. Det gjorde att jag blev självständig och lade mycket tid på

Yttranden 2001-02-19

skolarbete, plugg, utbildning och jobb. Men så var det inte för mina bästa vänner. Vissa av mina bästa vänner växte upp med en ensamstående mamma. De hade det mycket tufft att få vardagen att gå ihop. De vände och vred på varenda krona för att lyckas betala räkningarna varje månad. Det fanns inte en möjlighet för de här barnen att gå i kulturskolan eller att ägna sig åt någon annan fritidsaktivitet.

Jag är helt med på att vi ska subventionera avgifterna för de här familjerna. Det är också det som Moderaterna säger i sin budget. Vi vill göra riktade insatser mot dem som behöver det allra mest.

När det gäller tryggheten, eller snarare otryggheten, på stadens bibliotek satsar vi 5 miljoner kronor på trygghetsåtgärder. Otryggheten har ökat i hela staden men framför allt i ytterstadsområdena. Det har lett till att personalen känner sig väldigt otrygg, och sjukskrivningarna har ökat. Alla som besöker biblioteken tycker att det är jobbigt. Det har helt enkelt lett till att det har blivit en sämre stämning på biblioteken.

Anförande nr 136

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tycker att det är lite märkligt att man lyfter upp det som ett stort problem att kulturskolan har blivit billigare och att man sänder en signal att kulturskolan är för alla och inte bara för de privilegierade. Det är en påminnelse om att generella välfärdssatsningar har byggt väldigt mycket av det Sverige som vi är stolta över i dag. Det tycker jag att vi ska värna.

Jag vill också fråga hur du har tänkt att det här ska gå till. Om man ska göra en bedömning av vilka som ska få subventionerade avgifter blir det också en ganska stor administrativ kostnad. Det har ofta visat sig att det inte är en besparing att selektera därför att det i sig är ett så stort administrativt arbete jämfört med om man gör någonting generellt. Jag tycker att det är lite märkligt och undrar hur du tänker om signalen att kulturskolan är för alla. Bara tanken på att man inte har råd kan faktiskt också vara avskräckande.

Anförande nr 137

S o p h i a G r a n s w e d (M): Tack för frågan! Redan i dag är det ytterligare subventioner för de familjer som har en inkomst under 17 500 kronor. Vi moderater vill höja den gränsen till 19 500 kronor, vilket gör att man tar in ännu fler barn och familjer som kommer att få subventionerade avgifter. Vi tycker att det är helt fel att man ska subventionera för alla, för personer som jag och säkert många andra här inne som faktiskt har råd att betala några hundra kronor mer per termin än vad man gör i dag. Om vi nu ska utvärdera den här sänkningen kan vi se att den faktiskt inte har lett till att fler barn och unga i de här områdena har fått tillgång till kulturskolan. Vi kan läsa att man i Tensta-Rinkeby nu når 1,1–1,3 procent. Där har man ett mål på 9 procent, så det har uppenbarligen inte fungerat.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 138

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Det här är en intressant läsning som vi fick i brevlådan för några dagar sedan. Det är 700 sidor späckade med siffror. En del som kanske inte har samma energi och tid har fått den här sammanfattningen på några sidor. Om jag för en gång skull ska vara positiv i dag tycker jag att revisorernas berättelse ger ett visst hopp om framtiden om än, förhoppningsvis, med en annan regim.

Men i dag ska vi diskutera årsredovisningen och verksamhetsberättelsen och kanske inte så mycket framtiden. Vad har man gjort? I dag när jag kom hit hade jag uppfattningen att den här mörka bilden av en snabbt växande skuldbörda kanske inte var riktigt korrekt. Läser man på s. 61 ser man att koncernens finansiella ställning är ganska god. Man har lånat upp 3 miljarder. Sedan har jag blivit lite indifferent efter diskussionen här mellan borgarrådet Wanngård och Joakim Larsson. Hur är det egentligen? Talar man om prognoser? Är det som SKL:s tidning Dagens samhälle säger, att det finns långt dystrare siffror?

Det finns mycket man kan ta upp här och göra ett axplock av. Det konstateras att schablonersättningen som staden ska erhålla för ensamkommande barn inte kommer att räcka. Det står också på s. 176 att det tydligen har ställts garantier till Stockholmshem för de ganska troliga förlusterna när de här modulhusen inom en nära framtid kommer att säljas eller rivs. Då kan man fråga sig vad det kommer att kosta staden.

Sedan har vi varit inne på att utbildningsnämnden får kritik för att kunskapsmålet inte har uppnåtts i grundskolan och gymnasieskolan. Det ska väl erkännas att det är ett jätteproblem, och det har berörts av min kollega Martin Westmont och borgarrådet tidigare.

Vi ska inte glömma trafiknämnden. Den får en allvarlig varning för att det uppmärksammas oegentligheter. Jag tycker att det saknas en sak här även om den kommer att aktualiseras i interpellationer och motioner, och det är en analys av tillkortakommandena när det gäller snöröjningen här i staden.

Det finns mycket att ta upp här. Fastighetsnämnden och exploateringsnämnden klarar inte sina investeringar. Vi återkommer till det när det gäller Liljevalchs.

Jag ska avsluta med några synpunkter på överförmyndarnämnden. Det är sorgligt att man inte har kommit till rätta med problemen där det sker ett utnyttjande av de svaga.

Anförande nr 139

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande! Som flera andra har sagt från den här talarstolen är det en väldigt rosaskimrande bild som har målats upp av majoriteten. Jag tänker dock ta upp några saker, lite obalanser, som majoriteten inte har skrutit särskilt mycket över.

Yttranden 2001-02-19

Det gäller till exempel förskolan. I åtta av fjorton stadsdelar klarar vi inte våra mål om andelen förskollärare och antalet anställda. I stadsdelsnämndernas bokslut för 2016 kan vi se i svart på vitt att Socialdemokraternas så kallade satsningar i själva verket har gått till att hålla huvudet ovanför vattenytan när pengarna har gått till att försöka täcka löne- och kostnadsökningarna. Det har inte handlat om några satsningar.

När det gäller äldreomsorgen kan vi konstatera, som jag sade tidigare i en interpellationsdebatt i dag, att personalkontinuiteten i hemtjänsten brister. Vi har hög personalomsättning. Det innebär att äldre får träffa väldigt många människor och har svårt att påverka vilka tjänster som de får utförda. Detta är tvärtemot vad de rödgrönrosa partierna har lovat. Om vi tittar på min stadsdel, Farsta, kan vi konstatera, och det sade jag också tidigare i interpellationsdebatten, att stadsdelsförvaltningen har hissat varningsflagg. De säger så här: Under 2017 kommer insatser att krävas inom samtliga verksamheter för att nå en budget i balans. Främst äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen för barn och unga redovisar underskott för 2016, och detta innebär att kostnaderna överstiger nämndens budgettilldelning för 2017 redan vid ingången av året.

Underskotten inom äldreomsorgen i vår stadsdel slår alltså ut årets budgettilldelning. De ”satsningar” som den rödgrönrosa majoriteten slår sig för bröstet för i form av schablonökningar och övriga uppräknings i vår stadsdel motsvarar egentligen bara indexuppräknings av priser, löneökningar och övriga prisökningar. Det är alltså en budget som lovar mycket mer än vad den kan leverera.

Anförande nr 140

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi följer upp personalkontinuiteten i hemtjänsten nu. Det har inte gjorts i Stockholms stad tidigare. Vi ligger nu på 10,8. Vårt mål är 10. Det ger oss plats 19 i hela landet. Det är någonting som vi kommer att fortsätta att jobba systematiskt med. Vi har bland annat satsat pengar på schemalaggnings för att vi ska kunna bli bättre på att lägga bra scheman både för personalen och för kontinuiteten. Vi ligger alltså 10,8 och målet är 10. Vi ligger på 19:e plats i landet. Jag tycker att du ska lugna ner retoriken lite.

Under interpellationsdebatten erkände du också att ni har dragits med underskott i Farsta väldigt länge. Vi hade ett underskott på 133 miljoner när jag tog över. Nu är det 11 miljoner. Ja, det finns ett underskott i Farsta, men du vet också, precis som jag, att Edö är under omstrukturering. Det är kostnader som kommer att kunna ge med sig längre fram. Det här helt rätt att vara kritisk och ifrågasätta, men jag tycker att det ska vara lite rimlighet på nivån.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 141

L a r s J i l m s t a d (M): Skillnaden är bara den att vi, trots de bekymmer vi hade när det gällde äldreomsorgen och kostnaden för den, alltid fick en budget i balans mot slutet av året. Första året som ni var i majoritet i stadsdelen gick inte budgeten ihop i slutändan, utan det var ett kraftigt underskott.

När det gäller personalkontinuiteten ligger omsättningen i vår stadsdel kring 12 om jag inte minns fel. Det är väsentligt sämre än vad genomsnittet i staden är i så fall. Det är ett stort bekymmer. Det är många äldre i vår stadsdel som upplever detta som mycket bekymmersamt.

Anförande nr 142

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag bor i en stadsdel där alla kan känna sig trygga, såväl kvinnor och barn som män. Det är jag mycket glad och tacksam för. Här kan kvinnor tryggt gå till och från gympan sent en mörk kväll. Tjejer kan gå till vilket kafé eller vilken restaurang som helst när som helst utan att bli utsatta för trakasserier. Så är det tyvärr inte i alla stadsdelar. I vår stadsdel kan barnen gå och cykla till och från sina idrottsaktiviteter utan att bli rånade på sin jacka eller sin mobil. Här dras inte ungdomar in i kriminalitet i unga år. Det borde ingen pojke eller flicka göra.

Som ansvarskännande politiker och efter över 40 år som polis önskar och vill jag verkligen att såsom det är i vår stadsdel ska det vara i alla stadsdelar. Så är det dessvärre inte. I vissa stadsdelar känner endast var tredje kvinna sig trygg. En del flyttar till exempel från Rinkeby på grund av otrygghet. Alltför många vågar inte gå ut efter att det har blivit mörkt. Många kvinnor vågar inte gå på ett kafé med sina väninnor ens mitt på ljusa dagen. Många, främst pojkar, dras in i kriminalitet långt innan de fyllt 15 år, ibland så tidigt som vid 11–12 års ålder.

Dessvärre ökar trygghetsklyftorna i staden i stället för att minska. Inte ens era lågt satta mål på tryggheten i Stockholm har ni fullt ut lyckats uppnå. En del av butiksägarna kan inte fortsätta sin verksamhet eftersom den grövre kriminaliteten har utsatt dem för så många rån, grova stölder och grov skadegörelse att de inte längre kan försäkra sin butik. Narkotikahandeln sker öppet ute på gator och torg. Trots detta har den nuvarande majoriteten inte lyckats åstadkomma en polisstation i området Rinkeby. Den skjuts på framtiden gång på gång. Otryggheten är så stor där att till och med poliserna säger nej till att jobba där. Inte ens en tillfällig polisstation har ni lyckats inrymma någonstans för att förbättra tryggheten för dem som bor där. Den behövs fortare än kvickt med en så stor polisstyrka att polisen kan återmakten där och öka tryggheten för alla invånare.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 143

Borgarrådet L i v h (V): Det här blir en ganska tröstlös diskussion när ni hela tiden talar om vad otryggt det är utan att ni ägnar er åt den minsta lilla självrannsakan för allt som ni lade ned under den tid ni styrde. Ni sålde till exempel ut centrumen till Boulton och gjorde dem till katastrofala, osäkra och otrygga områden.

Sedan kommer du med helt falsk information när du säger att vi inte får till en polisstation i Rinkeby. Anbudstiden för byggandet går ut i slutet av april. Jag tycker att man ska ha korrekt information. Vi strävar efter att få en polisstation till Rinkeby. Vi väntar på att få in anbuden. Innan vi har fått in anbuden vet varken du eller jag hur de anbuden ser och hur snabbt vi får upp den här stationen. Det är nämligen ett väldigt komplicerat bygge.

Anförande nr 144

B e r t h o l d G u s t a f s s o n (M): Du vet likaväl som jag att polisstationen skulle ha varit på plats 2017. Det måste ha funnits anbud och anbudsfrågningar långt innan dess. Sedan sköts det upp till 2018, och nu är det uppskjutet till 2019. Ni förmår inte att hantera staden. Ni förmår inte hantera det här med upphandling på ett bra sätt, och blir det väl några upphandlingar hålls de ju inte utan det dras över hur mycket som helst. Nej, ni kan inte styra den här staden. Det är helt klart. Med alla de här inläggen med kritik som ni har fått måste ni ta åt er något och försöka förbättra detta inför framtiden.

Anförande nr 145

A n n e - L i e E l f v é n (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Ett fritt kulturliv är viktigt av många skäl, till exempel för yttrandefriheten, demokratin, mångfalden, ifrågasättandet, upplevelsen och för kulturen i sig. För att värna kulturens frihet måste politiken hålla armlängds avstånd. Det ska man särskilt kunna förvänta sig av en liberal kulturpolitik, och den liberala kulturpolitikens mål är att få människor att tänka själva och inte att tänka rätt.

Att äga makten att uttrycka sig med ord, bild, musik och tal är att kunna meddela andra sin mening, sin syn på världen, sina livsvillkor och sina egna erfarenheter. Därför vänder vi oss emot den syn på kulturpolitik som majoriteten verkar uppbära där kulturen står i samhällets tjänst och där politiker gärna ska fatta beslut om vilka kulturskapare som ska få ekonomiskt stöd. Det är politiska beslut att stödja viktig kultur som inte är kommersiellt bärkraftig, men politiska beslut bör aldrig avgöra exakt vilka aktörer, projekt och verksamheter som får kulturstöd.

När Liberalerna hade ansvar för kulturpolitiken i Stockholm stärkte vi principen om armlängds avstånd. Det nya kulturstödet var en viktig del. En del tyckte att det var klåfingrigt med tydliga kriterier och mål, men naturligtvis måste vi ha en förutsägbarhet gentemot både kulturutövare och medborgare. Grunderna för hur stödet ska

Yttranden 2001-02-19

fördelas måste vara tydliga. Det är politikens ansvar. Tillämpning av kriterierna, bedömning av vem och vilka som ska få stöd och inte minst det konstnärliga kan däremot inte göras av politiker. Det är vi klara över.

I den tid vi lever i är det än viktigare att kulturen bygger på öppenhet och mångfald. Kulturen är en grundbult för ett samhälle där vi alla håller ihop. När mänskliga rättigheter kränks och kulturutövare och demokratiaktivister fängslas och mördas runt om i världen får vi aldrig vika ned oss. Det måste vara vårt löfte.

Anförande nr 146

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Det går bra för Stockholm, men det finns ändå mycket göra även om det mesta går i rätt riktning. Stockholm växer, befolkningen ökar, bostadsbyggande är rekordhög, arbetslösheten minskar, ungdomsarbetslösheten minskar, antalet i behov av ekonomiskt bistånd sjunker och är på den lägsta nivån på 50 år och företagandet ökar. Allt fler barn når kunskapsmålen, och vi arbetar oförtrutet med att ge de ensamkommande barnen en dräglig tillvaro i sitt nya land.

Vi har satt skarpa mål för klimatarbetet, och vi sliter med uppgiften att ta vårt viktiga ansvar för koldioxidutsläppen. Tyvärr har gamla försyndelser och nya vägar i kombination med högkonjunkturen ökat biltrafiken. Den minskar i innerstaden men trendar oroväckande utanför. Ska vi klara våra klimatmål, miljömål och framkomligheten behöver vi vidta fler kraftfulla åtgärder. Då räcker det inte att vi rullar ut landets mest ambitiösa cykelplan och har en stadig ökning av cyklandet i staden. Det räcker inte att vi har antagit en gångplan och ger mer utrymme till de gående. Det räcker inte med att vi snart gått igenom alla stombusslinjer med framkomlighetsåtgärder. Det räcker inte med att vi snart har över 1 000 laddplatser i våra garage och snart rullar ut laddplatser i gatumiljön. Det räcker inte med att vi bygger en tät stad med låga p-tal. Det räcker inte med en parkeringsplan som skapar fler lediga parkeringsplatser och får stockholmarna att tänka efter ytterligare en gång innan de skaffar sig en bil. Det räcker inte med att elcyklandet börjar ta över i vår stad.

Nej, det krävs mer av allt. Det är därför jag blir så glad när jag läser hur bra det går för Stockholm som stad och region. Nu kan vi ta nästa steg i utvecklingen och omställningen av staden med nya tunnelbanelinjer, nya spårvägslinjer, nya busslinjer och ett regionalt samarbete för en ledande cykelstad. Jag är glad att vi kommer att få förändrade trängselskatter, nya bonus-malus-system och ytterligare båtlinjer som knyter ihop staden. Jag är glad att vi får fler gågator, fler sommargågator och pop up-parker och ett grönare Stockholm, och vi utökar det till hela Stockholm.

Stockholm är en stad som går bra. Det finns fortfarande mycket arbete att göra, och det ska vi göra. Stockholm går bra.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 147

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Ordförande! Det är nästan som att vara på ett väckelsemöte. Vi har högkonjunktur. Jag förstår att majoriteten väldigt gärna vill ta åt sig äran själv av allting som går bra, och i Daniel Helldéns anförande tog han också åt sig äran för en del saker som han över huvud taget inte har haft någonting med att göra, nämligen kollektivtrafikutbyggnad och annat om vilken beslut inte ens fattas i det här huset.

Däremot fick vi höra att väldigt mycket inte räckte. Då blir jag lite nyfiken på exakt vad det är Daniel Helldén tänker fortsätta med.

Anförande nr 148

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Först ska jag säga att staden är med i de förhandlingar som slutfördes så sent som förra veckan när det gäller tunnelbanesatsningar, spårvägssatsningar och ett antal andra saker.

Vad behövs det mer av? Ja, precis som jag sade behöver vi fler cykelbanor. Vi behöver bredare trottoarer och bredare övergångsställen. Vi måste se till att bussarna kommer fram ännu bättre. Vi måste dessutom få fler bussar i den här staden. Vi behöver minska biltrafiken, och det arbetet vi håller på med och ska utöka. Vi behöver en stad där stockholmarnas luft är sådan att man inte känner av den negativt. Det arbetet kommer vi nu att intensifiera. Vi hoppas att regeringen snart kommer med bra åtgärder för detta. Ja, det är högkonjunktur, och vi ska använda högkonjunkturen och göra allt det som vi behöver i staden. Jag är glad att vi har möjlighet att göra det nu så att vi går i rätt riktning.

Anförande nr 149

K a r i n E r n l u n d (C): Jag blev också lite nyfiken på vad mer du vill göra. Du pratar om att det inte räcker. Det är någonting som Centerpartiet länge har anklagat Miljöpartiet för. Det är mer snack än verkstad. Det är högt flygande planer men ganska få konkreta handlingsplaner och åtgärder. Det räcker inte. Nej, det känns som om du står här också och undanhåller det faktum att din regering inte tillåter Stockholm att göra alla de saker som vi skulle behöva göra. Till exempel har vi fortfarande inte en tillräcklig miljöbilspolitik. Vi får inte ställa de krav som vi vill ställa när vi bygger bostäder. Det är bara några exempel. Vad är det du vill göra konkret? Visst är det också så att din regering inte tillåter oss att göra det vi vill göra?

Anförande nr 150

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Det är helt riktigt att riksnivån har en förmåga att begränsa vissa saker som vi skulle vilja göra. Vi är till exempel alla här överens om att vi skulle vilja ha en dubbdäcksavgift i stället för att hålla på med dubbdäcksförbud. Vår regering och er regering kunde inte klämma ur sig det. Vår regering har nu

Yttranden 2001-02-19

lagt fram förslag om bonus-malus, det vill säga att smutsiga bilar lägger pengar på dem som är rena. Det är jättebra. Det är ett sätt att få ordning på den här staden.

Ett förslag om miljözoner ligger på bordet. Därmed kan vi också få ordning på luftkvaliteten. Vi kan få ned koldioxidutsläppen. Det finns ett antal sådana förslag. Det senaste intressanta gäller trängselskatten som kommer att höjas i och med den nya överenskommelsen. Då kommer också förmånsbilar att behöva betala trängselskatt. De som har förmånen får betala för den förmånen, vilket är alldeles utmärkt. Ett av de största problemen vi har med trängselskattesystemet är att de inte kan betala i dag.

Anförande nr 151

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Herr ordförande! Du nämner mycket som går upp i den här staden, och det är naturligtvis en hel del som är positivt. Du misslyckas dock med att nämna klottret som har ökat väldigt dramatiskt. Och säg nu inte att det är anmälningsbenägenheten som förklarar alltihop eftersom trafikförvaltningen är mycket tydlig med att en hel del av ökningen faktiskt är ökat klotter i verkligheten!

Jag noterar också att du inte heller denna gång nämner någonting om tillgänglighet eller de minskade satsningarna på tillgänglighetsåtgärder i staden. Där har ni uppenbarligen inte mycket att yvas över. Ditt besked där är även fortsättningsvis att vi inte ska satsa på dem. Och säg nu inte att vi satsar på tillgänglighetsåtgärder när vi bygger nytt och bygger om! Det är som att säga att man satsar på konstnärlig utsmyckning för att man använder färg när vi bygger om stadens hus. Sedan ska det bli mycket spännande att följa det minskade fusket inom funkisparkeringen.

Anförande nr 152

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Enligt de rapporter som har kommit från trafikkontoret när det gäller klotter vet vi att det har varit problem med det som kallas rondering. Vi har haft entreprenörer som inte har gjort det de ska göra. Ja, vi vet att det finns problem med det. Huruvida det sedan är en uppgång av klottret eller om de har låtit bli att ta bort det återstår att se. Patrik Silverudd vet också att det är det som har diskuterats.

Patrik preciserade inte frågan om tillgänglighetsåtgärder mer än att han nämnde målarfärgen på hus. Vi lägger pengar på tillgänglighetsåtgärder. Trafikkontoret arbetar med tillgänglighetsåtgärder, och det handlar inte bara om det som byggs och det som är nytt utan även om det som vi har i dag. Det görs bättre och tillgängligare. Jag tror att vi hade det uppe så sent som på förra mötet i trafiknämnden.

Anförande nr 153

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Herr ordförande! Den rödgrönsa majoriteten satsar historiskt mycket på mänskliga rättigheter, och det är något som

Yttranden 2001-02-19

också beskrivs i årsplanen. Det gör vi därför att vi som feminister vet att inga rättigheter kan tas för givna. Kvinnors och diskriminerade gruppers rättigheter har aldrig kommit av sig själva. De kommer genom aktivt arbete på gator, i organisationer och genom hårt påverkansarbete.

En stockholmare som visste vikten av att känna till sina rättigheter var Katarina Taikon. Hon lärde sig läsa och skriva när hon var 26 år gammal och kom då över FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Utifrån den bedrev hon sedan ett livslångt arbete för romers medborgerliga rättigheter. För att hedra Katarina Taikons arbete för de mänskliga rättigheterna och för dem som följer i hennes fotspår har vi inrättat ett pris till hennes minne för människorättsförfvarare i Stockholm.

Vi vet hur viktigt det är att få kunskap om sina rättigheter. Därför har vi också satsat på ungas organisering och på att höja deras kunskaper om sina mänskliga rättigheter. Vi har haft hundratals unga som har fått verktyg att organisera sig själva, stärka sin egen makt och få kunskap om feminism och antirasism. Vi har unga tjejer och killar i Rinkeby, Farsta, Skärholmen och många andra delar av staden som träffas för att prata om just de här frågorna, för att ta fram filmer, för att säga vad det tycker och lära sig hur man påverkar staden.

Vi har också arbetat med att skapa fler mötesplatser för unga tjejer och hbtq-personer samtidigt som MR-kansliet utbildar stadens förvaltningar och chefer i mänskliga rättigheter, antidiskriminering, jämställdhet och antirasism. De tar fram rapporter om diskriminering, och nu har de ett uppdrag att utreda kvinnors och flickors livsvillkor, makt och inflytande i ytterstaden. Det är något som jag hoppas får stöd av alla dem som har pratat sig varma för de frågorna här i dag.

Vi lever i ett samhälle där mänskliga rättigheter kränks. Att stoppa den utvecklingen händer inte av sig självt. Genom kansliets och rådet för mänskliga rättigheters arbete ser vi till att mänskliga rättigheter genomsyrar all stadens verksamhet. Det är något som inte kommer att hända utan särskilda instanser som är inriktade på de frågorna, vilket oppositionen verkar tro.

Anförande nr 154

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag finner det lite anmärkningsvärt att Sissela Nordling Blanco väljer att inleda med att berätta om Katarina Taikon-priset som var politiskt fullständigt okontroversiellt. Vi tycker att det är jättebra. Det är en fantastisk idé. Det borde ha gjorts tidigare. Nu gjorde man det nu. Det är bra.

Men jag tycker att det är viktigt att återigen påpeka att det inte är så att vi i Stockholms stad inte arbetade med frågor om mänskliga rättigheter innan Feministiskt initiativ kom in i fullmäktige och innan MR-rådet bildades. Det låter ju så i den här debatten och som om ni på något sätt har uppfunnit detta. Det låter som om det är ni som på något vis har pekat på vikten av att diskutera de här frågorna.

Yttranden 2001-02-19

Du sade på slutet att man inte stoppar utvecklingen i en handvändning och att den inte stoppar av sig själv. Det är sant, men på vilket sätt bidrar MR-rådets ofta mycket intressanta men akademiska och väldigt teoretiska resonemang till att stoppa kvinnors utsatthet i Stockholms förorter?

Anförande nr 155

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Vi stoppar den genom de satsningar vi gör i budgeten och genom antivåldssatsningen i skolan, MVP, som är en del av det som kansliet för mänskliga rättigheter arbetar med. Vi har också en satsning mot heder i skolan där vi ska utbilda lärare, elevhälsa och de unga själva om rättigheter när det kommer till hedersrelaterat våld och förtryck.

Vi är på gång med att ta fram program som har med jämställdhet, barnrätt och hbtq-frågor att göra. Vi har jobbat med genusbudgetering som handlar om att se över hur våra skattepengar fördelas på kvinnor och män. Vi har sett att föreningsstödet fördelas väldigt ojämsställdhet och kommer kvinnoorganisationer mindre till del. Det här är konkret politik som handlar om omfördelning av resurser.

Vi har också tredubblat stödet till kvinnojourerna. Allt det här hänger ihop. Det handlar inte om att ställa saker mot varandra. Vi behöver en remissinstans som kan svara på frågor ur ett MR-perspektiv men också konkreta politiska åtgärder, och vi har både och.

Anförande nr 156

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Det går bra för Stockholm, men det går inte bra för alla stockholmare. Högkonjunkturen gör att ekonomin går som tåget, men utvecklingen kommer inte alla till del. Socialdemokraterna vann valet med löftet om ett Stockholm för alla där skillnaderna mellan olika delar av Stockholm skulle minska. Nu återstår det drygt ett år till valet, och vi kan se att det är ett vallöfte som Socialdemokraterna kommer att behöva bryta.

Stockholm har en utanförskapsklyfta. Risken för arbetslöshet är fyra gånger större för den med utländsk bakgrund än för den som är född i Sverige. Men det behöver inte vara så. Moderaterna har en politik för fler jobb, för att fler ska kunna lämna bidrag för jobb, med ett mål om att halvera utanförskapsklyftan. Men Socialdemokraterna är nöjda och surfar på konjunkturen.

Stockholm har också växande kunskapsklyftor. Trots ett positivt trendbrott i Pisa ökar skillnaden mellan skolor och också mellan pojkar och flickor även om man rensar för att Stockholm har tagit emot många nyanlända pojkar. Men det behöver inte vara så. Moderaterna har en politik för ökad undervisningstid i skolan. Vi vill attrahera fler skolor som är populära och attraktiva, både kommunala och fristående, att öppna filialer i ytterstaden, och vi vill satsa på förstelärare till våra mest utsatta skolor. Men Socialdemokraterna är nöjda och pratar helst om nya skolbyggnader.

Yttranden 2001-02-19

Stockholm har en trygghetsklyfta. Trygghet handlar i dag om vilket kön man tillhör och var man råkar bo. Två av tre kvinnor i ytterstaden upplever otrygghet i sin egen stadsdel. Men det behöver inte vara så. Moderaterna har en politik för fler poliser i yttre tjänst, fler ordningsvakter och kameraövervakning på otrygga platser. Men Socialdemokraterna är nöjda och kallar satsningar på trygghetsåtgärder för populism.

Årsredovisningen för Stockholm 2016 visar att mycket på ytan går åt rätt håll. Vi har en stark konjunktur, men det som är oroväckande är att Socialdemokraterna har slagit sig till ro och tror att högkonjunkturen är här för alltid. Om vi har en utanförskapsklyfta, en trygghetsklyfta och en kunskapsklyfta när ekonomin går som tåget och skatteintäkterna växer, hur ska det då se ut den dag då ekonomin vänder? När Socialdemokraterna lånar som aldrig förr och bygger ett skuldberg när räntan är negativ, hur ska det finnas några marginaler i nästa kris?

Nej, vill vi på allvar bygga en stad som håller ihop, där jobb och kunskap är det som bygger livschanser, behöver Stockholm ett nytt styre efter valet 2018.

Anförande nr 157

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Tack till Anna König Jerlmyr för att hon nämnde skolan och tog upp en viktig diskussion! Jag försöker fortfarande välvilligt förstå ert nyväckta intresse för skolfrågor och att ni, som jag sade någon gång, vill befria borgerlighetens barn ur Liberalernas järngrepp och engagerar er. Men jag måste fråga en sak om detta med att starta fler filialer.

När vi vet av erfarenhet och forskning att en av de viktigaste sakerna för att alla ska komma med på vagnen – du vet de här 10 procenten som nu har det tuffast – är ett mycket bättre samarbete mellan skola och socialtjänst, övergångar från förskolan, föreningsliv och föräldrar och när det redan är så att man kämpar med en instabil situation där, på vilket sätt ska det bli bättre av att ännu fler aktörer, i något slags High Chaparall-anda, startar filialer där det redan finns minst 1 000 utbildningsplatser för mycket? Hur ska det skapa ökad kontinuitet och resultatutveckling för barnen?

Anförande nr 158

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Själva frågeställningen är intressant. Man kallar etableringen av högkvalitativa skolor för High Chaparall oavsett om de är kommunala eller fristående. Engelska skolan är ett exempel på en skola som också utvecklas runt om i Stockholm. Det har gått utmärkt för Adolf Fredriks skola att öppna en filial i Farsta. De är öppna för att etablera sig på andra ställen. Det finns skolor som är eftersökta och som har möjlighet att etablera sig i ytterstaden exempelvis. Vi skapar också ett flöde till Rinkeby, till Tensta och till Husby. Det tror jag är väl värt.

Yttranden 2001-02-19

Vi behöver också satsa på lärarna. Den socialdemokratiska regeringen avskaffade den satsning som skulle ha inneburit 700 förstelärare till Stockholm. Vi tillför medel i vår egen budget för att rikta förstelärare just mot ytterstaden. Det är klart att samarbetet mellan skola och socialtjänst måste fortsätta. Det var ett samarbete som jag initierade tillsammans med Lotta Edholm under vår tid och som jag är glad för att ni fortsätter med. Det behövs mer av det.

Anförande nr 159

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Det har aldrig lagts så mycket pengar på socialtjänsten säger majoriteten. Men jag tror heller inte att det aldrig har lagts så mycket pengar på hyllvärmare som inte fungerar. Det här programmet mot våld i nära relationer är ett program som vi startade och som ni nu har tagit fram. Det kommer att implementeras under de kommande åren. Det tycker vi är bra. Vi tycker att det är bra att ni fortsätter ett arbete som vi påbörjat. Men vi ser nu att det finns allvarliga brister i programmet. Det har bland annat framkommit uppgifter om våldsoffer som lämnats utan boende eller blivit ombudda att själva ordna boende inom en mycket kort tidsperiod. Det står ingenting om hur ni ska agera mot detta. Vidare är det inte heller ovanligt att kvinnor slussas mellan olika kommuner och stadsdelar.

Socialtjänsten måste kunna garantera skydd och vidta åtgärder för att skydda våldsutsatt både på lång och kort sikt. Om en person till exempel byter bostadsort av säkerhetsskäl ska ärendet kunna flyttas över till den stadsdel eller kommun som det berör. Ingen ska hamna utanför, hamna mellan stolarna eller bli stående på gatan.

Under Alliansens mandatperiod införde Stockholms stad en kvinnojoursgaranti som innebär att alla som är i behov av skyddat boende ska få en plats. Det måste fortsätta att gälla i alla stadsdelar. Men nu när vi ser att det finns stora brister krävs det en kartläggning. Vi måste skapa bättre förutsättningar för kvinnojourerna att verka.

Vi ser också allvarliga brister i handlingsprogrammet när det gäller det hedersrelaterade våldet. Majoriteten har tidigare varit otydlig i frågan och till stor del blundat för de problem som finns. Inte minst i kväll har vi hört hur det ser ut i våra förorter. Frågan om hedersrelaterat våld förtjänar inte bara mer uppmärksamhet utan också ett tydligt agerande. Det som är mest anmärkningsvärt är att det här handlingsprogrammet saknar ett tydligt barnperspektiv.

Anförande nr 160

R a n a C a r l s t e d t (S): Det är väldigt lätt att kritisera ett program. Ni hade tidigare ett kvinnofridsprogram där hedersvåld inte nämdes så himla mycket över huvud taget och som var på 20 sidor. I vårt programarbete har vi tagit in synpunkter från alla remissinstanser. Vi har tagit ett helhetsgrepp mot våld i nära relationer. Vi har satsat oerhörda pengar på att permanenta Origo, och vi fortsätter att satsa på att utbilda i skolorna och ute i våra verksamheter mot hedersvåld. Jag kan räkna upp hur

Yttranden 2001-02-19

många satsningar som helst på just detta. Vårt program innebär en oerhörd utveckling och ett steg framåt.

Anförande nr 161

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Det var just på grund av att vi ville sätta fokus på de här frågorna som vi ville ha ett uppdelat program där det fanns ett specifikt program för de hedersrelaterade frågorna. Origo är en verksamhet som vi startade och som ni har tagit över.

Anförande nr 162

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag är glad att vi har ett delat engagemang för kvinnojourerna och deras verksamhet. Därför var det konstigt att ni hade så lite resurser till kvinnojourerna under er tid. Vi har tredubblat stödet till kvinnojourerna sedan vi tog över makten. Nu har de faktiskt på riktigt fler möjligheter att utföra det viktiga jobbet. Vi har också sett till att även offer för trafficking och människohandel kan på plats på ett skyddat boende i stadens regi. Det är slående att ert program om kvinnofrid var nio sidor långt och inte alls tog upp ens en bråkdel av de aspekter som det nya programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck gör. Jag är glad för ett delat engagemang, men jag undrar varför ni gjorde så lite när ni hade chansen.

Anförande nr 163

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Vi har satsat precis lika mycket pengar som ni i budgeten. Det är inte så att ni har lagt mer pengar på det. Du frågar oss varför vi gjorde så lite. Nu är det faktiskt ni som styr i den här staden ett tag till. Då är det ni som ska upp till bevis. Det är inte vi som ska stå till svars för det som vi påbörjade och inte hann färdigställa under den tid som vi var i majoritet. Det är ni som ska upp till bevis nu, inte vi.

Anförande nr 164

A n d r e a S t r ö m (M): Herr ordförande! Jag vill lyfta upp ett område som har oroat mig särskilt under 2016, och det är mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. I stadsrevisionens rapport om mottagandet av ensamkommande flyktingbarn bekräftas den bild som vi moderater påtalat vid flera tillfällen, nämligen att det förekommer allvarliga brister i hanteringen kring mottagandet. Stark kritik riktas framför allt mot att placeringar av barn har skett i boenden som inte hunnit utredas. Vidare har ensamkommande placerats i jourhem längre än vad som är brukligt, och placeringar har gjorts i boenden som inte har upphandlats.

Att den extrema situation som Stockholm ställdes inför 2015 gjorde det tufft att följa lagstiftningen och få fram jourhem i tid förstår jag. Staden ställdes inför stora utmaningar att hantera. Men att man efter ett och ett halvt år fortfarande inte har

Yttranden 2001-02-19

lyckats få kontroll över situationen kan vi inte acceptera. Upphandling av boendeplatser för de barn som anvisades till staden under hösten 2015 och våren 2016 har delvis genomförts som direktupphandlingar eftersom det inte fanns tillräckligt med platser.

Granskningen visar att det inte utförs någon systematisk och aktiv avtalsuppföljning samt seriositetskontroll av utövarna. Staden har inte heller någon samlad statistik över antalet boendeplaceringar av ensamkommande barn. Under 2016 har det skett många omplaceringar, och vi vet inte om barnen är placerade i Stockholm eller i någon annan del av Sverige. Vi har inte heller någon samlad information om hur många barn som är placerade i jourhem eftersom stadsdelsnämnderna har godkänt jourhem på egen hand trots att dessa ska godkännas av socialnämnden.

Eftersom vi sedan tidigare vet att det här är en grupp som i högre grad än andra barn och ungdomar avviker från sina boenden gör det mig extra orolig. Att hemmen inte heller hinner utredas ordentligt leder till att vi löpande får information om barn som måste omplaceras därför att de har farit illa. Det är en grupp som har haft det tufft på sin resa på väg till Sverige och som inte mår bra av att flyttas runt utan behöver kunna fokusera på sin integration. När de tvingas byta boenden behöver de ofta byta skola och hitta nya vänner och fritidsaktiviteter, vilket försvårar integrationen.

Jag undrar därför hur den rödgrönrosa majoriteten och socialborgarrådet planerar att säkerställa likvärdigheten mellan stadsdelarna, minska antalet omplaceringar och öka stödet från socialförvaltningen under året.

Anförande nr 165

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Varför vill Liberalerna ha ett socialsekreteraryft i Stockholms stad? Därför att socialsekreterarna har stadens viktigaste jobb i mötet med de stockholmare som behöver vår hjälp mest. Men majoriteten vill inte medverka till ett socialsekreteraryft trots att det fortsatt är mycket problematisk inom socialtjänsten. Det är nämligen så att sju av tio socialsekreterare fortfarande funderar på att söka annat arbete. Personalomsättningen är fortfarande oerhört hög ute i våra stadsdelar. Konsultkostnaderna fortsätter att gå i höjden. Oerfarna socialsekreterare får arbeta med de svåraste ärendena. Och för mycket tid går åt till dokumentation i stället för till det personliga mötet.

Majoriteten har tagit fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterarna. Det tycker jag är bra. Det finns satsningar på introduktionsprogram och kompetensutveckling. Det tycker jag också är bra, men det räcker inte. De måste kunna göra sitt jobb på ett bra sätt och få lön för mödan.

Stockholms stad måste vara en attraktiv arbetsgivare för socialsekreterare där konkurrensen är stenhård mellan kommunerna. Det är vi inte i dag. Socialsekreterarna måste få större möjligheter att göra karriär inom sitt yrke. Det går knappt i dag.

Yttranden 2001-02-19

Erfarenhet och yrkesskicklighet ska helt enkelt premieras. Det görs inte riktigt i dag. I ett första steg bör lönen för socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdoms-ärenden höjas. Det är en satsning som på sikt skulle löna sig, för då skulle vi kunna låta bli att ha de här ersättningskonsulterna som vi har i dag i Stockholms stad.

Jag har sagt det tidigare i den här talarstolen, och jag kommer att fortsätta att tjata i denna talarstol om att vi behöver göra detta för att förbättra socialsekreterarnas situation i Stockholm. Jag tycker att vi gemensamt måste ta ett större ansvar för att arbetssituationen och arbetsmiljön förbättras för denna viktiga arbetsgrupp. Det är en gåta för mig varför majoriteten inte prioriterar detta.

Anförande nr 166

R a n a C a r l s t e d t (S): Jag är väldigt förvånad över att du tycker att vi inte prioriterar det här. Vi har tagit det här på största allvar och fortsätter att ta det på största allvar. Vi arbetar med att skapa en god arbetsmiljö och en rimlig arbetsbörda för våra socialsekreterare och minska den administrativa bördan genom att tillsätta fler administratörer och låta socialsekreterarna jobba med det som de vill jobba med, socialt arbete. Det arbetet fortgår, och jag tror att vi kommer att se resultat av det mycket snart. Vi har tillfört stora ekonomiska resurser, framför allt inom barn- och ungdomsutredningarna för att man ska kunna anställa fler på de här tjänsterna.

Anförande nr 167

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Vi lever tydligen i två helt olika verkligheter. Det där är inte sant. Det finns fortfarande precis samma problem som det har varit i flera år inom socialtjänsten. De som arbetar i socialtjänsten i dag ser ingen som helst skillnad mot hur det har varit tidigare. Jag vet att ni har gjort satsningar, och det är bra. Men det krävs så otroligt mycket mer för att det ska bli en skillnad för de här socialsekreterarna som arbetar. Det är akut. Det måste göras nu. Det handlar mycket om att ge lön och möjlighet att göra karriär och att undvika att de yngsta socialsekreterarna ska jobba med de svåraste ärendena. Det här måste göras nu. Det måste göras ett socialsekreterarlyft i Stockholm i dag.

Anförande nr 168

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag ska tala om flera vitt skilda saker, och jag ska försöka göra det på någorlunda lika lång tid. När det gäller utbildningsfrågor och skolan tänker jag läsa upp vad revisionen skriver. Det står så här: Granskningen visar att utbildningsnämnden inte i tillräcklig utsträckning säkerställer att beslut eller strategier och aktiviteter bidrar till att minska kunskapsskillnaderna. Det systematiska kvalitetsarbetet bör ske mer löpande.

Det där ska ju läsas i ljuset av det majoriteten själva säger att man gör och den ambitionen man själva säger att man har. Det är, som en tidigare talare sade, mycket snack och rätt begränsat med verkstad. Det är problematiskt.

Yttranden 2001-02-19

Sedan noterar jag en del andra intressanta saker också. Jag noterar till exempel att det numera inte heter förstelärare. Det heter karriärlärare. Har ni sett det? Det finns säkert ett skäl till att man har döpt om det. Det vore intressant att få en redogörelse för vilka de skälen är.

Det finns också fortsatt ett väldigt starkt fokus på huvudmannafrågor och på organisationsfrågor i majoritetens skolbudget. Det är bekymmersamt. Man talar för lite om kvalitet, och man talar för lite om hur man ska åstadkomma en förbättrad kvalitet. De löften som har utställts tidigare om att hela skattehöjningen två gånger skulle gå till skolan har vi vid upprepade tillfällen kunnat visa varit grundlösa, för det har de inte gjort. En enkel titt i de tidigare årens budgetar visar detta väldigt tydligt. Det är naturligtvis helt i sin ordning, men man kanske inte ska påstå att man gör någonting som man sedan inte gör.

Låt mig nu ta på mig trafikpolitikerhatten en liten stund. Man får försöka hinna med mycket på tre minuter. Då vill jag konstatera ett par saker. Den ena är, som Patrik Silverudd tidigare var inne på, att efterlevnaden av 24-timmarsgarantin när det gäller klottersanering alldeles uppenbart inte fungerar. Vi kan diskutera vad det beror på, men det gör den inte. Stockholmarna upplever en ökad otrygghet i stadsrummet därför att det är klotter, skräp och nedsmutsat, och det försvinner inte. Jag tycker att man borde fokusera mer på det.

Något som majoriteten också gör, vilket blir mycket tydligt i trafikborgarrådets annars eggande anförande här för en stund sedan, är att man bortser från vanliga människors behov av använda bilen i dag och i morgon i Stockholm. Vi kan göra kollektivtrafiken extremt attraktiv. Vi bygger cykelbanor, men vi bygger inte de cykelbanor som vi skulle vilja bygga. Man höjer ambitionerna men klarar inte av att bygga det som redan är beslutat. Men människor kommer även i fortsättningen att behöva köra bil. Teknikutvecklingen gör att bilarna blir tystare, miljövänligare och säkrare. Det förefaller inte som om majoriteten tar någon höjd för det. Det är också bekymmersamt. Det behövs en trygg och snygg stadsmiljö som inte bara är till för unga, friska människor med höga inkomster, som tycks vara de som i slutändan kommer att kunna bo i framför allt Miljöpartiets Stockholm.

Anförande nr 169

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Tack, borgarrådet Brinck! Den verksamhet som revisorerna granskat är 2016 års verksamhet. De tertialrapporter och den ständiga koll vi har på verksamheten låg också till grund för de satsningar som vi gör under 2017 på att utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete, till exempel forskningsnära utvecklingssamarbete på våra skolor med större frirum för rektorer och lärare. Vi ser över det socioekonomiska stödet för att vässa det bättre så att pengarna hamnar där de verkligen behövs. Vi identifierar verkningsfulla metoder och sprider dem till andra. Förstelärare gör stora insatser i våra skolor, och vi kompletterar dem med fler utvecklingsmöjligheter.

Yttranden 2001-02-19

Du pratade om mycket snack och begränsad verkstad. Är du beredd att åka runt på våra 120 eller 140 grundskolor och våra 30 gymnasieskolor och tala om för vår personal att du tycker att de snackar för mycket och gör för lite?

Anförande nr 170

Borgarrådet B r i n c k (M): Nej, Olle Burell. Det är inte de som snackar för mycket och gör för lite. De som snackar för mycket och gör för lite är den politiska ledningen i staden. Det är inte de som jobbar skolan som gör det.

Jag kan ha fel, men jag har någonstans för mig att det här är en bokslutsdebatt som handlar om vad som hände 2016. Därför tycker jag också att det är relevant att ta upp de revisionssynpunkter som gäller år 2016.

Anförande nr 171

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Vi vet att det finns en upplevelse av klotter. Vi vet att det finns en upplevelse av att det inte saneras. Vi vet samtidigt att vi ligger 2 procent under målet när det gäller vår 24-timmarsgaranti. Det har gått upp, det vill säga vi närmar oss den målsättning som vi har för 24-timmarsgarantin. Vi vet samtidigt att vi har haft problem med entreprenörer som har skött detta, vilket vi beklagar. De håller på att se över hur man ska komma åt det. Man måste också se att vi hanterar stadens fastigheter, broar och andra saker och inte andras, till exempel SL:s. Det är något som vi tyvärr inte kan göra någonting åt.

Ja, det finns en massa människor som behöver bilen. Vi kommer att ha bilar i Stockholm i framtiden, men vi kan inte ha fler bilar och vi kan inte ha en stad där vi tränger in ännu fler saker på den yta som vi behöver till annat.

Anförande nr 172

Borgarrådet B r i n c k (M): Det är så spännande att diskutera klotter med Daniel Helldén. Varenda gång vi gör det visar det sig att det inte är mer klotter, utan människor upplever att det är mer klotter. Och i den mån det är mer klotter är det på ytor som vi inte disponerar över, utan det är SL:s tunnelbanevagnar, privata fastigheter eller något sådant, och för övrigt tillämpas 24-timmarsgarantin. Nej, det är möjligt att alla de människor som hör av sig till trafikkontoret eller till oss eller som skickar in synpunkter via Tyck-till-appen, som är utmärkt och som vi införde, har fel. Det är möjligt att deras perception av verkligheten är felaktig, men jag har svårt att tro det. Jag skulle önska att ni tog detta på lite större allvar.

Anförande nr 173

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och eventuella åhörare! Jag funderade ett slag på att stryka mig, men sedan tänkte jag att efter den här väldigt långa listan av pessimistiska oppositionspolitiker och före en något kortare med dock

Yttranden 2001-02-19

lista av pessimistiska oppositionspolitiker kunde jag komma in och försvara platsen som en mer positiv majoritetspolitiker som ett litet pausprogram.

Jag tänker passa på att göra reklam för något som finns i bilagan till årsredovisningen som heter uppföljning av vård- och omsorgsboende, hemtjänst, servicehus och dagverksamhet 2016. Det är naturligtvis ingen kioskvältare om man inte, som jag, råkar vara en fanatisk äldreomsorgspolitiker. För mig var det här en kioskvältare. Jag har nämligen läst den här varje år sedan 2011, och den ser ungefär likadan ut varje år. Men i år står det så här: Inom flertalet områden i verksamhetsuppföljningen ses förbättrade resultat i jämförelse med 2015 års resultat.

Det är ganska substantiella förbättringar trots allt. Jag blev faktiskt ärligt talat så förvånad att jag var tvungen att ringa upp min egen förvaltning och fråga vad de menade. Då pratade vi lite grann om det. Vi pratade bland annat om kvalitetsobservationerna som man nu gör i uppföljningsarbetet men också om alla de kvalitetsutvecklingsprojekt som vi har, för det är det vi jobbar med. Clara har redan redogjort för en del av dem. Vi jobbar med kvalitetsutveckling både i verksamheterna och i uppföljningarna, och det börjar långsamt ge resultat. Det gör att det är så himla roligt att vara äldrepolitiker.

Anförande nr 174

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Så bra att du lyfte upp just det här underlaget. Som jag nämnde tidigare står det i just det här underlaget: I jämförelse med tidigare år ses en ökad andel äldre som bor på vård- och omsorgsboende i kommunal regi och en minskad andel äldre som bor på vård- och omsorgsboenden som drivs på entreprenad. Förklaringen till detta är att några vård- och omsorgsboenden på entreprenad har återtagits i kommunal regi under de senaste åren.

Du säger att det går segt med kvalitetsarbetet. Ja, men någonting som går i rasslande fart får man väl ändå säga är de här återkommunaliseringarna som vi ser nu. Vi har sett ett 30-tal på olika områden nu i Stockholms stad. Du pratar om ert lite sega kvalitetsarbete, och det är ju tre av nio mål ni uppfyller i äldreomsorgen. Det skulle kunna gå lite bättre. Då undrar jag vad du säger om att ni sätter driftsformen framför äldres val och att ni skippar det som äldre faktiskt väljer själva i äldreomsorgen. Kommer ni att fortsätta med den här återkommunaliseringsivern under resten av mandatperioden?

Anförande nr 175

T o r u n B o u c h e r (V): Den extrema återkommunaliseringspolitik som du hänvisar till har hittills resulterat i att de privata utförarnas andel av äldreomsorgsbudgeten har minskat från 64,6 procent till 61,6 procent. Fortfarande går över 60 procent av vår äldreomsorgsbudget till de privata utförarna, men det har minskat med

Yttranden 2001-02-19

3 procent. Ni kallar det för en extrem återkommunaliseringspolitik. Jag vet inte vilket universum ni lever i.

Anförande nr 176

J o a r F o r s s e l l (L): Det är glädjande att majoriteten har fortsatt mycket av Alliansens progressiva miljöpolitik, men det är fortfarande tydligt att det här är en företagarfientlig majoritet. Luhr har fortfarande inte tagit strid mot den ohemula livsmedelslagstiftningen som hindrar insektsprotein från produceras och säljas i vår region och som också faktiskt slår mot kaféägare som vill sälja chiapudding, även om inte just den frågan har varit uppe här i fullmäktige tidigare. Det är som bekant inte heller tillåtet.

Men det är inte allt som är företagarfientligt i den här majoriteten. Återkommunaliseringspolitiken slår också vitt och brett mot företag. Man sätter ideologi framför kvalitet och ekonomisk utveckling. De höjda skatterna slår mot personer med låga inkomster som vill spara ihop till ett fuck off-kapital eller som vill spara ihop till ett startkapital för att förverkliga en idé. Jag som bor i Tensta, i en ytterstadsförort, ser att arbetslösheten är svår. Det kan vara svårt att få ihop pengar till ett startkapital eller en insats till en lägenhet. Det är de här personerna som skatterna alltid slår mot hårdast, särskilt i ett klimat där det är svårt att få till finansiering.

De pengarna som man suger ut ur stockholmarna och de ideologiska strider som man tar genom återkommunaliseringspolitiken används inte till något särskilt vettigt. Vi har stora välfärdssatsningar i våra budgetar på allianssidan. Ni har i stället slöseri i form av Feministiskt initiativs råd till exempel.

Företagarna i Stockholm har talat och sagt sitt. Vi har sjunkit och ligger nu på plats 96 i hur företagervänliga vi är. Det är tydligt att när de som kanske är den främsta garanten för ett fortsatt välstånd och därmed en fortsatt välfärd, företagarna, flyr vår kommun är det ett hårt slag inte bara på kort sikt utan kanske framför allt på lång sikt. Man kan ju göra som vänstermajoriteten och använda konjunkturen för att genomdriva sin politik, men som vi vet är det så att konjunkturen kommer och går men företagarfientliga reformer består.

Anförande nr 177

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Här fick vi höra ett inlägg om hur vi beskattar stockholmarna och att man inte har råd att betala sin skatt. Då har jag en fråga eftersom vi har den fjärde lägsta skatten i länet av 26 kommuner. Det finns alltså 22 kommuner som har högre skatt i Stockholms län. Bland annat har moderatstyrda Nacka högre skatt trots att de har sänkt skatten. Då är min fråga till dig: Hur ser du på att det finns 22 kommuner som har högre skatt än Stockholm?

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 178

J o a r F o r s s e l l (L): Jag tycker naturligtvis att det är mycket tråkigt. Det är mycket allvarligt att det finns kommuner som har ännu högre skatt än Stockholm. Men faktum kvarstår. Företagarna i Stockholm har sagt sitt. Vi ligger nu på plats 96 i företagervänlighet. Det finns en överhängande risk att företagare börjar fly vår kommun och att våra medborgare flyttar till närliggande kommuner som är bättre än vi när det gäller skatterna.

Jag tror att vi borde kunna vara överens. Socialdemokrater har historiskt sett haft en ganska konstruktiv syn, i alla fall under delar av sin historia, på just företagande. Jag tror att vi kan vara ganska överens om att det är viktigt att också personer i vår ytterstad kan bygga upp ett fuck off-kapital, kan bygga upp ett kapital till en insats i en lägenhet eller kan bygga upp ett kapital för att påbörja sin dröm och bli företagare. Det borde vi kunna vara överens om. Men din politik där du slösar pengar på FI:s råd och tar de pengarna från stockholmarna är destruktiv i det här sammanhanget.

Anförande nr 179

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vet inte om vi ska ta den här diskussionen om insektsprotein igen, men anledningen till att vi inte tillåter detta är ju att det inte är tillåtet i livsmedelslagstiftningen på grund av att det inte är testat i EU som ett godkänt livsmedel. Jag värnar om folkhälsan. Jag vill att saker som folk äter ska vara säkra. Jag undrar vem du tycker ska betala den här testningen för att se om de här insekterna som man vill servera är säkra.

Anförande nr 180

J o a r F o r s s e l l (L): Som jag har konstaterat tidigare i den här talarstolen anser jag att det inte behöver göras några mer tester, då det här livsmedlet redan är tillåtet i andra europeiska länder. Eftersom vi har en inre marknad i EU och det finns ett annat direktiv som reglerar det ska man kunna sälja livsmedel i ett land om man får sälja det i ett annat.

Nu har det som jag varnade för nyss hänt: Företaget som vi har debatterat tidigare har flyttat från vår kommun och i stället etablerat sig i England och Belgien, där man får sälja det här. Jag tänker mig att kundkretsen är ”wellnessbloggare”. De köper sitt insektsprotein ändå, men köper det från andra kommuner ute i Europa, och då är det de som får de här skatteintäkterna i stället. Tyvärr har alltså den politik vi har med onödiga krav lett till att företag flytt vår kommun.

Anförande nr 181

B j ö r n L j u n g (L): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Bosse Ringholm sade här i talarstolen att vi minsann borde läsa varje stavelse i revisionsrapporten. Det kan jag erkänna att jag inte har gjort. Jag kan erkänna att jag inte heller har läst

Yttranden 2001-02-19

varenda stavelse i årsredovisningen. Det är ganska knepigt att göra det med den tid en fritidspolitiker har.

Men det finns ett par saker som bekymrar mig. Jag vill inte låta negativ och vara någon sorts oppositionspolitiker som bara står och gnäller, som Torun sade här, men det är lite grann vår uppgift att tala om hur fel ni har och hur rätt allt hade varit om vi hade styrt. Det ligger i sakens natur. Det finns ett par saker som jag har lite bekymmer med i majoritetens årsredovisning och i er retorik.

Den ena grejen är att ni talar om billiga hyresrätter. Billiga hyresrätter byggs nu i söderort, får vi se rubriker om i våra utmärkta lokalmedier. Billiga hyresrätter kommer att lösa bostadsbristen. Nu kommer Stockholmshusen. Men det där går inte riktigt ihop, för de här billiga hyresrätterna finns inte, och Stockholmshusen kommer inte att få låg hyra. Man kan ändå någonstans vara överens om att det är på det här sättet, men ändå fortsätter ni. Då börjar jag tro att det här är sådant som ni verkligen vill att folk ska tro, fast ni själva vet att det inte är sant. Det är den första grej som jag tycker är väldigt allvarlig.

Den andra grejen är att jag så himla gärna vill att ni ska lyckas. Framför allt vill jag så himla gärna att vi ska lyckas i Stockholmshem att nå våra bostadsmål. Men vi gör inte det. Hela den här tillväxten som Karin Wanngård talar väl om, som vi alla vill ha och som vi tycker är positiv – det tycker till och med Miljöpartiet de gröna nu för tiden, och Vänstern också ibland – kräver faktiskt att vi lyckas med de här bostadsmålen. Och det hjälper inte att man säger att vi aldrig har delat ut så mycket markanvisningar som vi gör nu. Det går inte att bo i en markanvisning, är en devis som vi har använt tidigare. Då måste man upp till bevis.

När det gäller arbetet med att komma från en markanvisning till detaljplaner och så vidare är det ett väldigt gammaldags arbetssätt som används. Man tycker fortfarande att det är rimligt att arbeta så inom stadsbyggnadskontoret, som leds av Roger Mogert. Det går ut på att man inte ska ta hjälp av byggherreplaner och inte ska ta hjälp av utomstående konsulter. Då tar saker och ting längre tid i stället. Det tycker man är bättre.

Anförande nr 182

Borgarrådet L i v h (V): Björn! Jag vill svara på det här om Stockholmshusen. Jag tycker att vi ska ha en väldigt seriös diskussion om detta. Både du och jag och alla andra som sysslar med bostadsfrågor vet hur marknaden ser ut. Den är jättesvår i Stockholm. Om man ska ha in anbud får man ofta anbud som är mycket högre än vad som är motiverat. Den situationen befinner vi oss i. I denna svåra situation lyckas vi ändå pressa kostnaderna, Björn, i de här Stockholmshusen. Det tycker jag att man ska vara medveten om. Vi har ambitioner att pressa dem ännu mer. Det vi kan lova och säga är att Stockholmshusen är billigare än annan nyproduktion. Därmed kommer vi att kunna pressa hyrorna. Men både du och jag vet att den marknad som råder i dag i

Yttranden 2001-02-19

Stockholm är jättesvår. Det är faktiskt till och med svårt att få in anbud över huvud taget. Men vi lovar att vi pressar hyrorna allt vad vi kan för de här husen.

Anförande nr 183

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det Ann-Margarethe Livh säger stämmer till stor del, förutom att kalkylerna bygger på lite olika saker, bland annat att Stockholmshusen inte har några parkeringsplatser. Det bör man vara medveten om när man gör de här jämförelserna. Jag önskar att er retorik skulle bli mer sanningsenlig. Billiga hyresrätter kan vi inte bygga. Stockholmshusen kan dock relativt sett kanske få något lägre hyra än andra. Men så säger ni inte. Ni säger: Nu bygger vi billiga hyresrätter. Om inte kutymen var den att jag inte ska nämna Sebastian Wiklund nu skulle jag säga att han uttalade sig så sent som häromdagen i lokalmedierna om detta. Nu kommer de billiga hyresrätterna, sade han. Men de kommer inte. Och då ska man heller inte säga det. Nu bygger vi hyresrätter, men de blir inte billiga. Det tycker jag att vi ska vara ärliga och säga till våra väljare och stockholmare.

Anförande nr 184

Borgarrådet M o g e r t (S): Du säger att oppositionens roll är att kritisera, Björn Ljung. Jag tycker att du har rätt i det. Det är viktigt, och det menar jag på allvar. Men ändå: Om du inte har läst revisionsrapporten, inte har läst årsredovisningen och inte heller har läst Bibeln, vilket vi slog fast här tidigare, hade du väl ändå kunnat läsa statistiken för bostadsbyggandet i Stockholm? Den visar nämligen en hel del positiva saker. Vi slår inte bara rekord när det gäller markanvisningar, start-pm och antagna och godkända detaljplaner. Precis som du säger kan man inte bo i en markanvisning. Man kan inte bo i ett start-pm heller, även om de är lite luftigare. Vi slår faktiskt också rekord när det gäller byggstarter. Vi har ökat antalet byggstarter till i år med 50 procent sedan 2014. Det gör att vi nu ligger 25 procent över den genomsnittliga miljonprogramstakten när det gäller faktiska byggstarter. Det som har hänt i Stockholm är någonting stort och historiskt.

Anförande nr 185

Björn Ljung (L): Just det! Och precis som jag sade bygger ni inte stad, utan har ett bostadsmål som ska följas till varje pris. Då glömmer ni allt annat – det som handlar om hur man ska bygga och vad man ska bygga. Ni glömmer skolor, förskolor, idrott och äldreomsorg, för det är bostadssiffrorna ni bryr er om. Och inte ens dem klarar ni. Detaljplanerna står på kö. Så är det. Du hänvisar till storskaliga byggnadsmål och hur man gjorde på 60-talet. Det är väldigt oroande att det är det ni ser som de stora förebilderna.

Angående de mål som inte nås i Stockholmshem, ett bolag där ni har ordförandeposten, kan jag säga: Vi gör vad vi kan, men det går inte. Era mål går inte att nå. Du

Yttranden 2001-02-19

ska inte säga att det går, för i så fall har du inte detaljkännedomen, Roger Mogert. Du kan stå hur mycket du vill och säga: Vi bygger minsann, och vi får fram detaljplaner! Det är fortfarande på det sättet att ni bygger bostäder men inte bygger stad. Där är du svaret skyldig.

Anförande nr 186

J o e l L a u r é n (M): Ordförande! Ledamöter! Som varje år när vi sammanfattar årsredovisningen finns det vissa glädjeämnen och en del mörka moln och kvarstående utmaningar. Men eftersom jag är positivt lagd skulle jag vilja börja med att välja glädjen.

Det första glädjeämnet är att det byggs en hel del bostäder här i staden. Det finns en framåtanda hos många partier i den här salen, och det har fått genomslag också i bostadsbyggandet. Även om vi moderater gärna ser högre målsättningar och högre ambitioner är det väldigt bra att flera av de nuvarande byggmålen uppnås och att vissa till och med överträffas. Takten i bostadsbyggandet har växlats upp rejält det senaste decenniet, och det är flera partier i den här salen som jag tycker kan sträcka på sig för att ha bidragit till det. Däremot ser vi samtidigt att den nuvarande bostadsbyggnadstakten inte räcker till för att möta bostadsbristen och den stora inflyttning till Stockholm som nu sker. Vi moderater tar vårt ansvar och har lagt fram konkreta förslag på platser för runt 30 000 nya bostäder.

Men för att skifta från glädjeämnen till utmaningar finns det en aspekt av bostadsbristen som har lyfts fram lite för lite i den här debatten. År 2017 är studentbostadens år. Var tredje ung person mellan 18 och 30 år saknar enligt Sifo eget boende. Var femte uppger att svårigheterna att få tag i en bostad har hindrat deras studier eller jobb. Studentbostadsbristen är ett problem som har varit akut i flera år och som visar att bostadsbristens konsekvenser främst slår mot unga och studenter. Det är unga som tvingas bo kvar hemma när de egentligen vill kunna starta sina egna liv i en egen bostad. Det är studenter som alltför ofta behöver välja utbildning efter bostad snarare än betyg för att det är för svårt att få tag i en studentbostad.

Det enskilt viktigaste mål som staden har satt upp de senaste åren rörande studentbostäder är att leverera 4 000 studentbostäder från år 2013 fram till studentbostadens år 2017. När 2016 summeras ser vi tyvärr att staden inte ens når upp till hälften av årsmålet för färdigställda studentbostäder. 624 har färdigställts, jämfört med målet på 1 300. Konsekvensen av det är att det övergripande målet för byggande av studentbostäder ser ut att missas. Det står på myndighetssvenska i årsredovisningen att det kommer att vara en stor utmaning att nå målet och att de 4 000 studentbostäderna kommer att kunna vara klara först under 2018. Det är ett misslyckande att staden ser ut att missa det här, för det har varit det mest prioriterade målet under de senaste åren. Vi har tagit vårt ansvar och lagt fram förslag om snabbare processer, förslag på platser för fler bostäder och förslag om blandning mellan studenter och nyanlända i modulbostäderna som man nu ska bygga upp.

Yttranden 2001-02-19

Även om det finns en del glädjeämnen i årsredovisningen är det här – studentbostadens år till ära – ett särskilt betydelsefullt misslyckande för staden i år, och tyvärr är det Stockholms studenter som får bära konsekvenserna av det.

Anförande nr 187

Borgarrådet M o g e r t (S): Tack för ett bra inlägg, Joel Laurén! Jag tycker att det är bra att du tar upp att det har hänt saker långsiktigt i staden också. Det har varit en rörelse från att vi för 20 år sedan sade att staden var färdigbyggd till att vi nu är överens om att man ska bygga mycket. Jag tycker att det är värdefullt för staden.

När det sedan gäller studentbostäderna vet du också, eftersom du sitter i stadsbyggnadsnämnden, att det ligger en hel del, för att inte säga en väldigt stor del, för byggstart 2017. Bland annat ligger det stora projektet i Spånga, som enskilt innehåller 1 100 studentlägenheter som är på gång. Om man uttrycker sig försiktigt ser det alltså väldigt bra ut för 2017. Det är väldigt många projekt som är startklara och direkt kan gå igång. Det gör att vi har ganska goda skäl att tro att vi kommer att klara de där målen också.

Anförande nr 188

J o e l L a u r é n (M): Det är positivt att det ligger mycket bostäder i plan, absolut. Det har mycket att göra med de 9 000 studentbostäder som vi fattade beslut om under förra mandatperioden. Tyvärr står det nu i årsredovisningen att man inte når det här viktiga målet i år, som är studentbostadens år – att bygga 4 000 bostäder mellan 2013 och 2017. Nu står det att det är en stor utmaning att kunna nå dit, men förhoppningsvis kan man väl uppnå det. Om man inte gör det skulle det vara ett misslyckande. Jag hoppas att man då kan samla alla goda krafter för att försöka nå i hamn med det målet i alla fall.

Anförande nr 189

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande och kommunfullmäktige! Vi hörde precis föregående talare prata om glädjeämnen som man kan sträcka lite på sig för. Jag tänkte att jag skulle fortsätta att prata om glädjeämnen och sträcka på mig lite. Nu gäller det jämställdhetsintegreringen och stadens långsiktiga och systematiska arbete för jämställdhet.

Det är lätt att känna på sig att det behöver göras saker för jämställdheten, men det behövs ett gediget arbete för att komma åt den faktiska ojämställdheten. Då behöver man också börja räkna, och det har vi ju gjort. Det har tagits fram checklistor och konsuppdelad statistik. Man har tittat på vilka som gör sig hörda i medborgardialoger. Nämnderna har tagit fram handlingsplaner. Man har tittat på verksamhetsstöd och föreningsbidrag. Forskollärare har utbildats i normkritik och genuspedagogik. Socialnämnden tittar på vilka insatser som går till kvinnor och vilka som går till män,

Yttranden 2001-02-19

och det går att börja göra analyser av hur man egentligen gör bedömningar och framför allt av om man behöver göra någonting annorlunda.

Jag är väldigt glad över att vi har tagit det här helhetsgreppet. Det här är inte någonting som är klart. Jag ska inte stå här och påstå att allt har förändrats på två år. Men det har påbörjats ett väldigt stort och systematiskt arbete för att jämställdhetsintegrera, för att budgeten ska bli jämställd och för att vi ska se till att kvinnor och män får lika stor andel av resurserna i den här staden. Det är jag otroligt stolt över, för då kan man göra analyser och komma fram till vad man behöver ändra. Mycket av det här arbetet är som sagt påbörjat, men mycket kvarstår. Jag vill passa på att lyfta fram att vi har kommit en väldigt bra bit på väg.

Anförande nr 190

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Anna Rantala Bonnier! Du talar mycket om statistik, handlingsplaner och så vidare. Men, handen på hjärtat, hur tycker du egentligen att jämställdhetsarbetet går, till exempel ute i våra förorter? Tycker du att det går framåt eller bakåt?

Anförande nr 191

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Som jag lyfte fram gör vi jättestora satsningar på jämställdhetsområdet. Det handlar i mycket om att stärka till exempel föreningsstödet till kvinnoorganisationer, bland annat i ytterstaden. Vi satsar på de kvinnor som står längst från arbetsmarknaden. Vi har tillfört stöd till kvinnojourerna. Vi satsar på att också titta på hur resurserna fördelas mellan kvinnor och män, som jag sade. Vill man komma någonstans är det där man måste satsa. Mig veterligen har ni ingen politik kring jämställdhet över huvud taget.

Anförande nr 192

B ö r j e H ä g g m a n (M): Fru ordförande! Ledamöter! En sak som inte har fungerat utan har lämnats utan uppmärksamhet är tyvärr Pulss. Branschrådet Pulss – privata utförare inom LSS – startades 2009 av Alliansen och drevs sedan framgångsrikt vidare av Ewa Samuelsson från Kristdemokraterna. Samarbetet fungerade utmärkt fram till 2014, då majoriteten avbröt samarbetet. Fram till dess träffade ansvarigt borgarråd branschrådet med jämna mellanrum i Stadshuset.

Ett bra upphandlingsförfarande är av största vikt för att stadens medborgare ska kunna få tjänster som präglas av kvalitet och effektivitet till bra pris. Det är en fråga om omsorg för medborgarna och respekt för våra skattepengar. I det arbetet har branschrådet Pulss en viktig roll att spela.

Förra veckan var jag på styrelsemöte hos Pulss. Då fick jag veta att man utan framgång sedan 2014 sökt Stadshuset för att fortsätta samarbetet, hittills dock utan framgång. Pulss säger att man möts av tystnad. Under tiden har staden gjort

Yttranden 2001-02-19

upphandlingar som varit till skada både för staden och för brukarna. Ett exempel på en misslyckad upphandling som man tog upp är avtalet med Samtrans, som har fungerat så dåligt att det borde ha sagts upp. I stället har staden lappat och lagat i avtalet och till och med utökat det. Som resultat har vi nu olika utförare i olika stadsdelar, och det hela fungerar mycket dåligt för både staden och brukarna. Man berättar att branschrådet ersatts av ett digitalforum av informationskaraktär.

Pulss saknar en diskussion, som de vill ska handla om kommande avtalsnivåer. Givetvis vill de också berätta om hur arbetet fungerar i deras verklighet. Med tanke på det svar som de fått, att ingen har tid att träffa dem förrän nu till hösten, känner de stor oro. Till hösten har det alltså gått tre år sedan diskussion senast fördes med branschrådet.

Nära samarbete och fortlöpande dialog med branschorganisationer borde eftersträvas av oss alla. De har kontakt med de privata utförarna, är kunniga på området och kan hjälpa till med gemensamma och övergripande frågeställningar. Att på ett konstruktivt sätt ta in synpunkter gällande upphandlingar borde ligga i stadens intresse.

Min fråga till Åsa Lindhagen är: Vill du återuppta samarbetet med Pulss?

Anförande nr 193

B o S u n d i n (M): Ordförande och fullmäktige! Det är sent på kvällen, så jag tänker inte återupprepa det som väldigt många har sagt. Det finns mycket kritik att peka på som den rödgröna majoriteten gärna glömmer bort. Några saker vill jag ändå ta upp.

Trygghetsfrågorna är något som är väsentligt. Därför är det väldigt tråkigt att man låter staden bli så delad. Ytterstaden lämnar man; den får vara otrygg. Vi har tidigare nämnt polisstationen i Rinkeby som en symbol för ert misslyckande när det gäller tryggheten. Det fanns färdiga planer redan när ni tog över för att bygga och installera en ny polisstation i Rinkeby. De beslutet togs 2013 och 2014. Ni har förhalat det här år efter år. Det senaste budet – jag ska inte säga det sista – är tyvärr 2019.

När det gäller ytterstaden vill man också befrämja mångfald och mer jobb. Då är det väldigt bra att flytta ut förvaltningar och bolag till ytterstaden, ett arbete som vi startade under allianstiden och som vi genomförde i en mängd fall. Ni har stoppat allt detta. Varför? Vill ni bara värna om innerstaden?

När det gäller arbetsmarknaden vill jag framhålla någonting som vi bedrev för att få in unga på arbetsmarknaden. Det gällde sommarjobb. Det fanns nästan ingenting när vi tog över 2006, men vi efterlämnade väldigt mycket i ytterstaden, speciellt i Järva och på södra sidan. I år är det för första gången på väldigt länge bara hälften av dem som söker som kommer att få de här sommarjobben. Det blir tyvärr ett lotteri.

Yttranden 2001-02-19

När vi sedan kommer in på ekonomi vet vi att det lånas massor med pengar varje månad. Det går till investeringar, sägs det. Ja, det kanske det gör. Men tyvärr blir det inte mer verksamhet. Som exempel kan vi ta idrotten, som jag är involverad i. Det finns en så kallad idrottsmiljard. Problemet är bara att den miljard som påstås gå till mer anläggningar äts upp av kostnadsökningar. Hittills är det faktiskt 600 miljoner som har gått till detta. Man kan jämföra med vad vi levererade vad gäller anläggningar under vår tid. Det har inte blivit fler under den här mandatperioden, även om man har hög svansföring med den så kallade idrottsmiljarden. Allt försvinner tyvärr i ett svart hål. Det vill vi ändra på. Vi vill använda pengarna till att göra nya anläggningar och mer anläggningar, för det råder en stor anläggningsbrist i Stockholm.

Anförande nr 194

Salar Rashid (S): Jag tycker tvärtom. Jag tycker att det var ni som hade väldigt hög svansföring under de åtta år då ni styrde. Resultaten har dock alltid visat att de inte är på er sida. Man kan titta på arbetslösheten, ungdomsarbetslösheten och utförsäljningen av centrumföretagen – Boulton är någonting vi ännu inte glömmer i den här salen. Kolla på våra nuvarande resultat och jämför med hur det var under de åtta år då ni styrde! Arbetslösheten bland ungdomarna sjunker. Allt fler människor kommer till jobb. Stockholmsjobben har bidragit till att fler människor kommer från ekonomiskt bistånd till egen försörjning. Då är min fråga: På vilket sätt har du värvat om ytterstaden?

Anförande nr 195

Bosundin (M): Jag har bara en minut på mig, så jag kan inte redogöra för alla de satsningar vi gjorde, men jag kan ta några. När det gäller arbetslösheten var det så att vi hade den största finanskrisen sedan 30-talet 2008–2009. Trots detta skapade vi i Sverige, inklusive Stockholm, som var en stor del, över 300 000 jobb, varav hälften i Stockholms stad. Nu är det fortfarande högkonjunktur för femte året i rad. När det gäller unga i arbete gjorde vi mycket. Ungdomsarbetslösheten sjönk under vår tid. Den fortsätter att sjunka – vilket är väldigt bra – tack vare bland annat högkonjunkturen.

Anförande nr 196

Borgarrådet Livh (V): Fru ordförande! Med risk för att bli oerhört tjugig ska jag dementera detta med polishuset en gång till. Eftersom ni hela tiden påstår att ni var med och planerade det har jag nämligen kollat det. Det är så här: Det här ärendet har inte varit uppe i bolagsledningen förrän inriktningsbeslutet kom den 25 augusti 2015. Innan dess fanns ingenting om polishuset. Vi har tagit tag i det. Det är en jättesvår fråga. Det är en svår upphandling, eftersom det är högt säkerhetsklassat. Men vi kommer att se till att det finns ett polishus i Rinkeby. Därmed tycker jag att den diskussionen kan vara avklarad. Vi kommer att se till att det finns där, och vi kommer att vara väldigt glada när det står där.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 197

B o S u n d i n (M): Det sista kan jag hålla med om. Vi planerade detta med ett polishus i Rinkeby. Vi kommer också att vara väldigt glada när det är klart. Problemet är bara att det har tagit så lång tid. När du pratar om att det var först 2015 som den första planen fanns i bolaget antar jag att det gäller Familjebostäder. Men det finns två sidor av myntet. Familjebostäder ska bygga och renovera dessa fastigheter. Men det finns också en regering med samma majoritet som här i staden, och den har låtit Polismyndigheten falla fritt. Det kanske är där beslutsångesten finns, liksom orsaken till att ingenting händer när det gäller detta.

Anförande nr 198

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Nu är alla trötta! Jag vill gärna kommentera målen som satts upp men inte uppfyllts i årsredovisningen. Inom arbetsmarknadsnämnden har man till exempel målet att fler jobbbara ska ha trygga anställningar och försörja sig själva. Nämnden bedömer målet som helt uppfyllt, trots att andelen ungdomar som erbjuds jobb, utbildning eller praktik inom tidsfristen 90 dagar bara är 65 procent och inte de 100 procent som fullmäktige hade satt som mål. Resultatet blev alltså 35 procent från måluppfyllelse. Det är en stor avvikelse. Det finns säkert förklaringar till varför man inte uppnådde målet, men att jag särskilt tar upp det här beror givetvis på att målet faktiskt är ert vallöfte från år 2014. Det var ett löfte om en 90-dagarsgaranti. Det skulle ta 90 dagar för ungdomar att få jobb, utbildning eller praktik. Det får anses vara ett dåligt resultat när vallöftet till stora delar inte uppfylls.

Det är intressant att ni under tidigare majoritet i staden hade samma typ av vallöfte, med den lilla nyansen att det då benämndes 100-dagarsgaranti. Den reformen blev också misslyckad. Trots att seriösa bedömare, som Sveriges Kommuner och Landsting, fack och arbetsgivare, dömde ut den garantin som verkninglös kommer ni tillbaka med samma garanti i 2014 års valrörelse. Tidigare erfarenheter var att det gick bättre för ungdomarna i de kommuner som avstod från att införa den garantin än i de kommuner som införde den, apropå målresultatet i bokslutet. Nej, det är betydligt bättre att skapa goda förutsättningar för nya jobb, arbeta betydligt mer med ett förbättrat företagsklimat och tillväxt och sänka skatter för att stimulera tillväxt och nyföretagande ännu mer.

Ett sätt att undgå granskning i en årsredovisning kan ju också vara att låta bli att sätta mål för något av sina vallöften, som ni har gjort med traineejobben, vilka för övrigt också är en del av 90-dagarsgarantin. I Stockholm utlovade majoriteten 600 traineejobb i valrörelsen. Vi har fortfarande inte hört att något av dem finns, två och ett halvt år efter valet. Jag tror att det är tveksamt om vi över huvud taget kommer att få se något sådant jobb den här mandatperioden.

Yttranden 2001-02-19

§ 17 Avfallsplan för Stockholm 2017–2020 (Utl. 2017:67)

Anförande nr 199

Borgarrådet L u h r (MP): Det är kul att diskutera en avfallsplan så här dags, efter den förra debatten på tre och en halv timme. Det kanske inte låter så himla spännande, men det här är en av de planer som kommer att beröra alla stockholmare. Vårt avfall är ju väldigt vardagsnära, och när avfallshanteringen inte funkar märks det direkt. Men att avfallshanteringen sköts bra har också större effekter. I dag konsumerar vi i Sverige som om vi hade 4,2 jordklot. Earth overshoot day, dagen då vi förbrukat alla jordens tillgångar, kommer allt tidigare för varje år. Vi köper saker och använder och slänger dem. Då måste vi ta vara på vårt avfall på ett bra mycket bättre sätt än vad vi gör i dag.

Att kunna använda vårt avfall som resurser blir ännu viktigare i en växande stad. Saker som vi köper måste kunna återanvändas, stöpas om till något annat eller komma till nytta någon annanstans. Vi behöver en hållbar utveckling och en ekonomi som bygger på kretslopp, en cirkulär ekonomi. Detta tänk är någonting som understryks extra i vår nya avfallsplan.

Avfallsplanen utgår från EU:s avfallshierarki, som innebär att man ska förebygga, återanvända, materialåtervinna, energiåtervinna och i sista hand lägga avfall på deponi. Vi ska i den nya avfallsplanen öka vårt fokus på återbruk och se till att farligt avfall samlas in separat. Det måste bli enklare att göra sig av med sitt avfall på ett miljöbra sätt. Vi vill ta över ansvaret för insamling av förpackningar och tidningar för att kunna ge förutsättningar för ett mer lättillgängligt och sammanhållet insamlings-system än i dag.

Vi vill också underlätta för alla som inte har bil. Till exempel kan man nu på Roslagstulls återbruk låna lådcyklar för att lämna grejer. En annan sak som vi satsar extra på redan nu är mobila miljöstationer, som gör det möjligt för fler stockholmare att ta ansvar för sitt farliga avfall. Sedan de första turerna har antalet stopp utökats för varje år för att ge fler invånare chansen att lämna sitt farliga avfall.

Nu har Stockholm Vatten också tagit fram automatiska miljöstationer för farligt avfall, där man kan lämna avfall dygnet runt. I dagsläget finns det tre sådana i en ny innovationssatsning. Sedan starten i juni förra året har den nya avfallsstationen på Södermalm tagit emot 2,87 ton farligt avfall. Det är också ett viktigt system. Vi ska även satsa på textilåtervinning. Vi är med i ett nytt projekt där man gör om trasiga kläder till nytt tyg. Och förra veckan fick jag återvinna Stockholms nya biogasanläggning, där vi gör om trädgårdsavfall till biokol och gräver ned kol i marken.

Vi är alltså på väg. Stadens avfall är stadens resurs. Med Stockholms nya avfallsplan arbetar vi nu vidare för att underlätta en miljömässigt bra resurs- och avfallsanvänd-

Yttranden 2001-02-19

ning för alla Stockholms invånare. Därför yrkar jag bifall till detta förslag till avfallsplan för Stockholm.

Anförande nr 200

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det hade varit lite svårt att ta replik på just det där anförandet.

Det är nu dags att anta en ny avfallsplan. Hade vi bott i Göteborg hade vi kunnat säga att ett sådant här ärende låter riktigt skittråkigt. Men nu är vi politiker i Stockholm, och då är avfall både spännande och utmanande, för i den här frågan är vi faktiskt inte bäst i klassen. Vi har mycket kvar att göra innan vi kan säga att vi är stolta över vår avfallshantering. Avfallsplanen är ett steg på vägen i rätt riktning och en ambitionsökning, men det är endast fråga om 2 procents minskning av avfallet per person till 2020. Det är inte en så överdrivet hög målsättning. Vi hade gärna sett skarpare mål och högre ambitioner på den punkten.

Principen om att det ska vara lätt att göra rätt stannar ofta vid att vara en princip. När vi i Centerpartiet i Stockholm vill att förpackningsinsamlingen ska ske hushållsnära och med kommunen som huvudman är det just för att vi vill att det ska vara lätt att göra rätt. I dag är stockholmarnas tillgång till återvinningsstationer bland de sämsta, så det är inte så konstigt att vi hittar en massa förpackningar i vårt avfall när vi gör våra plockanalyser i staden. Sent omsider verkar nu miljöministern och majoriteten ha landat i frågan, men det finns risk för att det kommer att ta ytterligare lång tid innan vi får till det här kommunala huvudansvaret för förpackningarna.

En stor del av utmaningen gäller matavfallet. Majoriteten har strukit det tidigare målet om 50 procents insamling till 2018. Den konspiratoriskt lagda skulle kunna tänka sig att man gör det här för att slippa en svekdebatt i valrörelsen. Jag kanske inte sade det, eller så gjorde jag det. År 2015 samlade vi in 16 procent av matavfallet, och år 2016 samlade vi in 18 procent av matavfallet. Det är en liten ökning, men utvecklingen går alldeles för långsamt. Ser vi till den långsiktiga utmaningen, att få 70 procents insamling till 2020, har vi väldigt mycket kvar, och det är mycket som tyder på att vi inte kommer att klara att nå det målet.

Men frågan är faktiskt i vilken utsträckning man anser att det här är en samhällsviktig funktion. Vad gäller till exempel bostadsbyggandet i staden tillsätter man generaler och gör allting för att påskynda arbetet. Men när det gäller den här sorteringsanläggningen för de gröna påsarna, Optibagsystemet, mal kommunens kvarnar riktigt långsamt. Jag hade hoppats på mer från majoriteten i den här frågan. Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 201

Borgarrådet L u h r (MP): Ja, det går alldeles för långsamt med matavfallsinsamlingen, trots att vi vidtar jättemycket åtgärder just nu. Vi har ett helt paket med

Yttranden 2001-02-19

åtgärder för att öka matavfallsinsamlingen. Jag hoppas att vi kommer att se resultat av det alldeles snart. Sopsorteringsanläggningen för matavfall tog vi beslut om i höstas, så den är på rull.

Men sedan undrar jag lite om det här med att ta över ansvaret från förpacknings- och tidningsindustrin. Där har ju Centerpartiet suttit och blockat på nationell nivå. Vi pratar väldigt mycket om att vi ska trycka på vår del av regeringen, men hur är det – trycker ni på er del i den nationella församlingen?

Anförande nr 202

J o n a s N a d d e b o (C): Vi i Centerpartiet i Stockholm lyckades väl inte heller riktigt påverka vår del av regeringen när vårt parti satt där, men ens fel gör ju inte den andres rätt. Nu är det ni som sitter i beslutande ställning i både staden och regeringen, så det skulle väl kunna gå ännu bättre om Miljöpartiet är mer lyckosamt än Centerpartiet.

Jag ser också att vi behöver fatta de här besluten. Vi behöver få ordning på sorteringen. Vi har fattat beslutet, men ser vi till 2020-målet tror jag att det är osannolikt att vi ska komma upp i 70 procent, så jag tycker att vi fortfarande har mer att göra på den punkten.

Anförande nr 203

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag blir lite förvånad av två anledningar, Jonas Naddebo. För det första yrkar du bifall till den reservation ni lämnat i kommunstyrelsen. Varför har ni inte reserverat er tidigare i processen? Beslutet har ju varit uppe i avfallsnämnden två gånger. Då har det inte varit några reservationer alls från de borgerliga politikerna. Varför då komma nu i sista stund med en reservation?

För det andra är det där som du säger om 2 procent felaktigt. Ni har bara kopierat något som en remissinstans skrivit. Detta förtydligas av bolaget i materialet. Det utgår från en prognostiserad mängd till år 2000. Det innebär faktiskt en minskning med drygt 5 procent och inte 2 procent, som du påstår och som ni påstår i ert yttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 204

J o n a s N a d d e b o (C): Om du är nöjd med 5 procent må det väl vara hänt, om det nu är 5 procent och inte 2 procent. Jag tycker att både en minskning med 2 procent och en minskning med 5 procent är dåligt. Det är inte tillräckligt ambitiöst.

Exakt varför vi inte har reserverat oss i bolagsstyrelsen kanske inte jag som fritidspolitiker kan ta ansvar för, men jag vet att vi har reserverat oss i miljö- och hälsoskyddsämnden och drivit på för en mycket mer kraftfull avfallsinsamling i staden.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 205

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Borgarrådet inleder sina synpunkter med en liten kulturhistorisk tillbakablick. Hon citerar renhållningsdirektören Karl Tingsten, den mer kände Herbert Tingstens far. Om jag så här sent på kvällen får bygga på lite på kulturhistorien vill jag nämna att hanteringen vid Lövsta och andra platser gav upphov till en omfattande växthus- och trädgårdsnäring i Hässelbyområdet. Det var på den tiden innan man började få tomater från Spanien. Orsaken var helt enkelt den lätt överkomliga hästskiten, som spelade sin roll för odlingarna. Vi kan också säga att vår gamle finansminister Gunnar Sträng började sin bana som trädgårdsdräng i de här räjongerna. Det finns alltså mycket kulturhistoria bakom, och det är även framåtblickande, i likhet med vad Karl Tingsten gav uttryck för.

Vi talar alltså här om ett strategidokument. Allt behöver inte vara spikat i detalj. Men vi är överens om mycket. Avfallet ska minimeras. Det ska återanvändas. Vissa saker ska återvinnas. Man kan tänka sig energiutvinning i värmekraftverk. Allra sist, som det sämsta, tillämpas trygg deponering. Men hur ska det gå till i praktiken, åtminstone för oss vanliga konsumenter? De här frågorna måste konkretiseras i avfallsplanen.

Jag får väl rikta frågorna till borgarrådet Luhr: Hur ska det se ut med källsorteringen i bostadsfastigheterna? Nu tycks det mest hänga ihop med fastighetsägarens syn på saken och var man bor i staden. En del har särskilda rum för grovsopor. En del har kvar sina sopnedkast. En del får gå ut på gården till sopkärnen, där det ibland finns olikfärgade kärl, ibland inte finns det. Det är många frågor. Sedan får de flesta gå till containrarna, som många gånger finns vid gathörnen och ofta är överfulla, med sina flaskor och tidningar. Hur är det med avfallskvarnarna? Är de tillåtna? Får man använda dem? Hur ser man på sopsugar? En annan viktig fråga rör textilier. Det har konstaterats att vi i Sverige har en låg grad av insamling och återanvändning av textilier. Detta måste ökas. Men hur ska det gå till?

Reservationen från Moderaterna och Liberalerna innehåller en del av de anmärkningar och frågor som jag nämnt. Därför, fru ordförande, yrkar jag bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation.

Anförande nr 206

Borgarrådet L u h r (MP): Det var väldigt mycket frågor. Jag ska försöka svara på några av dem.

Hur ska det gå till? Jag tog några exempel i min introduktion. Vi tror att det kommer att behövas en massa olika system. Fastighetsnära insamling är någonting som många hyresgäster och bostadsrättsägare vill ha. Om vi kan ta över hanteringen från FTI och ta en del av de pengar som går in när man köper en förpackning skulle vi också kunna sponsra ombyggnader av vissa fastighetsnära system. Vi bygger också den här

Yttranden 2001-02-19

anläggningen för matavfall, så den gröna påsen kommer att bli ett system i vissa bostäder.

Som jag sade tidigare satsar vi nu också väldigt mycket på mobil insamling. Vi har ett popup-återbruk som åker runt i staden. Där kan man både återbruka och lämna tillbaka saker. Vi har några mobila återvinningsstationer. Vi har insamling för farligt avfall som också är mobil. Tanken är ju att återvinningen ska komma till dig i stället för att du kommer till återvinningen, samtidigt som vi har kvar några av de här stationerna där man lämnar både textil och annat.

Anförande nr 207

P e r O s s m e r (SD): Jag är glad att du kom upp och tog replik. Det var det jag ville med mina frågor. Jag har väl ingenting emot dina ambitioner. Men det verkar som att du menar att det där är på gång. Jag som bor i Vasastan har inte sett ett dugg av det. Men det kanske kommer.

Jag vill ändå återknyta till den kanske viktigaste frågan, nämligen hur viktigt det är att vi får en återinsamling av textilier. Vissa textilier går ju till utlandet direkt. Man kan naturligtvis använda materialet på något annat sätt. Det är viktigt med textilier. Vi vet vilken enorm vattenförbrukning som krävs till exempel när det gäller bomull. Det är kanske 1 000 liter per kilo bomull eller något sådant.

Men jag får väl önska dig lycka till med dina visioner. De är inte så konkreta här i avfallsplanen, inte när det gäller konsumenter i alla fall.

Anförande nr 208

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Jag är bara ersättare, och jag fick veta i sista stund att jag skulle tjänstgöra. Då antog jag att den här avfallsplanen skulle antas utan problem och utan protester från oppositionen. Varför antog jag då det? Jo, när det här ärendet har varit uppe i avfallsnämnden har det inte funnits några delade meningar, utan alla närvarande från de borgerliga partierna har röstat för majoritetens förslag. Ändå har ärendet varit uppe två gånger, både i september och december 2016. Jag har granskat protokollen, och det finns noll förslag och noll SU:n från den borgerliga oppositionen. Jag antar att det är korrekt eftersom det är Per Ankersjö som själv har justerat protokollet.

Nu när det här kommer upp med en reservation i kommunstyrelsen blir man lite förvånad. Min partiledare Jonas Sjöstedt brukar beskriva de borgerliga partierna med Monty Python-sketchen *No sense of direction*. När startskottet går springer alla 100 meter åt olika håll. Det här tyder väl på att min partiledare har rätt. Man undrar vem man ska lyssna på – är det Per Ankersjö, som uppenbarligen är ganska nöjd, eller är det Karin Ernlund, som är missnöjd? Jag har också samma fråga till både Cecilia Brinck och Lotta Edholm, som uppenbarligen är nöjda i kommunstyrelsen. De som sitter i avfallsnämnden har inte haft några synpunkter.

Yttranden 2001-02-19

Jag har också försökt att förstå vad som ligger i kritiken när ni säger att ambitionerna är för låga. Precis som jag var inne på i replikskiftet har ni tagit fasta på ett remissytt-rande och bara kopierat synpunkten. Men vi förtydligar att det handlar om en minskning med 5 procent av avfallsmängden, inte 2 procent, som anges i remissytt-randet. Om nu det här anses vara låga ambitioner kan jag säga att det i den förra avfallsplanen inte ens fanns en siffra på hur stor minskningen skulle vara. Det är ett steg framåt att vi faktiskt anger det i procent.

Återigen: Vilka borgerliga politiker ska man lyssna på? Är det avfallsnämndens ledamöter eller kommunstyrelsens ledamöter? Förtydliga också gärna vad kritiken består i!

Anförande nr 209

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Efter det här inlägget blir man lite fundersam på om du är osäker på var politiken drivs i Stockholms stad, Tobias Johansson. Att man i en bolagsstyrelse som måste följa bolagsordningen inte reserverar sig i vissa ärenden må ju vara hänt. Jag tror att politikerna på vänstersidan har agerat på samma sätt tidigare. Att du inte känner till att politiken beslutas i kommunfullmäktige och att det är det som vi säger i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige som gäller är väldigt underligt, får jag säga. Jag tycker inte att det är någon konstig ordning. Det är en generell ordning som vi alltid har – vi driver politiken i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige. Jag tycker inte att det är något konstigt alls.

Att du har hakat upp dig på den här procentsatsen känns också lite som något slags petimäterargumenterande. Ja, det är klart att det är skillnad på 2 och 5 procent. Det är säkert en stor skillnad. Men vilken är din vision? Är du nöjd med avfallsplanen?

Anförande nr 210

T o b i a s J o h a n s s o n (V): För det första är det inte bolagsstyrelsen som har tagit det här utan avfallsnämnden. Där kan man absolut säga sin åsikt som politiker. Man behöver alltså inte följa bolagsordningen. Det problemet har inte funnits för er, utan ni hade kunnat tala om detta. Ni hade åtminstone kunnat skriva ett SU.

För det andra tycker jag att det är en väldigt stor skillnad mellan 5 och 2 procent. I den förra avfallsplanen hade ni ingen procentsats alls. Jag tycker att det här är en bra avfallsplan. Det är ett stort steg framåt. Jag är nöjd och tycker att ni ska rösta för planen.

Anförande nr 211

E l l i n o r R i n d e v a l l (S): Ordförande! Det blev en ganska bra övergång från Tobias till mig, för jag tänkte hänvisa tillbaka till vad Karin Wanngård sade i det tidigare ärendet: stolt men inte nöjd. Jag tycker att det gäller här med. Stockholm har

Yttranden 2001-02-19

ett högt anseende i miljöfrågor, både nationellt och internationellt. Det ska vi såklart vara stolta över, men vi ligger efter i avfallsfrågorna. För att vi ska göra framsteg på det här området behövs det krafttag och tydliga politiska ambitioner.

Den nya avfallsplanen är en viktig faktor för att vi ska få till en gemensam avfallshandling. Den är ett strategiskt redskap. Det är fyra mål i planen. Det första och det andra handlar om att minska och ta hand om avfallet och om att handeringen ska anpassas till människan samt bli en självklar del av den fysiska planeringen i staden. För mig är det tydligt att vi inte kommer att nå de första målen utan en strategisk planering, där avfallshanderingen anpassas till dem som bor här. Att kasta sopor får inte pressas in i livspusslet. Det ska vara lätt och fungera naturligt i vardagen. En enklare avfallshandling blir också miljövänligare och ger en enklare vardag för medborgaren och en bättre återvinning i staden. Därför är den här planen viktig. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 212

M a l i n E r i c s o n (FI): Många här har säkert sett den där filmen från 60-talet som delas i sociala medier då och då, ofta tillsammans med förskräckta utropsemojer, om hur båtfolket ska hantera skräpet i skärgården. Sänk det i sjön, är budskapet, med instruktioner som visar hur man knyter ihop paket och så vidare. Den som inte har sett filmen kan söka på ”Sjövett 1964”. Det är en instruktionsfilm från Sveriges Television.

När jag var liten på 70-talet och 80-talet bodde jag i skärgården på somrarna. En äldre granne som hette farbror Oskar gick enligt gammalt ut på bryggnocken och slängde avfallet i sjön, direkt från avfallshinken, på mindre än en meter djupt vatten. Ur syn, ur sinn!

Vi har kommit en bra bit sedan dess, både när det handlar om att konservburkar inte hör hemma i naturen och när det gäller hur vi ska ta hand om det avfall vi samlar in. Framför allt har vi börjat tänka på att sluta producera avfall, och det är nog den i särklass viktigaste delen ur ett större miljöperspektiv.

Ett viktigt område är att öka mängden matavfall som går till biologisk behandling i Stockholm till 70 procent till 2020. Det är ett område där staden ligger efter, och det är ett högt satt mål. Det krävs att stadens invånare lär sig att tänka om när det gäller vad som hamnar i sophinken och vad som sorteras ut. Det kan ta ett tag innan alla är med på tåget, eller i alla fall de flesta. Men detta är också någonting som många efterfrågar.

Den här reviderade avfallsplanen, som vi ska ta beslut om nu, är en viktig del av stadens miljöarbete. Den ska bidra till att staden uppnår både nationella miljökvalitetsmål och det miljöprogram som fullmäktige antog för nästan på dagen ett år sedan, den 4 april. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 213

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter och stockholmare! Det här är något som jag har varit uppe och pratat om tidigare, bland annat i budgetdebatten. Den här avfallsplanen är i stora drag bra och i alla drag viktig. Men i vissa delar är ambitionerna för låga. Målet om att samla in 70 procent av allt matavfall till 2020 är bra, men vi kommer inte att nå det målet med den här återvinningstakten. Det är många hushåll vi pratar om. I ingen av de fastigheter som jag har bott i de senaste åren har det här ens varit uppe för diskussion i styrelsen. Vi har bråttom.

Jag ska inte dra ut på debatten på riktigt, så jag stryker ett stycke ur mitt anförande.

Vi behöver öka insamlingstakten. Vi behöver både öka takten på den befintliga insamlingen och hitta på nya sätt att samla in. Den fastighetsnära insamlingen är jättebra, men öka takten! Det är också viktigt för oss att minska volymen avfall. Vi saknar en tydlighet i planen om hur man ska klara det.

Vi har också riktat välgrundad kritik mot regeringen i reservationen. Jag förstår att ni inte kan påverka regeringen här i kväll med besluten, men snälla, gör vad ni kan för att påverka regeringen, för den politik som den driver nu leder inte åt rätt håll!

Därmed yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 214

L a r s S v ä r d (M): Fru ordförande! Ledamöter! Tobias Johansson! Vi hade diskussioner i avfallsnämnden, Per Ankersjö och jag. Vi kom fram till att inte lägga något särskilt uttalande inför det mötet. Men efter att därefter ha haft en dialog med mina partivänner har jag kommit fram till att det finns brister. Man lär så länge man lever. Det är ganska enkelt. Därför finns det en reservation i kommunstyrelsen. Det är inte konstigare än så. Jag tänker inte förlänga debatten mer denna kväll, utan jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 215

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande! Det är möjligt att jag är en sopa. Jag har dock inte så mycket mer att tillföra debatten, mer än att yrka bifall till Alliansens gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2001-02-19

§ 18 Justering av köavgifter för Bostadsförmedlingen i Stockholm AB från och med den första maj 2017 (Utl. 2017:68)

Anförande nr 216

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Vi har lämnat ett ersättaryttrande i kommunstyrelsen. Jag vill därför gå upp och säga några ord.

Vi tycker egentligen från Kristdemokraterna att det här är ett dåligt beslut. Att initiera ett ärende för endast 10 kronor i månaden tycker vi blir i det närmaste löjeväckande. I en tid när fler personer än någonsin står i bostadskön och då en stor majoritet inte är i behov av en bostad just nu tycker vi att det blir fel signal att sänka avgiften. Risken är då att man förvärrar problemet och uppmuntrar ännu fler att ställa sig i kön.

Nu har vi lagkrav om självfinansiering i kommunala bolag. Vi har försökt få svar på frågan vad man egentligen menar med det, det vill säga hur stor marginal man kan ha, hur mycket plus man skulle kunna gå med i framtiden och om det så att säga skulle kunna bli olagligt. Men vi har inte riktigt lyckats få svar på de frågorna. Därmed har vi nöjt oss med att lämna ett ersättaryttrande och inte reservera oss. Jag ville ändå få detta sagt.

Anförande nr 217

Salar Rashid (S): Fru ordförande! Ledamöter! Bostadsförmedlingen är som bolag en viktig aktör på bostadsmarknaden i Stockholm, men även för hela regionen. Bolaget är med sin bostadskö och sin verksamhet ett viktigt instrument för att uppnå en rättvis och transparent bostadsmarknad. Allt fler hyresvärdar, såväl privata som kommunala allmännyttiga bolag, i hela regionen har velat använda sig av Bostadsförmedlingen, och antalet förmedlade lägenheter har över tid ökat och ligger nu på ca 12 000 årligen. Det är ett styrkebesked, och det säger mycket om hur stolta vi ska vara över detta välskötta bolag.

Ett annat styrkebesked, som även har föranlett detta ärende, är att allt fler väljer att ställa sig i bostadskö, vilket vi tycker är väldigt bra, till skillnad från Kristdemokraterna. Enligt Bostadsförmedlingens ägardirektiv ska bolaget uppvisa ett nollresultat, vilket även Erik Slottnér hänvisade till, och självklart beakta kostnads- och intäktanalyser i övrigt. Detta har föranlett förslaget att avgiften ska sänkas från nuvarande nivå på 210 kronor till 200 kronor, vilket har varit något som vi alla har kommit överens om i den här salen.

Det är sjätte gången som avgiften sänks sedan den infördes 2001. Då var den fastställd till 375 kronor. Jag vill påstå att det har funnits en bred överenskommelse om dessa frågor fram till nu. Nu känns det som att Moderaterna intar en helt annan linje. Moderaterna föreslår att köavgiften för unga mellan 16 och 26 ska slopas, med argumentet att Bostadsförmedlingen inte ska gå med vinst. I dag utgörs en femtedel

Yttranden 2001-02-19

av kön av personer som är mellan 18 och 26. Slopas man avgiften för dem kommer det att leda till 23 miljoner i utebliven intäkt, vilket kanske hade bidragit till 60–100 kronor i avgiftshöjning för alla, vilket jag hoppas inte är det Moderaterna föreslår, för det framgår inte av deras reservation. Eller så finns det inga planer som på något sätt skulle kunna finansiera det här. Jag undrar på riktigt: På vilket sätt ska vi täcka detta intäktsbortfall?

Det finns två andra aspekter man bör beakta. För det första: Om man öppnar bostadskön för dem som är 16 år är det föräldrarnas ansvar att ungdomen själv ska ställa sig i kö. Det tillfaller inte ungdomen själv, vilket ibland kan vara någorlunda orättvist om man tänker på andra aspekter som yrkesval och skolval och till hur stor del föräldrarnas bakgrund är avgörande i dessa frågor.

För det andra: Vi bygger en mur runt Stockholm med ett sådant förslag. Är det vägen att gå? Är detta verkligen något som Moderaterna föreslår? Det finns andra partier som vill bygga murar kring Stockholm, och jag hoppas att Moderaterna kommer till insikt vad gäller det här förslaget.

Anförande nr 218

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Ska vi nu ha en jättelång och djupt ideologisk diskussion om Bostadsförmedlingen? Nej, det ska vi inte. Men vi har ett förslag som vi har presenterat. Jag vill säga att jag är väldigt stolt över vår bostadsförmedling. Fler och fler människor ställer sig i Bostadsförmedlingens kö. Fler och fler hyresvärdar väljer vår bostadsförmedling för att få lägenheter förmedlade. Det ska vi vara väldigt glada för. Vi har ett rättvist system inom ramen för Bostadsförmedlingen för att fördela våra lägenheter till våra bostadssökande.

Men sedan kommer ett motförslag från Moderaterna, som vill sänka åldern för när man ska få ställa sig i bostadskö. Det tycker vi är ett dåligt förslag. För det första slår det socialt fel. Föräldrarna kommer att få ett mycket större inflytande. Det är inte på det sättet vi ska lösa ungdomarnas bostadsproblem. Vi löser inga bostadsproblem om vi inte bygger och om vi inte bygger lägenheter som människor har råd med. För det andra är det så att våra kommunala bolag redan nu lämnar en stor del av sina lägenheter under 35 kvadratmeter till en speciell ungdomskö, dit ungdomar kan söka. Det är ett sätt att underlätta för ungdomar att få en bostad.

Vi menar också att Moderaternas förslag om att ta bort avgiften för ungdomar skulle ge en avgiftshöjning på ungefär 60 kronor i månaden för alla andra som står i bostadskön. När det gäller den ekonomiska situationen menar vi att det finns lika många med låga inkomster inom andra delar av befolkningen, till exempel bland människor över 65 år. Därför yrkar jag bifall till vårt förslag, kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 219

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är någon som har glömt sitt tal i talarstolen. Men jag tar mitt.

Jag hade inte alls tänkt ta en debatt om bostadsförmedlingsavgifterna i kväll, och jag har ännu inte riktigt bestämt mig för om jag verkligen ska ta den debatten. Men jag är helt fascinerad över hur majoriteten verkligen har slagit knut på sig själv för att lista ut vad som kan hända om man tar bort avgiften för alla ungdomar som står i kön. Man har gått och räknat alla under 26 och slagit fast: Oj, det är jättemånga som står i bostadskön! Hur ska vi göra om man tar bort avgiften? Vi måste hitta på någonting. Vi säger att det blir dyrt för de andra. Och så säger ni det.

Men faktum är att vi har varit ganska överens om detta. Jag har följt den här bostadsförmedlingen i 15 års tid, sedan man fick lite ordning på den, skulle jag väl säga. Jag tror att det är nio gånger vi har sänkt avgiften. Varför? Jo, därför att det blir fler och fler som ställer sig i kön. Det är människor från hela landet. När vi styr den här staden är ni på den andra sidan rörande överens om att det är hemskt när den där kön växer. När ni sedan är vid makten är ni glada att den växer, och så håller man på så där. I själva verket är det så att den växer för att det är en väldigt bra service, och det är ju positivt. Nu är det bara det att det inte är någon som ställer sig i den här bostadskön som förväntar sig att hamna på ett bra turnummer, så att säga. Det är ett problem som vi naturligtvis behöver lösa.

Det vore bra, tror vi, om ungdomar skulle kunna ställa sig i den här kön redan vid 16 års ålder. Sedan har ni räknat ut att detta skulle få enorma konsekvenser. Det tror inte jag. Man skulle till och med kunna försöka, och så kan vi se om det får de där konsekvenserna. Men faktum är att kön växer stadigt. Vi kommer att behöva sänka avgiften om ett år igen, skulle jag gissa. Det har vi fått göra förut, och vi kommer att få göra det igen. Därför tänkte vi att vi tar det lite längre och låter ungdomar under 26 år stå i kön avgiftsfritt. Ja, det blir ett intäktsbortfall, men om man räknar in att kön fortsätter att växa på det sätt som den uppenbarligen har gjort de senaste åren tror vi inte alls att det får de här konsekvenserna. Har vi fel, Salar Rashid? Det är svårt att veta, för vi kommer inte att genomföra det här nu. Men jag tror faktiskt inte att kön skulle upphöra att växa bara för att det plötsligt blir gratis att stå där om man är under 26. Det tror du, men det tror inte jag.

Jag tänker inte ta mer debatt om det här, men jag var ju tvungen att svara på dessa spännande påståenden, som ni har ansträngt er för att hitta. Jag yrkar bifall till vårt förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Anförande nr 220

S a l a r R a s h i d (S): Det är möjligt att man skulle kunna driva fram ett sådant förslag. Men Joakim Larsson brukar vara väldigt noggrann med hur han finansierar

Yttranden 2001-02-19

sina förslag. Hade det funnits ett finansierat förslag om hur detta intäktsbortfall skulle finansieras hade man kunnat diskutera det.

Det andra, som jag tror har större konsekvenser, gäller den mur som Joakim Larsson kommer att bygga runt Stockholm, då det här endast kommer att avse de 16-åringar som är skrivna i Stockholm. Det är väl inte för alla 16-åringar?

Anförande nr 221

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är svårt att svara på frågan, för den är så fantastisk fantasifull. Vi hade inte tänkt att just 16-åringarna skulle ha ett annat system än 18-åringarna, och så länge det inte blir en kö för 18-åringarna kanske det inte blir det för 17-åringarna eller 16-åringarna heller. Jag vet faktiskt inte var du har fått det där ifrån. Du kan ju inte begära replik igen, så begär ordet och förklara detta! Det där med muren hade vi ju inte tänkt på.

Anförande nr 222

Borgarrådet L i v h (V): Jag ska fatta mig väldigt kort, Joakim. Jag tror att det viktiga är den sociala snedrekryteringen. Ju lägre åldrar, desto större inflytande får föräldrarna och desto färre ungdomar som inte har föräldrar som stöttar dem på det här sättet kommer att stå i den kön. Det tycker jag är det viktigaste. Dessutom: Varför ska vi lösa ungdomarnas bostadsproblem genom att sänka åldern? Bostadsbolagen är ju väldigt fokuserade på att lämna de små lägenheterna under 35 kvadratmeter till en speciell ungdomskö. Det är ett väldigt konkret sätt att lösa bostadsproblemen för de unga. Sedan är det naturligtvis så att det enda sättet att lösa problemen för alla är att bygga mycket mer.

Yttranden 2001-02-19

§ 20 Blackebergsvägen (Utl. 2017:70)

*Överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt, för bostäder inom fastigheten Blackeberg 3:1 m.fl. i Blackeberg och Södra Ängby med Byggnads AB Abacus, JM AB och AB Svenska Bostäder
Blackebergsvägen etapp 1*

Detaljplan för Nya Islandstorget, del av fastigheten Blackeberg 3:1 m.fl. i stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby, Dp 2014-00063-54 (Utl. 2017:78)

Anförande nr 223

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Jag tänker förlänga debatten, och jag tänker visa bilder.

Blackeberg är ett av de fantastiskt fina stadsdelsområden som finns inom Bromma stadsdel. Det är en kulturhistoriskt rik plats med mycket vacker grönska. Man ser de kulturhistoriska spåren i Lilla Ängby gård, Ängbykyrkan och fornlämningar. Men även i gamla äppelträd, fläderbuskar och ängsmark skönjer man kulturhistorien. När vi nu ska tillföra fler än 500 bostäder i denna första fas är det väsentligt att det görs på ett medvetet och högkvalitativt sätt. Och vi gör detta på ett acceptabelt vis. Här ska det byggas med god arkitektonisk kvalitet, med hänsyn till topografin och med en fin färgskala. Det blir alltså fler än 500 bostäder, varav ca 60 studentlägenheter, samt en förskola och LSS-bostäder. En gruppbostad blir det förhoppningsvis i etapp två, då det eventuellt även blir en utvidgning av skoltomten. Vi får ett fint torg, en parkväg fram till kyrkan och efterlängttade bostäder i ett mycket bra och kollektivtrafiknära läge. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 224

B o r g a r r å d e t L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag är alltid försiktig med att kommentera färgskalorna i stadsbyggnadsprojekten, eftersom jag är färgblind. Men det är säkert bra!

Jag vill bara klargöra att det när det gäller Blackebergsvägen, det vill säga ärende 73 på föredragningslistan, står lite fel i vår reservation. Vi bifaller delvis, ska det stå, så att det blir korrekt där. Sedan har vi en motivering som ni gärna får läsa och yrka bifall till om ni vill. I ärende 80 har vi ett bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 225

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är två ärenden där vi har en liten skiljaktig mening. Dels yrkar jag bifall till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation under ärende 73 på föredragningslistan, dels yrkar jag bifall till Liberalernas reservation allena under ärende 80.

Yttranden 2001-02-19

Till Cecilia Obermüller vill jag bara säga: Tänk på fornlämningen! Tänk på den gamla droppstenen intill skolan också, nu när ni slutjusterar det här programmet!

Nej, ingen replik! Det var ju bara en allmän uppmaning. Du behöver inte ta replik på det, Cecilia! Jag ber om ursäkt, fru ordförande. Det var inte min mening.

Anförande nr 226

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Vi tänker även på fornminnena. De ska flyttas. Milstenen går bra att flytta. Skälstenen var väl lite svårare, men den kommer också att flyttas. Jag skulle själv gärna ha sett lite mer ”space” kring Lilla Ängby gård, kan jag säga. Men vi har tänkt på fornminnena, som sagt.

Anförande nr 227

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation under ärende 73.

Anförande nr 228

K a r i n E r n l u n d (C): Centerpartiet vill yrka bifall till Alliansens reservation under ärende 73 och till kommunstyrelsens förslag under ärende 80.

Yttranden 2001-02-19

§ 21 Slakthusområdet i stadsdelen Johanneshov (Utl. 2017:71)

Anförande nr 229

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande! I denna sena timme vill jag bara säga att det är väldigt glädjande att vi är på gång med det här området med både bostäder och arbetsplatser. Där finns vissa möjligheter att bygga både högre och tätare, och de möjligheterna tycker jag att vi ska ta i det fortsatta arbetet. Bifall till den moderata reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 230

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag instämmer helt med föregående talare. Det är jättebra att det här går igenom. Men det går att göra förbättringar, inte minst vad gäller stadsmässigheten, som vi lyfter fram i så många andra ärenden. Jag yrkar bifall till Moderaternas, Centerns och Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 231

P e t e r B a c k l u n d (L): Jag ska inte heller förlänga debatten, utan yrkar bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen. Slakthusområdet är ett fantastiskt område. Glöm bara inte skola och förskolor i området!

Anförande nr 232

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Det är enormt viktigt att vi tar vara på marken när vi bygger nya bostäder. Sverigedemokraterna yrkar bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 233

Borgarrådet *L a r s s o n* (M): Det är väldigt många som yrkar bifall till Moderaternas reservation, så jag tänkte också göra det.

Anförande nr 234

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Ordförande och fullmäktige! Här skulle jag kunna dra långa anekdoter om ett av mina första politiska uppdrag, i Saluhallsstyrelsen, och verksamheten i Slakthusområdet. Men jag ska avstå från det och därmed yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2001-02-19

§ 22 Strategi för Stockholm som smart och uppkopplad stad (Utl. 2017:72)

Anförande nr 235

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Stockholm har ambitionen att bli världens smartaste stad. Vi har alltid legat långt framme i den tekniska utvecklingen, och vi har haft världsledande företag, framstående forskning och en offentlig sektor som nyttjat teknikernas möjligheter. Men inte minst är stockholmarna snabba på att ta till sig ny teknik och därmed ställa höga krav. Tillsammans har det här gjort att Stockholm ligger i framkant.

Den digitala utvecklingen i samhället och i omvärlden går i en rasande takt. Det innebär stora möjligheter men också utmaningar för Stockholm. Vi behöver ta ett samlat grepp kring Stockholms digitalisering.

I stadens vision för 2040 slår vi fast att Stockholm ska bli världens smartaste stad. En smart stad är en stad som utnyttjar digitaliseringens möjligheter för att göra livet enklare och bättre för alla som lever, vistas eller verkar i Stockholm. Vi har goda förutsättningar att ta till vara digitaliseringens möjligheter. Ny teknik ger oss en chans att både effektivare och med bättre kvalitet ge stockholmarna den offentliga service de så väl förtjänar.

Det är bra att vi i kväll fattar beslut om strategin för en smart och uppkopplad stad. Den gör att vi på ett mer samlat och samtidigt flexibelt sätt kan arbeta med digitaliseringen av Stockholm. Totalt satsar Stockholm 545 miljoner kronor på projekt som kommer att förbättra stadens verksamheter med hjälp av digitalisering under 2017 och 2018.

Jag vill avsluta med att rikta ett stort tack till Stockholms stads medarbetare, invånare, näringsliv och universitet som har hjälpt till att ta fram strategin. Jag vill också passa på att gratulera stadens it-direktör Ann Hellenius, som häromdagen röstades fram av sina CIO-kollegor till "CIO of the year". Grattis till Ann, verkligen! Grattis till Stockholm! Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 236

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare, pressen, alla som fortfarande är vakna! "En uppkopplad stad" är en bra formulering. Att vara uppkopplad är en självklarhet för mig, för dig och för staden. Det hör till stadens kärnverksamhet att följa med och hjälpa medborgarna och att möjliggöra för medborgarna att följa med i utvecklingen. Men till kärnverksamheten hör på inget sätt att skapa appar som redan finns eller som kommersiella aktörer bör skapa. Det finns redan bra system för att visa var mataffärerna ligger, och vi kan alla redan använda dem. Det kan såklart även nytillkomna stockholmare redan göra. Det är inte klokt att lägga pengar i den här storleksordningen på det.

Yttranden 2001-02-19

Förstå mig rätt! Jag gillar appar där man kan få kontakt med nya människor. Utan möjligheten att ”svajpa höger” på Tinder hade jag inte träffat den kvinna som jag nu delar mycket av min vardag med. Men den appen hade inte blivit bättre om kommunen hade utvecklat den. Jag gillar också sociala appar. Men det är inte stadens uppgift att utveckla sådana heller. Starta i stället samarbete med Bris, Rädda Barnen, Stadsmissionen eller Friends! Staden kan visst vara med och betala för att anpassa till faktiska behov, men ett delat ansvar är inte i närheten av att kosta så här stora pengar. Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 237

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Föregående talare hade onekligen poänger som vi bör ta med oss i detta ärende framöver, även om Moderaterna som parti ställer sig bakom hela ärendet. Vi är väldigt glada över att i dag ha den här strategin om en smart och uppkopplad stad. Digitaliseringen kan ju sägas vara det tredje stora tekniksprånget, efter industrialiseringen och elektrifieringen.

För 200 år sedan påbörjades industrialiseringen, som kom att omvandla hela samhället på ett sätt som ingen kunde föreställa sig. Människor lämnade jordbruket och sökte sig till de växande städerna. Industrialiseringen lade grunden för det moderna samhällets tekniska, ekonomiska och politiska möjligheter.

För drygt 100 år sedan påbörjades elektrifieringen, som innebar att människor kunde låta ljuset skingra mörkret i en omfattning som man aldrig hade sett motsvarighet till. Våra hem och våra städer blev bokstavligen belysta och upplysta. På sikt medförde detta också grundläggande förutsättningar för att vi kunde arbetsbespara genom maskiner som gjorde mycket av det vi tidigare hade gjort på annat sätt. Alltifrån kylskåp till dammsugare och tvättmaskiner bygger på elektricitet och har inneburit en enorm arbetsbesparing.

Jag är övertygad om att digitaliseringen kommer att innebära ett tredje tekniksprång i samma omfattning. Det är en utveckling som i grunden kommer att förändra hur vårt samhälle fungerar och hur vårt vardagsliv kommer att fungera. Detta är någonting som vi bara har sett början av. Världen blir mindre, och vi kommer allt närmare varandra. Fysiska avstånd får allt mindre betydelse. Automatiserade processer, självkörande fordon och innovationer utifrån tillgång till öppna data kommer att göra våra liv bättre och rikare.

Jag är stolt över att det här är ett arbete som påbörjades under Alliansens tid vid makten. Mellan 2007 och 2014 förändrade vi hur stadens tjänster erbjuds till stockholmarna, dels genom valfrihetsreformer, dels genom digitalisering. Det arbete som då genomfördes har ju också förenklat vardagen för många stockholmare. Det har inte minst effektiviserat stadens egna processer. Det blir alltså dubbel nytta med digitaliseringen: mer nytta för våra medborgares del, men också bättre effektivitet för våra skattemedel.

Yttranden 2001-02-19

Därför är det positivt att vi nu tar den här strategin i ett första led för en strategi för en uppkopplad och smart stad. Jan Stenbeck påstås ha sagt att teknik slår politik. Mer sant är troligtvis att teknik skapar andra möjligheter för politiken och kan hjälpa oss att bidra till att uppfylla de målbilder som vi vill se. Genom teknikens hjälp kan vi alltså få alla dessa politiska mål att bli förverkligade.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 238

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ni har hört mig säga det förut, men jag tänker säga det igen: Vi står inför stora demografiska förändringar. De kommande 20–30 åren kommer vi att se stora förändringar i befolkningsstrukturen som bland annat innefattar förändringar i den demografiska försörjningskvoten. Allt färre individer i förvärvsarbetande ålder ska finansiera välfärden för väldigt många fler barn och väldigt många fler äldre. För att vi ska kunna förbereda oss för det här måste vi börja redan nu. Det handlar bland annat om en strategisk plan för kompetensförsörjningen. Vi måste ha en verksamhetsutveckling både på särskilda boenden och inom hemtjänsten och se till att vi får bort parallella strukturer, som till exempel att landstinget har hemsjukvården medan vi har hemtjänsten. Det handlar också om en långsiktig planering för att säkerställa att vi tillgodoser det framtida behovet av bostäder för äldre. Vad gäller särskilda boenden har vi en plan för 28 nya vård- och omsorgsboenden. Men vi måste också satsa stort på icke biståndsbedömda boenden för äldre. Dessa boenden ska erbjuda trygghet och personal.

Men det handlar också om välfärdsteknik och digitalisering. Vi kan inte fortsätta att arbeta inom äldreomsorgen så som vi har gjort hittills. Vi kommer helt enkelt inte att ha råd. Vi måste jobba smartare. Därför tycker jag att det är väldigt bra att äldreomsorgen är med i det här arbetet. Det gäller särskilt två projekt som ligger ganska nära i tid. Det första handlar om nyckelfri hemtjänst. I dag går en ganska stor del av personalens tid åt att först hämta nycklar på lokalen och sedan lämna nycklar på lokalen i slutet av arbetsdagen. Jag gör nu praktik på 15 olika enheter, och de här nyckelknipporna som man går runt med, stora ringar med väldigt många nycklar, innebär också en säkerhetsrisk. Det är nycklar som försvinner, och äldre känner sig inte alltid helt bekväma med att lämna ifrån sig sina nycklar. Därför är nyckelfri hemtjänst ett viktigt steg i en tryggare hemtjänst för äldre.

Det andra handlar om olika former av nattillsyn. Det finns både kameror och sensorer. Där är det givetvis den äldre som måste ge informerat samtycke och välja själv. Vissa vill ha besök nattetid där man plingar på eller öppnar med nycklar och tittar till. Andra känner att de hellre vill att till exempel sensorer sätts igång om de rör sig på ett onormalt sätt, exempelvis trillar ur sängen, eller att kameror slår på när sensorerna varnar, just för att man inte vill ha en främmande person som tittar på en när man sover. Man kanske har en anhörig som inte behöver hemtjänst. Då kanske personal i sovrummet inte är det man önskar. Det finns alltså väldigt mycket att göra.

Yttranden 2001-02-19

Jag vill också betona att det är viktigt att vi hittar system för att främja dynamik och produktutveckling. Ibland har vi som kommun en tendens att låsa oss vid fasta lösningar under väldigt lång tid, vilket gör att vi hämmar utvecklingen i andra sektorer. Det här har vi en strategi för. Jag är liksom Karin Wanngård väldigt stolt över vår it-direktör Ann Hellenius och inte minst det stora arbete som hon gör vad gäller de sociala systemen, som Paraplysystemet och så vidare, vilka inte fungerar bra i dag utan är en riktig tidstjuv och en källa till stress för våra anställda.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 239

A n n e - L i e E l f v é n (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! För oss liberaler är ett smart och uppkopplat Stockholm av central betydelse. Digitalisering kan innebära väldigt många olika saker. Jag skulle vilja trycka på ett par olika saker.

Vi har stora möjligheter att få en smartare välfärd. För att det ska ske måste digitaliseringen få ett större genomslag inom stadens verksamheter, förvaltningar och bolag. Med respekt för den personliga integriteten måste stockholmarna få större tillgång till och kontroll över den information som berör dem, samtidigt som förvaltningarnas förmåga att använda den måste uppmärksammas. Genom att öka tillgången till information ser vi framför oss en riktig revolution inom valfrihetsområdet. Men då måste staden se till att den information som brukarna får är relevant, korrekt och lätt att hitta.

År 2010 genomfördes Chydeniusinitiativet. Det var Liberalernas och Alliansens initiativ. Det handlade om att Stockholm skulle bli världsledande vad gäller öppenhet i de offentliga arkiven, inte minst digitalt. Här har det hänt väldigt mycket. Nu är det dags att gå vidare med att öka tillgängligheten och transparensen i stadens förvaltningar. Beslut och information ska bli enkelt tillgängliga för medborgarna genom öppna arkiv, smarta e-tjänster och snabb service. Detta är också en väldigt viktig demokratifråga.

Men digitaliseringen rymmer så mycket mer än detta. Det är viktigt att fortsätta att göra livet enklare och bättre för invånare, företagare och besökare. I allt digitaliseringsarbete måste det vara vår ledstjärna – härifrån och in i framtiden.

Anförande nr 240

Borgarrådet L u h r (MP): Det här är ett både roligt och spännande ärende. Det är mycket mer roligt och spännande än för några år sedan, då man pratade om digitalisering och snackade om att vi skulle ha lyktstolpar som kunde kommunicera med varandra. Då tänkte jag: Vilket problem löser det? Men redan nu börjar det i det här arbetet trilla ut en massa projekt som löser en massa av stadens problem, och det är dit vi vill. Jag tänkte, i likhet med Clara, nämna några av dem som ligger inom mitt område.

Yttranden 2001-02-19

De här lyktstolparna som kommunicerar med varandra kan numera till exempel ropa på hjälp när lampan slocknar, så att man kan åka ut och byta lampa. Det tycker jag är trevligt. Sedan har vi två projekt med vatten som jag är ganska stolt över. Vi har ett projekt där vi har sensorer som mäter utsläpp i Bällstaån. Det ska vi köra nu i år, så att vi kan larma om det blir något utsläpp. Vi har också sensorer som mäter läckage i vattenledningar. Det är två av de projekt vi kör. Inom avfallsområdet har vi både soptunnor och avfallsstationer som larmar när de börjar bli fulla. Till slut har vi även ett minskat matsvinnprojekt; när föräldrarna anmäler sina barn sjuka går det en signal direkt in i köket, så att man slipper laga skolmat åt de personer som är borta.

Vi har alltså väldigt många saker på gång – mer eller mindre hightech, men väldigt spännande. Jag tror att den här strategin för Stockholm som en smart och uppkopplad stad kommer att bli en av de viktigaste pusselbitarna för att vi ska nå målet om en klimatsmart och kemikaliesmart stad i framtiden. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 241

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag tänkte ta upp ett litet exempel från Älvsjö stadsdel, där jag sitter i stadsdelsnämnden, på hur digitalisering kan funka. Vi har tillsammans med Hägersten-Liljeholmen ansökt om medel för att testa olika digitala verktyg för ungas inflytande och har blivit beviljade medel av staden. Till att börja med har projektet arbetat med fokusgrupper med inriktning på högstadieelever i Älvsjö och gymnasieelever i Hägersten-Liljeholmen. Man har pratat med de här fokusgrupperna för att undersöka vad ungdomarna tycker bör finnas med i ett sådant här digitalt verktyg – digitalt inflytandeverktyg, heter det. Det är helt enkelt en app det handlar om. Man fick se på olika appar och diskutera vilka funktioner som skulle vara med, vilken tillgänglighet det skulle vara, hur man skulle göra med inloggning och så vidare.

Det har kommit en första rapport som jag tyvärr inte har hunnit läsa än, men har fått muntlig rapport om. En av de åsikter som kom fram var att man som ungdom inte bara ville kunna påverka utan också ville få information om vad som händer för unga runt om i staden. Man ville inte ha en utformning som såg ut som att en vuxen försökte vara ungdomlig. Man tog upp Tyck till-appen som en bra modell för en app. Vi tycker att det här är väldigt intressant att gå vidare med och hoppas att andra stadsdelsområden kommer att vilja vara med och titta på det här. Det var bara en liten förklaring om vad demokratiskt inflytande och digital utveckling kan handla om.

Yttranden 2001-02-19

§ 23 Stockholms livsmedelscentrum (Utl. 2017:74)

Anförande nr 242

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! Det här ärendet handlar om en stor satsning på över 1,2 miljarder kronor för att åstadkomma ett nytt livsmedelscentrum i Larsboda i Farsta. Genom att flytta en viktig verksamhet från Slakthusområdet till Larsboda kan vi utveckla Söderstaden, som vi tidigare pratade om, på ett spännande sätt med bostäder, kultur, idrott och mycket annat.

Satsningen i Larsboda är en både stor och framsynt investering som jag tycker visar på en stor tilltro till livsmedelsnäringens strategiska betydelse. Dessutom kan vi därigenom lokalisera verksamheten till ett geografiskt utmärkt läge. Att utveckla Larsboda till ett livsmedelscentrum i Stockholm är en vision och målsättning som måste uppnås successivt. Som grund för detta ligger nu en realistisk ekonomisk kalkyl. Områdets storlek har minskat till ca 29 000 kvadratmeter. Men det finns också en stor utvecklingspotential. När denna del av projektet är genomförd finns det ytterligare ytor som går att vidareutveckla med denna inriktning.

De ekonomiska förutsättningarna har precis som i många andra fall ändrats med tiden. Även i detta ärende har det visat sig att tidigare kalkyler varit kraftigt underfinansierade, vilket gett ett negativt nuvärde. Vi har därför varit tvungna att minska investeringen med 670 miljoner kronor jämfört med inriktningsbeslutet. Investeringar som skollokaler och lastbilsväntar har utgått. Vi har nu en mer realistisk hyresnivå. Vi ställer också kravet att minst 65 procent av lokalytorna ska vara uthyrda innan vi trycker på knappen för produktionsstart.

Projektet beräknas bli lönsamt med en avskrivningstid på 39 år. Det beräknas generera positivt resultat från 2026. Inflyttning sker det första kvartalet 2021. Platsen är alltså utomordentligt belägen. Det finns en tillräcklig produktionsarea med moderna och effektiva lokaler. Det går att skapa långsiktiga trafik- och logistiklösningar med god tillgänglighet. Vi minskar belastningen på det lokala trafiknätet genom att bygga en ny väg från trafikplatsen vid Nynäsvägen till Perstorpsvägen. Vi kan inte identifiera några bullerhinder, miljöproblem eller tekniska problem. Ingen detaljplaneändring behövs. Och de flesta av Slakthusområdets hyresgäster ställer sig klart positiva till detta projekt. Därför är det med glädje jag kan yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 243

R i c h a r d B e n g t s s o n (L): Ordförande! Kära fullmäktigeledamöter! Ja, jag ska förlänga debatten lite grann. Det finns ett uttryck som lyder så här: Äta bör man, annars dör man. Det är vad det här ärendet i sin förlängning handlar om. Det kanske framstår som anspråkslöst att fatta beslut om ett genomförande av livsmedelscentret i

Yttranden 2001-02-19

Larsboda. Men det är ju det som i förlängningen kommer att möjliggöra att det finns mat på bordet inte bara hos stockholmare utan i en stor del av landet.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen. Ni har säkert läst den. Annars har ni möjlighet att göra det. I korthet går det ut på att vi i grunden ställer oss positiva till det här men har en varning och anmärkning. För att det här projektet ska bli fullt lyckat skulle det behöva en ännu tydligare ambitionsnivå och behöva ramas in av en vision för ett matcentrum. Det är tråkigt att man nu har börjat anpassa det här och minska livsmedelscentret i omfattning på det sätt som Jan Valeskog redogjorde för. Således: Bifall till vår reservation!

Anförande nr 244

L a r s J i l m s t a d (M): Jag hade ärligen hoppats att jag skulle kunna stå här och lovorda det beslut som vi snart ska fatta i det här ärendet. Under ganska många år har vi i Farsta över block- och partigränser arbetat hårt för att få många nya arbetsplatser till vår stadsdel. Det behövs. Trängseln varje morgon i tunnelbanan och på bussar från Farsta visar att stadsdelen håller på att bli en sovstad, utarmad på arbetsplatser. Senast flyttade Telia med 1 700 arbetsplatser. Att få många nya företag till Larsboda har varit ett viktigt led i att rätta till obalansen mellan bostäder och arbetsplatser.

Därför är det med stor besvikelse som jag läser det ärende vi har framför oss i dag. Detta genomförandebeslut innebär en kraftig nedskärning, närmast en halvering av det ursprungliga projektet. Flera verksamheter som skulle ha kunnat innebära att vi fått ett modernt matcentrum med både matutveckling och akademi har prioriterats bort. Av en spännande vision har det blivit ett renodlat byggprojekt. Företagarnas besvikelse inför detta är väldigt stor. Till detta kommer att de tidigare utlovade hyrorna kraftigt har höjts, med mer än 50 procent. Även om det kan bli fråga om inledande hyresrabatter är risken nu väldigt stor för att det inte blir något alls av det projekt vi har framför oss i dag.

Medan vi över partigränserna i vår stadsdelsnämnd har brunnit för Larsbodavisionen och inte minst i arbetet inom vårt utvecklings- och näringslivsråd haft en förtroende-full samverkan med företagen i Larsboda är ointresset från majoritetens sida här i Stadshuset desto större. Besvikelsen i Farsta och Larsboda är stor. Ska projektet kunna räddas är en absolut grundläggande förutsättning att fastighetsnämnden under projektets gång för en kontinuerlig och väl lyssnande dialog med de hyresgäster som förhoppningsvis kommer att flytta från Slakthusområdet till Larsboda. Annars är risken uppenbar att dessa företag inte bara hamnar på andra håll i Stockholm utan snarare hamnar i andra kommuner. Vi vet att den typen av kontakter förekommer.

Jag ska tillägga att företagarföreningen i Larsboda har frågat de livsmedelsföretag som är aktuella för flytt vad de tycker. Av 23 tillfrågade företag är 20 nu negativa till en flytt med de hyresnivåer som det numera handlar om. Man är också väldigt

Yttranden 2001-02-19

besviken över vad som har hänt med hela visionen kring detta, som skulle ha kunnat ge ett lyft åt Farsta i likhet med det lyft som Kista fick med science-verksamhet och sådant. Det blir nog ingenting av detta, är jag rädd för. Jag hoppas att jag har fel, men jag är rädd för att det här blir något av en dödsstöt åt de många årens funderingar på att få till stånd ett livsmedelscentrum i Larsboda.

Anförande nr 245

J a n V a l e s k o g (S): Detta är felaktigt. Vi har träffat näringen. De är positiva till detta. Sedan vill de naturligtvis ha lägre hyror, och de hade gärna sett att vi byggt skollokaler och lastbilstvätt, för att ta några exempel.

Jag måste fråga Moderaterna: Vad är det för hyresnivåer ni anser att det ska vara? Det är självklart att vi måste få ekonomi i projektet. Vi har också satt kravet att 65 procent ska underteckna de här avtalen för att det ska bli av. Tycker du att det är fel?

Anförande nr 246

L a r s J i l m s t a d (M): Det handlar ju om vilka förutsättningar man har gått ut med till företagen där. Ni sa tidigare 2 000 kronor per kvadratmeter. Nu har det höjts till 3 000. Detta ska också jämföras med att man i Slakthusområdet som det nu är betalar mellan 700 och 1 400 kronor per kvadratmeter och år. Det är väl uppenbart att företagen blir väldigt ängsliga inför de här kostnadsökningarna.

Jag vill passa på att yrka bifall till vår reservation.

Anförande nr 247

K a r i n E r n l u n d (C): Centerpartiet vill yrka bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 248

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, slaktare och andra intresserade! Det här är en bra idé, men det riskerar att bara bli en tummetott, och det vill ingen av oss. Man kan tycka att tiden är en smula ur led när vi sitter i opposition och anklagar vänstern för höga hyror, lyxsaneringar och segregeringar. Jag tycker över huvud taget att det faktum att vi sitter i opposition är ur led, men det är så det är. Som ett tidigare borgarråd i kväll har sagt här är det oppositionens privilegium att klaga när man tycker att majoriteten är på fel väg, och det tycker vi här nu. Vi saknar en tydlig och ambitiös vision, hyrorna har blivit för höga och vi ser ett alltför försiktigt projekt. Därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 249

M e h d i O g u z s o y (V): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2001-02-19

§ 25 Upprustning av Stockholms stadsbibliotek, fastigheten Spelbomskan 16, ombyggnad, reovering och utveckling (Utl. 2017:76)

Anförande nr 250

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare! Kort och gott: Låt basarerna vara det de är! Utred inte några andra lösningar! Basarerna är viktiga som de är, med verksamhet som ger liv i gatumiljön. Det blev väldigt dyrt förra gången vi skulle bygga om Stadsbiblioteket. Då stoppade Alliansen detta själv. Håll koll på kostnaderna här nu! Det är nämligen dyrt att bygga bibliotek, särskilt när det gäller det som kanske är ett av de viktigaste biblioteken i Sverige. Men det är också helt centralt att våga bromsa och vara sparsam. Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 251

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill givetvis börja med att intyga att Centerpartiet ställer sig väldigt positivt till den upprustning av Stadsbiblioteket som ska göras. Jag tänkte säga väldigt mycket fina saker om Asplunds magnifika byggnad, men jag stryker det och går in på kärnpunkten.

När det gäller verksamheterna i basarerna vet väl alla som känner till Centerpartiets bibliotekspolitik och kultursyn att vi gärna vill blanda kultur och kommers. Men eftersom Centerpartiets bibliotekspolitik inte riktigt har fått fäste ser vi med oro på att majoriteten vill ta bort de kommersiella verksamheterna, som ger liv och rörelse, trygghet och folkliv under dygnets alla timmar på gatan.

Det är inte första gången vi har den här debatten i fullmäktige. Jag minns när vänsterpartierna på den här sidan förut har vädrat sitt agg mot kommersialismens högborg och hävdat att McDonalds ska bort. Det har man låtit förstå. Vi i Centerpartiet, som inte har en sådan här ideologisk låsning, ser att det inte blir någon ökad trygghet om gatuutrymmet stängs efter kontorstid. Det bidrar inte heller till liv och rörelse i stadsmiljön. Vi anser att det är fel väg att gå för en så här viktig och central plats. Vi vill att den här upprustningen ska leda till ökad trygghet och ett mer trivsamt gaturum. Därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 252

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Med risk för att bli kallad för centerpartist, vilket möjligen vore lite smärtsamt i kulturpolitiken, måste jag säga att jag egentligen delar din uppfattning, Jonas Naddebo. Min inriktning är att vi, precis som du säger, ska ha en blandning av kommersiellt och kulturellt som möter Sveavägen. Ett av målen med detta är att komma åt det. I dag möter vi inte gatan med det kulturella. Men jag håller helt med om att det optimala är att ha en blandning av

Yttranden 2001-02-19

verksamheterna. Det sade jag förra gången vi diskuterade det här, och jag vill åter betona att det är mitt mål med detta.

Anförande nr 253

J o n a s N a d d e b o (C): Nu kanske jag klumpade ihop vänsterpartierna och sade att de var väldigt tydligt emot kommersialismens högborg, men jag vill bara vara säker på att vi är överens om att vi ska blanda både kultur och kommers. I så fall tycker jag att det är ett vällovligt framsteg från Socialdemokraterna.

Anförande nr 254

M e h d i O g u z s o y (V): Jonas! Jag tycker att du överdriver en aning. Sveavägen, där detta fantastiska bibliotek ligger, är en av de mest kommersiella platserna i den här staden. Om man nu kommer fram till att de här basarerna inte möjliggör den optimala reoveringen och utvecklingen av biblioteket är det inte hela världen. Det finns fortfarande hur mycket kommers som helst i omnejden. Du behöver inte dramatisera detta och påskina att vi skulle vara emot kommersen i det här området.

Anförande nr 255

J o n a s N a d d e b o (C): Jag vet inte riktigt vad jag ska säga. Men jag var faktiskt här under förra mandatperioden och hörde debatterna om basarerna och vad de skulle få innehålla och inte innehålla. Då var det allt Vänsterpartiet som var starkast emot kommersialismens högborg.

Jag är orolig för att dessa verksamheter försvinner. Vi har också en park alldeles i angränsning till det här området. En minskad närvaro under dygnets alla timmar skulle minska tryggheten i området. Därför vill jag se både kultur och kommers i den här delen av staden. Det tycker jag är viktigt.

Anförande nr 256

M i c k e S e i d (MP): Fru ordförande, fullmäktige, läsglada stockholmare! Jag tänkte nu bjuda er på två minuter och 50 sekunder och endast yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 257

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Jag vill instämma i det som KD och Centern har varit uppe och sagt här. Jag tycker också att det var glädjande att det blev ganska tydligt från Socialdemokraterna att man ändå ska jobba för att se till att behålla vissa delar av basarerna för kommersiella verksamheter, för det är väldigt viktigt för att öka tryggheten, framför allt kvälls- och nattetid. Med det yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 258

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Stadsbiblioteket är väl Sveriges vackraste bibliotek. Som det ser ut i dag har vi dock en inramning med snabbmatskedjor när man går upp mot den här anrika byggnaden. Det tycker vi är fel. Men vi håller också med om att det bör vara verksamhet även på kvällar i de här lokalerna vid gatan. Med det sagt yrkar vi bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation.

Anförande nr 259

R i c h a r d B e n g t s s o n (L): Ordförande och fullmäktige! Mycket kortfattat: Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 260

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande och fullmäktige! Det här projektet är stockholmarnas livsnerv, kan man säga. Det är fråga om en av de viktigaste kulturinstitutioner som finns inom den här staden. Projektet kräver noggrann planering, projektering, upprustning och utveckling. Jag är jätteglad över att delta i det här beslutet. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 261

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2001-02-19

§ 26 Liljevalchs konsthall, fastigheterna Konsthallen 1, 3 och 4, till- och ombyggnad och renovering (Utl. 2017:77)

Anförande nr 262

Borgarrådet M o g e r t (S): Får jag bara fem minuters talartid? Nej, jag skojar.

Ordförande och fullmäktige! Nu är vi i alla fall äntligen på kvällens sista punkt, som vi alla har längtat till. Några av oss har längtat till den för att den handlar om Liljevalchs. Liljevalchs är, precis som Stadsbiblioteket, som vi talade om nyss, en av Stockholms mest uppskattade och mest älskade byggnader – inte bara för att huset i sig är vackert, utan naturligtvis också för sin verksamhets skull. Den del som är glädjande i det här ärendet, om jag får säga så, är att vi med detta får en renoverad konsthall och en utbyggd konsthall, en konsthall som i sig kommer att vara en pärla, som i sig kommer att vara ett konstverk, som skapar bättre möjligheter och bättre förutsättningar för konst och kultur i Stockholm. Härmed ges bättre möjligheter för Liljevalchs att verka och nå fler stockholmare.

Sedan är det den tråkiga delen, som innebär kostnadsökningar, bland annat på grund av det krav på grundförstärkning som har tillkommit. Då ska man minnas, fullmäktige, att stadens revisorer, som vi har träffat i dag, redan 1946 påpekade att det krävdes en grundförstärkning av Liljevalchs. Detta ärende begravdes grundligt, får man väl säga, av det dåvarande kulturborgarrådet Ragnar Tomson från Folkpartiet och det dåvarande kommunistiska fastighetsborgarrådet Set Persson. Därför är vi där vi är i dag. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 263

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag tycker faktiskt att det är tråkigt att det här ärendet är kvällens sista punkt, dels för att det är fråga om en välbehövlig renovering, restaurering och tillbyggnad av Liljevalchs, vilket i och för sig borgarrådet Mogert inledde med att säga, dels för att det blir så symtomatiskt att ett så här viktigt ärende kommer sent därför att det uppenbarligen finns en del problem – den tråkiga delen, som Roger Mogert säger, kostnadsökningen.

Det är sällan man ser en kortare anförandetext än borgarråden Karin Wanngårds och Roger Mogerts anförandetext i detta ärende. Det står: ”Liljevalchs, stockholmarnas konsthall, genomgår en välbehövlig renovering samt står inför tillbyggnation. Åtgärderna är angelägna för att skapa en ändamålsenlig konsthallsverksamhet för publik, utställningsföremål och personal.” Sedan är det stopp. Det står ingenting mer – i ett ärende som hittills har en ökad kostnad på 258 miljoner. När ärendet var uppe första gången yttrade Vänsterpartiets Sebastian Wiklund – av någon anledning hittar jag hans citat stup i kvarten – i ett särskilt uttalande: ”Vi konstaterar dock att staden åter väljer att satsa stora investeringsmedel på en kulturinstitution i innerstaden, medan de flesta förorter inte ens har funderande samlings- och föreningslokaler.

Yttranden 2001-02-19

Kostsamma investeringar med åtföljande höjda driftskostnader i innerstaden får inte stå i vägen för nödvändiga utökade investeringar i kulturinstitutioner i ytterstaden.” Då pratade vi om 147 miljoner. Nu pratar vi om 405 miljoner – and still counting, skulle jag vilja säga.

Karin Wanngård sade i en inledande diskussion här i dag under en interpellationsdebatt att det här är ett fantastiskt ärende. Ja, det är fantastiskt ur många aspekter. Det är bra investeringar på många sätt. Men man måste få ordning på kostnadskontrollen. Kostnadskontrollen på fastighetsnämnden har sedan den 1 januari 2015 lett till att vi i fastighetsnämnden och idrottsnämnden har överskridanden på 1,9 miljarder. Detta kan vi också läsa om i revisorernas granskning. Det är det biträdande finansborgarrådet som i praktiken avstår från att diskutera den frågan genom att man bara lämnar fram ett ärende med detta kraftiga överskridande. Jag tycker att det är en stor skandal, och jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 264

M e h d i O g u z s o y (V): Joakim! Att kostnaderna skenar iväg är vi alla överens om. Men nu har man konstaterat att det krävs grundförstärkning i det här området och av det befintliga Liljevalchs. Vad har ni för förslag för att åtgärda det här utan att det kostar en massa miljoner? Har ni något konkret förslag? När vi gör de här investeringarna för att rusta upp, utveckla och bygga till betyder det inte att vi inte gör andra investeringar runt om i staden. Vi väljer att rusta upp och bygga. Vi har massor med projekt som vi har initierat och som vi ska starta i till exempel fastighetsnämndens regi. Men om man låter bli att göra det är det klart att det inte blir några kostnader.

Anförande nr 265

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det finns inget förslag om att man skulle låta bli att göra investeringarna. Det som det finns förslag på handlar om att det måste ske under kostnadskontrollerade former. Man måste se till att investeringarna som görs i den här staden fungerar. Annars kommer det att dras bort pengar från driftsbudgeten i slutändan. Man har redan aviserat en hyreshöjning på 3,3 miljoner. Man kommer att få problem i andra verksamheter. Detta låtsas man inte om, trots att man har 1,9 miljarder i totala överskridanden i två nämnder. Jag ifrågasätter om det ens kan bli ansvarsfrihet i en av de nämnderna om det här fortskrider. Det här är mycket allvarligt, och ni blundar för det, trots att jag kunde citera ett mer upplyst vänsterparti som före valet hänvisade till de kostnader och investeringar som riskerar att gå in på driftsbudgeten. I dag är det bortglömt och bortblåst. Men nu är det ni som har ansvar.

Anförande nr 266

J a n V a l e s k o g (S): Jag noterade att du inte svarade på Mehdis fråga om vad ert alternativ är, Joakim Larsson. Men det är ganska ofta som vi i Stockholm har

Yttranden 2001-02-19

projekt där det är extrema markförhållanden. Vi hörde tidigare att det var problem redan 1948. Vi kan jämföra med det förra ärendet, det här med Stadsbiblioteket och den å som finns där. Det är extremt svårt att bedöma kostnaderna. Vi har också lämnat en reservation angående vilka åtgärder som är realistiska.

Samtidigt kan jag absolut hålla med om att det borde vara bättre underlag. Men om ert alternativ får vi inte höra.

Vi kan också nämna andra projekt där vi tjänar stora pengar på att inte göra som ni borgerliga gör, till exempel när det gäller Tekniska nämndhuset. Där tjänar vi 1 miljard på att inte göra som ni vill. Vi tjänar en halv miljard på att inte flytta utbildningsförvaltningen, som ni föreslår. Det kan bli som gungor och karuseller, men vilket är ert alternativ? Det vore intressant att höra.

Anförande nr 267

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det framgår tydligt att vi tycker att man ska göra investeringar vid Liljevalchs och att man ska göra den nödvändiga ombyggnationen. Men vi ifrågasätter att den här majoriteten har så dålig kostnadskontroll i nästan samtliga projekt. Det måste ju bli ordning på det. Det kommer om inte annat revisorerna att kräva. Om nu oppositionen kräver det och ni struntar i det kan vi väl leva med det, men revisorerna kommer att kräva det. Läs årsredogörelsen från revisorerna! Det finns en nämnd som ligger ganska risigt till, och det är det biträdande finansborgarrådets nämnd. Det biträdande finansborgarrådet måste börja intressera sig för kostnadskontrollen. Överskridandena har hittills lett till 1,9 miljarder för skattebetalarna. Det är ganska allvarligt, Jan Valeskog!

Anförande nr 268

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande! Fullmäktige! Det är tråkigt att det här ärendet kommer så sent, men så är det. Något kommer sist och något kommer först.

Det är viktigt att Liljevalchs äntligen får den om- och tillbyggnad som har behövts under lång tid. Jag vill bara slå fast det, eftersom vi från Centern har samma syn på de här kostnadsökningarna, som uppstår i så gott som varje projekt. Det är inte hållbart i längden. Det är ökade kostnader och ökade risker, vilket leder till ökad hyra och urholkning av kulturbudgeten. Hur det nu än är kommer alla de här ökningarna och rundgången på pengar i kommunen att drabba något någonstans. Eller också får man göra som majoriteten sade i något tidigare ärende här: Man skjuter till lite pengar, och så försvinner underskottet. Men vilka pengar då? Jo, det är förstås pengar från oss skattebetalare man ska ta av för att se till att det inte blir underskott. Jag tycker att det är ett lättsinnigt sätt att hantera ekonomin. Däremot tycker jag att det är viktigt att Liljevalchs får den utbyggnad, tillbyggnad och ombyggnad som det

Yttranden 2001-02-19

behöver. Jag tycker definitivt att man ska hålla koll på pengarna här framöver. Bifall till reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 269

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! I den reservation som Moderaterna har lämnat i kommunstyrelsen påpekar de som sagt att kostnader är bekymmersamma. Ingen skulle bli gladare än vi som sitter i majoriteten om ni kom med konstruktiv kritik. Ni oroar er över att kostnaderna skenar iväg, men ni har inga konkreta förslag om hur man ska stävja den här utvecklingen. Det finns massor med samverkande faktorer som gör att kostnaderna drar iväg. I det här fallet måste det göras en grundförstärkning, vilket tydligen var ett problem redan för över 70 år sedan. Kom med konstruktiva förslag och kritik! Då kan vi alla tillsammans se till att kostnaderna inte skenar iväg i olika projekt.

Anförande nr 270

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Jag förstår då att ni i majoriteten inte anser er kunna klara kostnadskontrollen själva utan vill att oppositionen ska fixa det åt er. Jag tror inte att det är det sätt vi kan hantera frågan på. Men vi har inte sagt nej till den här grundförstärkningen. Vi säger: Håll ordning och reda på pengarna som nu är lagda till det här projektet!

Anförande nr 271

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, kulturintresserade stockholmare! Vad är det som händer på Djurgården? Vart tog prognosernas siffror vägen, de som vi har fattat beslut om? Vi kan inte bara säga ja och amen till att många projekt som vi budgeterar för blir 40, 50, 60 etcetera procent dyrare, för då räcker inte pengarna till andra viktiga saker. Det här fattar alla, även majoriteten, oavsett om ni tycker att vi oroar oss utan att komma med förslag. Vi är helt överens om vikten av att Liljevalchs får möta framtiden i en hållbar och vacker kostym. Nu måste vi få det här i mål, men ni sitter vid rodret – eller står eller vad man gör. Vi måste ändå gemensamt få det här i mål. Ni står vid rodret, inte vi. Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 272

M e h d i O g u z s o y (V): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 273

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag har en hel del tid. Därför tänkte jag börja på 1500-talet. Jag tänker då på biskopen Hans Brask och hans berömda sigill, där han hade en liten lapp där det stod: Härtill är jag nödd och tvungen. Nu gick det

Yttranden 2001-02-19

inte så bra för Hans Brask ändå – han miste huvudet lite senare. Men vi är uppe på spåret. Arbetet pågår med Liljevalchs konsthall. Vi kan inte bara lägga igen, gräva igen eller riva det vi har gjort. Vi måste alltså fortsätta.

Jag kan ta ett skrämmande exempel – eller positivt kanske; det beror på hur man ser det. Jag såg i lördags på tv ett kulturprogram som rörde Hamburgs nya konserthall. Den byggdes på en gammal industrilokal, ett hamnmagasin. Det skulle bli klart på tre år, men det tog åtta nio år. Invigningen ägde rum i januari 2017. Det kostade tio gånger mer i euro att bygga den här nya byggnaden ovanpå själva magasinet. När det gäller den här typen av kulturbyggnader kan det verkligen bli problem.

Samtidigt vill jag på alla sätt understödja den kritik som har kommit från Joakim Larsson och Christina Linderholm. Så här kan det inte fortsätta. Man måste undvika sådana här kostnader. Det ställdes en fråga: Hur gör man då? Ja, grundförhållandena är som de är, men man kan förutsäga det hela. I det här fallet måste det ha varit en dålig konsultutredning. Man skulle, för att uttrycka det enkelt, ha borrhett betydligt fler hål. I så fall hade man fått ett nätverk och sett hurdan grunden var. Då hade man i alla fall kunnat kalkylera kostnaderna från början, och vi hade kunnat ta ställning till det hela.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation.

Anförande nr 274

R i c h a r d B e n g t s s o n (L): Ordförande och fullmäktige! I och med det här beslutet får Liljevalchs konsthall den välbehövliga renoveringen och utbyggnaden, inklusive de markförstärkningsarbeten som vi alldeles uppenbart också behöver göra. Förhoppningsvis kan det innebära att denna av stockholmarna älskade konsthall kan stå under många decennier framöver.

Skälet till att vi tar upp fullmäktiges tid nu och i andra sammanhang och påtalar hur bekymrade vi är över de fördyringar som sker i det här arbetet är kanske framför allt att de riskerar att tränga undan andra viktiga kulturverksamheter runt om i hela staden, eftersom investeringsutrymmet äts upp av detta och eftersom hyrorna för kulturnämndens verksamheter på det här sättet går upp och kommer att göra det varje år. Det är alltså av omsorg om ett vidare och rikt kulturliv, inte bara om Liljevalchs konsthall, som vi bekymrar oss över detta och påtalar detta. Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 275

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2001-02-19

Anförande nr 276

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru ordförande! Jag vill ställa en fråga till Mehdi Oguzsoy. Du nämnde att kostnadsökningen beror på de grundförstärkningar som vi hörde har varit ett problem länge. Ja, det stämmer till viss del. Men sedan inriktningsbeslutet har det skett en kostnadsökning på över 130 miljoner som härrör från åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa de kvalitativa målen och omständigheter som man ej har kunnat förutse. Det är alltså inte bara fråga om grundförstärkningar, utan det är även andra kostnadsdrivande ökningar. Det är någonting som stadsledningskontoret verkligen lyfter fram. De är svidande i sin kritik mot hur svag styrningen har varit och hur man har underskattat riskerna i detta ärende.